

ЗМІСТ

1.	Варіантне проектування.....	8
2.	Архітектурно-будівельний розділ.....	20
2.1	Загальна економічна характеристика району будівництва.....	20
2.2	Природно-кліматичні умови району будівництва.....	20
2.3	Особливості мікроклімату приміщень.....	21
2.4	Генеральний план.....	22
2.5	Об'ємно-планувальне рішення.....	23
2.6	Архітектурно-конструктивне рішення.....	23
2.7	Фундаменти.....	24
2.8	Стіни і перегородки.....	25
2.9	Плити перекриття і покриття.....	25
2.10	Сходи.....	26
2.11	Дах, покрівля, водовідведення.....	26
2.12	Вікна, двері.....	27
2.13	Відомість оздоблення приміщень.....	28
2.14	Експлікація підлог.....	30
2.15	Специфікація збірних елементів.....	31
2.16	Специфікація елементів заповнення прорізів.....	32
2.17	Інженерне обладнання будинку.....	32
2.17.1	Опалення.....	32
2.17.2	Водопостачання.....	33
2.17.3	Каналізація.....	33
2.17.4	Енергопостачання.....	33
2.17.5	Телебачення.....	33
2.17.6	Сміттєпровод.....	34
2.18	Техніко-економічні показники.....	34
2.19	Теплотехнічний розрахунок зовнішньої стіни.....	35
3.	Розрахунково-конструктивний розділ.....	38
3.1	Розрахунок ребристої плити перекриття.....	39
3.1.1	Підрахунок навантажень на плиту покриття.....	41
3.1.2	Розрахунок полиці.....	41
3.1.3	Розрахунок поперечного ребра.....	43
3.1.4	Статичний розрахунок плити в поздовжньому напрямку (поздовжніх ребер).....	45
3.1.5	Визначення геометричних характеристик поздовжніх ребер.....	47
3.1.6	Попереднє напруження і його втрати.....	48
3.1.7	Перевірка міцності нормальногоперерізу поздовжніх ребер.....	49
3.1.8	Розрахунок міцності перерізів, похилих до поздовжньої осі, на дію поперечної сили.....	50
3.1.9	Розрахунок по утворенню тріщин, нормальних до поздовжньої осі плити, в стадії виготовлення, транспортування і монтажу	51

3.1.10 Визначення діаметра підйомних петель.....	52
3.2 Розрахунок збірного залізобетонного маршу	52
3.2.1 Визначення навантажень і зусиль.....	53
3.2.2 Попереднє призначення розмірів перерізу маршу	53
3.2.3 Розрахунок похилого перерізу на поперечну силу	54
3.3.1 Розрахунок залізобетонної плити сходового майданчика.....	55
3.3.2 Визначення навантажень.....	56
3.3.3 Розрахунок полиці плити.....	56
3.3.4 Розрахунок лобового ребра.....	57
3.3.5 Розрахунок похилого перерізу лобового ребра на поперечну силу	58
4. Основи та фундаменти.....	59
4.1 Розрахунок фундаменту	60
4.1.1 Визначення позначки підошви фундаменту	61
4.1.2 Визначення кількості фундаментних блоків по висоті	61
4.1.3 Визначення ширини фундаментної подушки	62
4.1.4 Збір навантажень.....	62
4.1.4.1 Розрахунок навантаження на 1 м ² покрівлі.....	62
4.1.4.2 Розрахунок навантаження на 1 м ² плити покриття.....	63
4.1.4.3 Розрахунок навантаження на 1 м ² плити перекриття.....	64
4.1.5 Розрахунок навантаження на 1 м довжини фундаменту	65
4.1.6 Визначення необхідної ширини подушки фундаменту	66
4.1.7 Визначення розрахункового опору R	66
4.1.8 Уточнення ширини подушки стрічкового фундаменту	66
4.1.9 Перевірка підібраної ширини подушки фундаменту	67
4.1.10 Розрахунок стрічкового фундаменту по матеріалу	67
4.1.11 Визначення діаметра підйомних петель.....	68
5. Технологія та організація будівництва	69
5.1 Технологічна карта на монтаж плит перекриття.....	70
5.1.1 Область застосування карти.....	70
5.1.2 Підрахунок обсягів робіт	70
5.1.3 Калькуляція трудових витрат і заробітної плати	70
5.1.4 Розрахунок складу комплексної бригади	71
5.1.5 Вказівки щодо виконання робіт	72
5.1.6 Вказівки з техніки безпеки	74
5.1.7 Розрахунок техніко-економічних показників	76
5.2 Технологічна карта на цегляну кладку	77
5.2.1 Область застосування карти.....	77
5.2.2 Підрахунок обсягів робіт	77
5.2.3 Калькуляція трудових витрат і заробітної плати	78
5.2.4 Розрахунок складу комплексної бригади	78
5.2.5 Вказівки щодо виконання робіт	79
5.2.6 Вказівки з техніки безпеки	81

5.2.7 Розрахунок техніко-економічних показників.....	84
5.3 Календарний план.....	85
5.3.1 Відомість підрахунку обсягів робіт.....	85
5.3.2 Відомість витрат праці та машинного часу.....	86
5.3.3 Картка-визначних ресурсів витрат календарного плану.....	88
5.3.4 Вказівки щодо виконання робіт.....	89
5.3.4.1 Підготовчі роботи.....	89
5.3.4.2 Земляні роботи.....	91
5.3.4.3 Гідроізоляція фундаментів.....	91
5.3.4.4 Цегляна кладка стін.....	92
5.3.4.5 Монтаж залізобетонних конструкцій.....	92
5.3.4.6 Заповнення віконних і дверних прорізів.....	92
5.3.5 Вибір ведучого механізму	94
5.3.6 Розрахунок потреби в будівельних машинах, механізмах, в ручному інструменті.....	96
5.3.7 Відомість потреби в матеріалах.....	97
5.3.8 Вказівки з техніки безпеки.....	104
5.3.8.1 Земляні роботи.....	104
5.3.8.2 Гідроізоляція фундаментів.....	104
5.3.8.3 Заповнення віконних і дверних прорізів.....	104
5.3.8.4 Електромонтажні роботи.....	105
5.3.8.5 Оздоблюальні роботи.....	106
5.3.8.6 Зварювальні та газополум'яні роботи.....	107
5.3.9 Техніко-економічні показники.....	108
5.4 Будгепплан.....	109
5.4.1 Основні рішення по СГП.....	109
5.4.2 Розрахунок потреби в тимчасових будівлях і спорудах.....	109
5.4.3 Розрахунок потреби в складських приміщеннях.....	111
5.4.4 Розрахунок тимчасового електропостачання.....	114
5.4.5 Розрахунок техніко-економічних показників.....	116
6. Економіка будівництва.....	117
6.1 Пояснювальна записка	118
6.2 Зведений кошторисний розрахунок	119
6.3 Об'єктний кошторис	120
6.4 Локальний кошторис на будівельні роботи	121
6.5 Техніко-економічні показники проекту.....	127
7. Охорона праці.....	128
7.1 Аналіз небезпечних і шкідливих виробничих факторів.....	129
7.1.1 Параметри мікроклімату.....	130
7.1.2 Шкідливі речовини.....	132
7.1.3 Шум і вібрація.....	133
7.1.4 Виробниче освітлення.....	133
7.1.5 Електробезпека.....	134

7.1.6 Пожежна безпека.....	135
7.2 Заходи щодо забезпечення безпечних умов праці.....	136
7.2.1 Захист робітників від переохолодження.....	136
7.2.2 Оптимальні параметри внутрішнього мікроклімату споруди і чистота повітря.....	136
7.2.3 Найбільш раціональними заходами профілактики отруєнь та професійних захворювань.....	137
7.2.4 Для захисту робочих місць від вібрації.....	137
7.2.5 Для створення нормальних умов праці.....	137
7.2.6 До організаційних заходів, які забезпечують безпеку роботи.....	137
7.2.7 До технічних заходів, які забезпечують електробезпеку.....	138
7.2.8 При розміщенні тимчасових споруд, огорож, складів і лісів.....	138
7.2.9 При організації монтажних робіт на висоті.....	139
7.2.10 При виробництві електrozварювальних робіт.....	139
7.2.11 Пожежна безпека.....	139
8. Безпека життєдіяльності.....	141
8.1 Санітарні вимоги до вибору та організації будівельного майданчика.....	142
8.2 Особливість монтажних робіт. Причини травматизму.....	142
8.3 Забезпечення безпечного підйому робітників на висоті.....	143
8.4 Організація безпечних умов праці при роботі на висоті.....	144
8.5 Протипожежна профілактика.....	145
8.6 Забезпечення пожежної безпеки на будівельному майданчику.....	146
8.7 Вимушена евакуація людей з будинків.....	147
9. Екологія.....	148
9.1 Заходи з охорони навколошнього середовища при будівництві.....	149
9.2 Вивезення будівельного сміття.....	151
9.3 Рекультивація земель та благоустрій.....	151
10. Науковий розділ.....	153
10.1 Актуальність теми дослідження	154
10.2 Існуючи способи зведення підземних споруд.....	157
10.3 Закордонний досвід реконструкції будівель з влаштуванням нових підземних поверхів	162
10.4 Аналіз винаходів пов'язаних з освоєнням підземного простору існуючих будівель та споруд	164
10.5 Оптимізація організаційно-технологічних рішень при влаштуванні підземних просторів під існуючими будівлями	167
10.6 Аналіз методів активного моніторингу та контролю якості виробництва робіт при влаштуванні підземних просторів під існуючими будівлями.....	169
10.4 Висновки.....	171
Перелік використаної літератури.....	173

Анотація

до магістерської роботи на тему «Проектування двохсекційної житлової будівлі з дослідженням сучасних методів улаштування підземних просторів існуючих будівель»

Магістерську роботу “Проектування двохсекційної житлової будівлі з дослідженням сучасних методів улаштування підземних просторів існуючих будівель” виконано на 12 аркушах креслень до яких додається розрахунково-пояснювальна записка на 176 сторінках. Остання складається з 10 розділів, переліку посилань з 58 найменувань і містить 23 рисунків та 28 таблиці.

В розділі варіантного проектування розглянуто два варіанти улаштування зовнішніх стін. Як більш ефективний обрано варіант з використанням з цегли утеплення та декоративним оштукатуренням.

В архітектурно-будівельному розділі розроблено генеральний план, запроектовані фасади будівлі, плани поверхів, розглянуті об'ємно-планувальні та конструктивні рішення, виконано теплотехнічний розрахунок огорожувальних конструкцій 9-ти поверхової житлової будівлі на 72 квартири.

В розрахунково-конструктивному розділі виконано збірного залізобетонного маршу, сходового майданчику та ребристої плити покриття, запроектовані каркаси, сітки армування, складено специфікації.

В розділі «Основи та фундаменти» розглянуто інженерно-геологічні умови будівельного майданчика, запроектовано стрічковий фундамент.

В розділі «Технологія та організація будівництва» розроблено технологічну карту на монтаж плит перекриття та технологічну карту на зведення цегляних стін, календарний графік, об'єктний будгеплан.

В економічному розділі складено локальний кошторис на будівництво, приведено об'єктний та зведений кошторисні розрахунки.

У розділах «Охорона праці» та «Безпеки життєдіяльності» розглянуті питання створення безпечних умов праці при виробництві робіт зі зведення будівлі.

У розділі «Екологія» розглянуті заходи щодо збереження належного екологічного стану навколишнього середовища.

В науковому розділі було розглянути питання облаштування підземних просторів існуючих будівель. Переваги та недоліки даного способу розширення міських територій.

Розділ I

Варіантне проєктування

1 ВАРИАНТНЕ ПРОЕКТУВАННЯ

При виконанні проекту «Проектування двохсекційної житлової будівлі з дослідженням сучасних методів улаштування підземних просторів» виконаємо порівняння за приведеними витратами за весь нормативний строк служби конструкцій улаштування зовнішньої стіни.

В дипломній роботі розглядається можливість двох конструктивних рішень улаштування зовнішньої стіни:

1 варіант: зовнішня стіна із цегли з подальшим утепленням пінопластом з монтажем склосітки та полімерним штукатуренням декоративним розчином;

2 варіант: мурування зовнішньої стіни з одночасним улаштуванням прошарку із теплоізоляційних плит та декоративним штукатуренням фасаду.

Розрахунки проводимо за допомогою програмного комплексу «Будівельні – технології Комторис 8» відповідно діючої нормативної бази.

За даними локальних кошторисів за варіантами розрахуємо тривалість виконання будівельних робіт:

$$t = \sum_{i=1}^n \frac{T_{ocn_i}}{N_i \cdot n_i \cdot K_{zm}}, \text{ дні} \quad (1.1)$$

де T_{ocn_i} – витрати праці робітників-будівельників на встановлення окремих видів конструктивних елементів, людино-годин;

N_i – прийнята кількість бригад для виконання робіт із встановлення i -того конструктивного елемента;

n_i – середня кількість робітників-будівельників у бригаді за діючими нормативами, осіб;

K_{zm} – кількість робочих змін на добу, прийнята при встановленні i -того конструктивного елементу.

$$t_1 = \frac{13294,30/8}{4 \cdot 5 \cdot 2} = 41,54 \text{ днів};$$

$$t_2 = \frac{13950,35/8}{4 \cdot 5 \cdot 2} = 43,59 \text{ днів}$$

Виконаємо розрахуємо капітальних вкладення в виробничі засоби будівельної організації (K) визначаємо за наступною формулою:

$$K = K_{\text{осн}} + K_{\text{об}} \quad (1.2)$$

де $K_{\text{осн}}$ і $K_{\text{об}}$ – капітальні вкладення відповідно в основні і оборотні фонди, грн.;

$$K_{\text{осн}} = \sum_{j=1}^g \frac{M_j \cdot t_j}{t_{nj}} \quad (1.3)$$

де M_j – інвентарно-розрахункова вартість машин j -ї групи;

(для монтажу використовуємо кран з інвентарно-розрахунковою вартістю 3900000 грн.;

t_j – тривалість роботи машин j -ї групи на об'єкті, машино-годин;

t_{nj} – нормативна тривалість роботи машин j -ї групи протягом року, машино-годин.

$$K_{\text{осн}1} = \frac{3900 \times 41,54}{100} = 1620,060 \text{ тис. грн.}$$

$$K_{\text{осн}2} = \frac{3900 \times 43,59}{100} = 1700,000 \text{ тис. грн.}$$

Розраховуємо оборотні кошти за варіантами за формулою:

$$K_{\text{об}} = \frac{(C + ТБ + \Delta K_3 + \Delta K_{\text{п}} + КП + АВ)}{n_{\text{об}}} \quad (1.4)$$

де C – собівартість будівельно-монтажних робіт;

$n_{\text{об}}$ – кількість оборотів оборотних коштів (приймається в межах 3 – 4);

Витрати на тимчасові будівлі та споруди, прибуток та адміністративні витрати формуємо на програмі «Будівельні – технології Кошторис - 8» в залежності від категорії відповідальності об'єкта будівництва (СС2) та вносимо в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 - Визначення витрат на тимчасові будівлі та споруди, витрати за роботу зимою та літом, прибуток та адміністративні витрати, тис. грн.

Витрати, тис. грн.	1-й варіант	2-й варіант
Витрати на тимчасові будівлі та споруди	59,348	86,877
Прибуток - 18,11 грн./люд.год.	283,276	275,931
Адміністративні витрати - 5,06 грн./люд.год.	79,148	77,096

Таким чином використовуємо формулу 1.5 та визначаємо кошти, потрібні для фінансування оборотних засобів:

$$K_{ob} = \frac{(C+TB+KP+AB)}{n_{ob}} \quad (1.5)$$

$$K_{ob1} = \frac{(6247,165 + 59,348 + 283,276 + 79,148)}{4} = 6668,937 / 4 = 1667,234 \text{ тис. грн.}$$

$$K_{ob2} = \frac{(9144,898 + 86,877 + 275,031 + 77,096)}{4} = 9584,802 / 4 = 2396,201 \text{ тис. грн.}$$

Розраховуємо капітальні вкладення в основні виробничі фонди та оборотні кошти:

$$K1 = 1620,060 + 1667,234 = 3287,294 \text{ тис. грн.}$$

$$K2 = 1700,000 + 2396,201 = 4096,201 \text{ тис. грн.}$$

Розрахуємо витрати на експлуатацію конструктивних елементів, які включають суму річних амортизаційних відрахувань (A) і витрати на ремонт і утримання конструкцій (B_{py}):

$$B_e = A + B_{py} \quad (1.6)$$

$$A = \frac{(C+TB+DK_{al}+KP+AB)}{100} \cdot H_a \quad (1.7)$$

де H_a – річна норма амортизаційних відрахувань на будівлі і споруди (приймаємо 8 %).

$$A1 = \frac{6668,937}{100} \times 8 = 535,515 \text{ тис. грн.}$$

$$A2 = \frac{9584,802}{100} \times 8 = 766,784 \text{ тис. грн.}$$

Визначаємо загальну кошторисну трудомісткість будівельно-монтажних робіт ($T_{заг}$):

$$T_{заг} = T_{ne} + T_{ze} + T_{mb} + T_3 + T_l \quad (1.8)$$

де T_{ne} – нормативно-розрахункова трудомісткість робіт, що передбачаються прямыми витратами;

T_{ze} – розрахункова кошторисна трудомісткість робіт, що передбачені загальновиробничими витратами:

$$T_{ze} = T_{ne} \cdot K_{mzv} \quad (1.9)$$

T_{mb} – розрахункова трудомісткість робіт зі зведення і розбирання титульних тимчасових будівель і споруд;

T_3 і T_l – розрахункова додаткова трудомісткість будівельно-монтажних робіт при їх виконанні відповідно в зимовий та літній періоди.

Загальна трудомісткість виконання робіт за локальними кошторисами, складають:

за першим варіантом загальна трудомісткість – 1316,517 тис. люд. год.;

за другим варіантом загальна трудомісткість – 1330,166 тис. люд. год.

Визначаємо витрати на ремонт та утримання конструкцій по кожній j -ї групі конструкцій:

$$B_{py} = \frac{\sum_{j=1}^m (C + TB_j + KP_j + AB_j) \cdot N_{pr_j}}{100}, \quad (1.10)$$

де N_{pr_j} – річні норми витрат на ремонт та експлуатацію j -ї конструкції, які для конструкцій стін з цегляної кладки – 6,7%.

$$B_{py1} = \frac{6668,937}{100} \times 6,7 = 446,819 \text{ тис. грн.}$$

$$B_{py2} = \frac{9584,802}{100} \times 6,7 = 642,182 \text{ тис. грн.}$$

$$Be_1 = 535,515 + 446,819 = 982,334 \text{ тис. грн.}$$

$$Be_2 = 766,784 + 642,182 = 1408,966 \text{ тис. грн.}$$

Визначаємо питомі приведені витрати за варіантами конструктивних рішень за наступною формулою:

$$B_r = (B_{ni} + E_n \cdot K_i) \cdot (\rho + E_{np}) + Be_i, \quad (1.11)$$

де E_{np} – норматив ефективності (норма прибутку) капітальних вкладень;
 ρ – коефіцієнт реновації, частка витрат в розрахунку на рік служби конструкції;
 E_{np} – норматив приведення капітальних вкладень за фактором часу, ($E_{np} = 0,1$).

Розраховуємо, враховуючи, що строк використання конструкцій за 2-м я варіантами – 60 років та 0,00033,

$$Bp_1 = (6668,937 + 0,15 \times 3287,294) (0,00033 + 0,1) + 982,334 = 1700,901 \text{ тис. грн.}$$

$$Bp_2 = (9584,802 + 0,15 \times 4096,201) (0,00033 + 0,1) + 1408,966 = 2432,255 \text{ тис. грн.}$$

Розрахуємо економічний ефекту від створення і використання нових будівельних конструкцій за весь строк їх експлуатації:

$$E = \frac{B_2 - B_1}{\rho_2 + E_{np}}, \quad (1.12)$$

$$E = \frac{2432,255 - 1700,901}{0,00033 + 0,1} = 7289,485 \text{ тис. грн.}$$

де позначення «1» та «2» відповідають базовому та проектному рішенню.

Основні техніко - економічні показники за варіантами конструкцій наведено в табл. 1.2.

За даними табл.1.2 визначаємо, що 1 варіант: зовнішня стіна із цегли з подальшим утепленням пінопластом з монтажем склосітки та полімерним штукатуренням декоративним розчином більш ефективна за приведеними

витратами ніж варіант мурування зовнішньої стіни з одночасним влаштуванням прошарку із теплоізоляційних плит та декоративним штукатуренням фасаду.

Таблиця 1.2 - Основні техніко - економічні показники за варіантами конструкцій

№ п п	Найменування показників	Одиниця виміру	Рівень показника за варіантами	
			1	2
1	Тривалість виконання будівельних робіт	діб	41,54	43,59
3	Загальна кошторисна трудомісткість будівельних робіт	тис люд.-год.	1316,517	1330,166
4	Собівартість БМР	тис. грн.	6247,165	9144,898
5	Вартість основних виробничих фондів і оборотних коштів	тис. грн.	3287,294	4096,201
6	Річні приведені витрати	тис. грн.	1700,901	2432,255
7	Економічний ефект від використання прогресивної конструкції за весь строк її експлуатації	тис. грн.	7289,485	-

Проектування двохскіфічної житлової будівлі з дослідженням сучасних методів улаштування підземних просторів

(найменування об'єкта будівництва)

Локальний кошторисний розрахунок на будівельні роботи № 02-001-005

На

Порівняння - варіант 1. Об'єкт основного призначення

ОСНОВА:
Преслення(спеціфікації) №

(найменування робіт та витрат, найменування об'єкта інженерно-транспортної інфраструктури)

Кошторисна вартість
Кошторисна трудомісткість
Кошторисна заробітна плата
Середній розряд робіт
4,0 розряд

Складений в поточних цінах станом на 28 листопада 2024 р.

№ ч.	Обмежування (шифр норми)	Найменування робіт і витрат	Одиниця вимірю	Кількість	Вартість одиниці, грн.		Загальна вартість, грн.		Витрати труда робітників, люд.год. не зайнятих обслугову- ванням машин	тих, що обслуговують машини			
					Всього	експлуа- тації машин	Всього	заробітної плати					
1	2				4	5	6	7	8	9	10	11	12
Розділ № 1 Стіни													
1	КБ8-5-1	Конструкції з цегли. Мурування стін зовнішніх простих при висоті поверхні до 4 м		1 м3	920,0	1 449,46	133,28	1 333 503	564 438	122 618	8 2000	7 544,00	
2	C1422-10935	Цегла керамічна одинарна повнотіла, розміри 250x120x65 мм, марка М125	1000шт	362,48	613,52	55,12				50 710	0,6120	563,04	
3	КВ26-35-1	Утеплення стін пінопластом з монтажем склосітки	1 м3	75,41	8 268,98	4 854,18	-	2 997 340	17 8 750				
4	ПІ11-582	Теплоізоляційні вироби	м3	73,9018	2 370,37	2 346,00	-	366 054		29,0700	2 192,17	-	
5	15101-16037	Склосітка просочена ПСС-ИФ/ЕП	кт	560,0	522,67	474 089	173 374						
6	КВ15-40-1	Висококісне штукатурення декоративним розчином по каменної стіні гладких	100 м2	15,08	31 438,28	196,46	320 445	2 963	235,9500	3 558,13	2 1264	32,07	
			покриття		21 249,66	153,21			2 310				
			штукатурен- я										
Разом прямих витрат по розділу № 1											5 637 055	1 063 633	125 581
												53 020	13 294,30
Разом прямих витрат по кошторису											5 637 055	1 063 633	125 581
												595,11	13 294,30

6

卷之三

III

[Inocana dinonc (инока иноческая)]

Kapton II

[посада, підпис (ініціали, прізвище)]

Замовник:

ООО "Прометей"

(назва організації)

Підрядник:

ПАТ "Індбуд"

(назва організації)

ДОГОВІРНА ЦІНА № 1на будівництво Проектування двохсекційної житлової будівлі з дослідженням сучасних методів улаштування підземних просторів

(найменування об'єкта будівництва, черги, пускового комплексу, будівлі, споруди, лінійного об'єкта інженерно-транспортної інфраструктури)

що здійснюється в 2025 році

Вид договірної ціни: "твєрда"

Договір № 1 від 28.11.2024

Визначена згідно з Настановою, Наказ від 1.11.2021 №281

Складена в поточних цінах станом на 28 листопада 2024 р.

№ Ч.ч.	Обґрунтування	Найменування витрат	Вартість, тис.грн.		
			Всього	у тому числі:	
				будівельних робіт	інших витрат
1	2	3	4	5	6
1	Розрахунок №1-1	Розділ I. Будівельні роботи Прямі витрати у тому числі Заробітна плата будівельників, монтажників Вартість матеріальних ресурсів Вартість експлуатації будівельних машин	5 637,055 1 063,633 4 447,841 125,581	5 637,055 1 063,633 4 447,841 125,581	
2	Розрахунок №1-2	Загальновиробничі витрати	610,110	610,110	
3		Всього прямі і загальновиробничі витрати	6 247,165	6 247,165	
4	Розрахунок №2 (Додаток 8, Настанова п.25)	Кошти на зведення та розбирання тимчасових будівель і споруд виробничого та допоміжного призначення, передбачених даним проектом (робочим проектом)	59,348	59,348	
		Разом	6 306,513	6 306,513	
5	Розрахунок №5 (Додаток 8, Настанова)	Кошторисний прибуток (II) (18,11 грн./люд.-г.)	283,276	283,276	
6	Розрахунок №6 (Додаток 8, Настанова)	Кошти на покриття адміністративних витрат будівельних організацій (AB) (5,06 грн./люд.-г.)	79,148		79,148
		Разом по розділу I	6 668,937	6 589,789	79,148
7		Податок на додану вартість	1 333,787		1 333,787
		Всього по розділу I	8 002,724	6 589,789	1 412,935
8		у тому числі зворотні суми від розбирання тимчасових будівель і споруд, без ПДВ	8,902	8,902	
9		Податок на додану вартість	1,780		1,780
10		Всього зворотні суми від розбирання тимчасових будівель і споруд з ПДВ	10,682	8,902	1,780
11		Розділ II. Устаткування Витрати з придбання та доставки устаткування, що монтується	-		
12		Витрати з придбання та доставки устаткування, що не монтується, меблів, інвентарю	-		
		Разом по розділу II	-	-	

1	2	3	4	5	6
13		Податок на додану вартість	-		
		Всього по розділу II	-		
		Всього договірна ціна (р.I+р.II)	8 002,724		

Проектування двохсекційної житлової будівлі з дослідженням сучасних методів улаштування підземних просторів

(найменування робіт та витрат, найменування об'єкта будівництва)

Локальний кошторисний розрахунок на будівельні роботи № 02-001-006

на

Порівняння - варіант 2. Обєкт основного призначення

ОСНОВА:
креслення(спеціфікації) №

Найменування
робіт і витрат
Однини
вищуру
Кількість
заробітної
плати

Всього
заробітної
плати

Всього
заробітної
плати

Всього

Всього

(найменування робіт та витрат, найменування об'єкта інфраструктури)

9 144,898 тис. грн.

15,09296 тис. люд.-год

1 330,166 тис. грн.

4,3 розряд

Складений в поточних цінах станом на 28 листопада 2024 р.

№ ч.ч.	Обрутнтування (шифр норми)	Найменування робіт і витрат	Одниня вищуру	Кількість	Вартість однини, грн.		Загальна вартість, грн.		Витрати труда робітників, люд.год. не зайнятих обслугову- ванням машин	Тих, що обслуговують машини	на одиницю всього
					Всього	експлуа- тації машин	Всього	заробітної плати			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Розділ № 1 Стіни											
1	КБ8-18-7	Мурування зовнішніх цегляних стін з утепленням теплоізоляційними плитами товщиною стіни 510 мм при висоті поверхні до 4 м	1 м3 мурування без урхування товщини плит	920,0	1 719,91	124,40	1 582 317	715 659	114 448	9 5400	8 776,80
2	C1422-10935	Цегла керамічна одинарна повнотіла, розмір 250x120x65 мм, марка М125 Теплоізоляційний вароби	1000шт м2	368,0	8 268,98	3 042 985			47 325	0,5712	525,50
3	П111-582	Декоративне штукатурення фасаду	100 м2 поверхі	1 858,4 18,04	122,40 23 976,18	227 468 432 530	365 854				
4	КБ15-183-1		кг	20 280,14		-					
5	П2016-8062	Суміш суха модифікована полімерементна для шпаклювання	кг	340,00							
6	П2016-946	Шпаклівка декоративна в'язуча, кольорова і біла СТ-68	кг	350,00							
Разом прямих витрат по розділу № 1											
					8 532 500	1 081 513	114 448				13 950,35

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Разом прямих витрат по конторису											
Разом прямі витрати											
В тому числі:											
Варість матеріалів, виробів і комплексів											
Варість ЕММ											
В т.ч. заробітна плата в ЕММ											
Заробітна плата робітників											
Всого заробітна плата											
Загальновиробничі витрати											
Трудомісткість в загальноворобочих витратах											
заробітна плата в загальноворобочих витратах											
Всього по конторису											
Кошторисна трудомісткість											
Кошторисна заробітна плата											

Склав

Кульбіда М.С.

[посада, підпис (ініціали, прізвище)]

Перевірив

Кадол Л.В.

[посада, підпис (ініціали, прізвище)]

Замовник:

ООО "Прометей"

(назва організації)

Підрядник:

ПАТ "Індбуд"

(назва організації)

ДОГОВІРНА ЦІНА № 2на будівництво Проектування двохсекційної житлової будівлі з дослідженням сучасних методів улаштування підземних просторів

(найменування об'єкта будівництва, черги, пускового комплексу, будівлі, споруди, лінійного об'єкта інженерно-транспортної інфраструктури)

що здійснюється в 2025 році

Вид договірної ціни: "твєрда"

Договір № 1 від 28.11.2024

Визначена згідно з Настановою, Наказ від 1.11.2021 №281

Складена в поточних цінах станом на 28 листопада 2024 р.

№ Ч.ч.	Обґрунтування	Найменування витрат	Вартість, тис.грн.		
			Всього	у тому числі:	
				будівельних робіт	інших витрат
1	2	3	4	5	6
1	Розрахунок №1-1	Розділ I. Будівельні роботи Прямі витрати у тому числі Заробітна плата будівельників, монтажників Вартість матеріальних ресурсів Вартість експлуатації будівельних машин	8 532,500 1 081,513 7 336,539 114,448	8 532,500 1 081,513 7 336,539 114,448	
2	Розрахунок №1-2	Загальновиробничі витрати	612,398	612,398	
3		Всього прямі і загальновиробничі витрати	9 144,898	9 144,898	
4	Розрахунок №2 (Додаток 8, Настанова п.25)	Кошти на зведення та розбирання тимчасових будівель і споруд виробничого та допоміжного призначення, передбачених даним проектом (робочим проектом)	86,877	86,877	
		Разом	9 231,775	9 231,775	
5	Розрахунок №5 (Додаток 8, Настанова)	Кошторисний прибуток (II) (18,11 грн./люд.-г.)	275,931	275,931	
6	Розрахунок №6 (Додаток 8, Настанова)	Кошти на покриття адміністративних витрат будівельних організацій (AB) (5,06 грн./люд.-г.)	77,096		77,096
		Разом по розділу I	9 584,802	9 507,706	77,096
7		Податок на додану вартість	1 916,960		1 916,960
		Всього по розділу I	11 501,762	9 507,706	1 994,056
8		у тому числі зворотні суми від розбирання тимчасових будівель і споруд, без ПДВ	13,032	13,032	
9		Податок на додану вартість	2,606		2,606
10		Всього зворотні суми від розбирання тимчасових будівель і споруд з ПДВ	15,638	13,032	2,606
11		Розділ II. Устаткування Витрати з придбання та доставки устаткування, що монтується	-		
12		Витрати з придбання та доставки устаткування, що не монтується, меблів, інвентарю	-		
		Разом по розділу II	-	-	

1	2	3	4	5	6
13		Податок на додану вартість	-		
		Всього по розділу II	-		
		Всього договірна ціна (р.I+р.II)	11 501,762		

Розділ II

Архітектурно-будівельний

2 Архітектурно-будівельний розділ

2.1. Загальна економічна характеристика району будівництва.

Кропивницький – місто обласного підпорядкування, адміністративний, економічний та культурний центр, розташовано в центральній частині України. Адміністративно поділяється на 2 райони.

Площа міста - 103 км².

Протяжність міста з півночі на південь - 15 км та з заходу на схід – 10км.

Висота над рівнем моря - 113м.

Населення 231 089 чол. (станом на 2019 рік).

2.2. Природно-кліматичні умови району будівництва

Таблиця 2.1

Природно-кліматичні характеристики району будівництва.

№	Найменування	Характеристика	Обґрунтування
1	2	3	4
1.	Кліматичний район	II	
2.	Середньорічна температура повітря, °C	+8,1	
3.	Температура зовнішнього повітря найбільш холодної доби з забезпеченням 0,98, °C	-30	
4.	Температура зовнішнього повітря найбільш холодної доби з забезпеченням 0,92, °C	-26	
5.	Температура зовнішнього повітря найбільш холодних п'яти діб з забезпеченням 0,98, °C	-25	

6.	Температура зовнішнього повітря найбільш холодних п'яти діб з забезпеченням 0,92, °C	-22	
7.	Температура найжаркішої доби з забезпеченням 0,95, °C	29	
8.	Температура найжаркішої п'ятиденки з забезпеченням 0,99, °C	25	
9.	Відносна вологість у липні, %	< 65	
10.	Район за швидкісним напором вітру	II	
11.	Максимальна із середніх швидкостей по румбам, м/с	4,6	
12.	Мінімальна із середніх швидкостей по румбам, м/с	3,4	
13.	Район за вагою снігового покрову	4	
14.	Вага снігового покрову, Па	1230	

Середньомісячні температури повітря, що відповідають району будівництва, наведені в таб. 2.2 згідно.

Середньомісячна температура повітря

Таблиця 2.2

Місяць	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Температура зовнішнього повітря, °C	-4,9	-3,9	0,8	9,1	15,2	18,6	20,4	19,7	14,7	8,2	2,1	-2,6

2.3. Особливості мікроклімату приміщень.

Параметри мікроклімату приміщення наведено в табл. 2.3.

Санітарно-гігієнічні вимоги до будівлі.

Таблиця 2.3

№	Найменування характеристики	Характеристика	Обґрунтування
1	2	3	4
1.	Температура внутрішнього повітря, °C	20	[3]
2.	Відносна вологість внутрішнього повітря, %	55	[4]
3.	Режим вологості приміщень будівлі в зимовий період	нормальний	[4]
4.	Опір теплопередачі R^e , м ² К/Вт	0,53	[4]
5.	Нормативний опір теплопередачі огорожувальної конструкції стіни $R_{q\ min}$, м ² ·К/Вт	3,3	[4]
6.	Нормативний опір теплопередачі огорожувальної конструкції стіни $R_{q\ min}$, м ² ·К/Вт	5,35	[4]
7.	Нормативний індекс ізоляції повітряного шуму згідно з стіні I^e , дБ	51	[5]
8.	Нормативне значення коефіцієнту природної освітленості e_n , %	0,6	[6]

2.4 Генеральний план

Майданчик генплану має прямокутну форму з розмірами 100,00м * 80,00м. Будівля розташована вгорі забудови. Пішохідні доріжки ширинами 1,5м; головна проїзджа дорога - 6,0 м. Санітарні та пожежні норми при проектуванні дотримані. Проектом передбачається повний благоустрій та озеленення території ділянки. Проїзди, вимощення асфальтуються. Тротуари, пішохідні доріжки викладені тротуарною плиткою. Озеленення

території забудови виконано шляхом насадження листяних порід дерев, живоплотом і газоном. Для благоустрою дворової території передбачено:

- ігровий майданчик 8,00м * 20,00м,
- автостоянку 20,00м * 3,00м,
- футбольний майданчик 15,00м * 25,00м,
- площацьку для вигулу собак 10,00м*15,00м.

2.5 Об'ємно-планувальне рішення

Будівля в плані прямокутна дев'ятиповерховий, висота поверху 2,8м, є підвал з висотою 3,0 м. Для технічного обслуговування дахів передбачені виходи. За правилами пожежної безпеки передбачені пожежні сходи. Провітрювання квартир і коридорів природне, а також через блоки витяжної вентиляції, розташовані в санвузлах і кухнях. Приміщення горища провірюється і освітлюється за допомогою слухових вікон. Будівля складається з однієї житлової частини. Під частиною будівлі розташовується підвал, де запроектовані технічні приміщення. Житлова частина будинку становить 9 поверхів, на кожному поверсі 4 однокімнатні та 4 двокімнатні квартири. Сполучення між поверхами відбувається за допомогою сходово-ліфтового холу, що складається зі сходових кліток і ліфтової кабіни. Клас будівлі II, ступінь вогнестійкості II, ступінь довговічності II.

2.6 Архітектурно-конструктивне рішення

Проектована будівля безкаркасна, цегляна з зовнішніми і внутрішніми несучими стінами. Просторова жорсткість будівлі забезпечується взаємної роботою зовнішніх і внутрішніх несучих стін, плит перекриття і покриття. Зв'язок зовнішніх і внутрішніх несучих стін здійснюється перев'язкою рядів кладки і стрічковим фундаментом. Плити перекриття і покриття є

горизонтальними діафрагмами жорсткості. Достатня жорсткість забезпечується за рахунок площин обпирання кінців плит на несучі стіни на глибину 120 мм., анкеруванням і створенням жорсткого диска шляхом замонолічування швів цементно-піщаним розчином марки 100.

2.7 Фундаменти

В результаті досліджень ґрунтів було виявлено, що вони не просідають. Було прийнято рішення використовувати стрічковий збірний фундамент з великих блоків. Глибина закладення фундаменту 3,58 м, глибина промерзання 1,00 м. Збірні стрічкові фундаменти під стіни складаються з фундаментних блоків-подушок марок Ф14; Ф14-12; Ф14-8; Ф16; Ф-12 і стінових фундаментних блоків ФБС 14, ФБС 14-12, ФБС 16, ФБС 16-12 виготовлені з бетону класу В15. Фундаментні бетонні подушки укладають безпосередньо на піщану підготовку товщиною 100 ... 150 мм, яка повинна бути ретельно утрамбована. Фундаментні бетонні блоки укладаються на розчині з обов'язковою перев'язкою, вертикальних швів 20мм. Вертикальні колодязі, які утворюються торцями блоків, ретельно заповнюють розчином. Зв'язок між блоками подовжніх і кутових стін забезпечується перев'язкою блоків і закладкою в горизонтальні шви арматурної сталевої сітки діаметром 6мм.

Горизонтальна гідроізоляція була прийнята з ТехноНІКОЛЬ за технологією наплавлення. Вертикальна гідроізоляція виконується з рідкої гуми GSPraykote®, яку використовують в якості гідроізоляційної мембрани фундаменту. Даний матеріал створений за оригінальною технологією і має такі фізико-хімічніми властивостями, які дозволяють працювати в широкому діапазоні застосування тривалий час. Повна відсутність протікання забезпечується за рахунок безшовності і єдиної монолітності, виключної адгезії до багатьох будівельних основ і високої еластичності, що важливо в конструкціях, де можливе утворення тріщин при усадці ґрунту. Особливість

нанесення рідкої гуми дає можливість розпилення покриття у вкрай скрутних умовах.

2.8 Стіни і перегородки

Конструктивна схема будівлі - безкаркасна, запроектована з поздовжніми несучими стінами з глиняної повнотілої цегли товщиною зовнішніх стін 510 мм.

Стіни спираються на збірний стрічковий фундамент. Внутрішні стіни виконані з цегли і мають товщину 250мм, 380мм або 510мм. Над віконними і дверними отворами влаштовують збірні з/б перемички, що мають такі марки: ЗПБ-16-37п, ЗПБ-18-8п, ЗПБ-21-8п, ЗПБ-25-8п. Довжина перемичок залежить від отвору. Глибина відмикання 120-150мм для рядових перемичок, для посиленіх 200-250мм. Цоколь з з/б блоків товщиною 600мм. Поверх цоколя під цегляною кладкою роблять гідроізоляційний шар з ТехноНІКОЛЬ.

Перегородки прийняті гіпсокартонні, товщиною 80 мм. Перегородка складається з профільного каркаса з простором для комунікацій, обшитого з обох сторін гіпсокартонними листами на два рази. Каркас по периметру кріпиться до будівельних конструкцій і є несуючою частиною для гіпсокартонних листів, яка в свою чергу кріпиться до каркасу шурупами, утворюючи жорстку конструкцію. Для теплової, звукової та вогнезахисної ізоляції порожнину перегородки між гіпсокартонними листами заповнюється ізоляючими листами з мінеральних волокон, товщиною 6 см. Щільність утеплювача 112кг / м, коефіцієнт тепlopровідності 0,025.

2.9 Плити перекриття і покриття

Перекриття в будинку прийняті із збірних залізобетонних багатопустотних плит з круглими порожнечами; товщина 220мм, марки ПК 51-12; ПК 51-15; ПК 42-12-15; ПК 63-18; ПК 30-18; ПК 30-15. Спирання плит перекриття на несучі стіни в поздовжньому напрямку становить не менше

120мм. По стиках виконується заповнення цементно-піщаним розчином М100 для створення горизонтального диска жорсткості. Для лоджії прийняті плити товщиною 220мм, марки ПЛП 30-12; ПЛП 42-12. Для покриття були прийняті плити ребристі товщиною 300мм, марки ПР51-12; ПР 51-15; ПР 42-12-15; ПР 63-18; ПР 30-18; ПР 30-15.

2.10 Сходи

У проекті прийняті з/б двомаршові сходи, які складаються з двох маршів і майданчиків. Сходові марші марки ЛМФ 28-11-14 Серії 1.1 51-4, а сходові майданчики марки ЛПФ 25-16-3 Серії 1.1 52-5. Сталеві перила приварюють до закладних деталей на бічній стороні маршрутів. При вході в під'їзд облаштовано козирок металевий, з оцинкованого металу. Огорожею служить металева решітка висотою 700мм, яку приварюють до закладних елементів на бічній площині маршу. Поручень виконують з деревини твердих порід.

2.11 Дах, покрівля, водовідведення

Дах - плаский. Прийняті матеріали покриття ТЕХНОЕЛАСТ-ТИТАН TOP I BASE. Для кріплення матеріалів ТЕХНОЕЛАСТ-ТИТАН TOP I BASE до основи може використовуватися, як технологія наплавлення, так і комбіноване кріплення - нижній шар кріпиться до основи механічно, а верхній шар наплавляється. Техноеласт-Титан TOP - на одношарової основі з грубозернистою посипкою з верхньої сторони і полімерним покриттям з нижнього боку полотна; застосовується для влаштування верхнього шару багатошарового покрівельного килима. Техноеласт-Титан BASE - на одношаровій основі з полімерним покриттям з верхньої та нижньої сторін полотна; застосовується для улаштування нижніх шарів багатошарового покрівельного килима і гідроізоляції будівельних конструкцій. Матеріал ТЕХНОЕЛАСТ-ТИТАН SOLO був застосований для покриття будок виходу на дах і вентиляційних шахт. Для кріплення матеріалу Техноеласт-ТИТАН

SOLO до основи може бути використана як технологія наплавлення, так і механічне кріплення матеріалу, з подальшим сплавленням швів. Техноеласт-Титан SOLO - з грубозернистим посипанням з верхньої сторони полотна і полімерним покриттям або дрібнозернистим посипанням з нижньої сторони полотна; застосовується для улаштування одношарового покрівельного килима і гідроізоляції будівельних конструкцій. Дах має ухил 2% і тому передбачено внутрішній водостік для атмосферних опадів. Вихід на дах здійснюється через горище. Водовідвід запроектований внутрішній організований. Прийнято водостічні воронки в кількості 8 штук.

2.12 Вікна, двері

На сьогоднішній день важко уявити будівельні роботи без використання високоміцних і комфортних вікон ПВХ. Склопакети - вироби з двох або більше стекол, герметично з'єднаних один з одним за допомогою дистанційної рамки, заповненої абсорбуючим порошком. Також склопакет двокамерний комплектується внутрішнім і зовнішнім герметиком, - це виключає утворення конденсату всередині. Замкнуті порожнини заповнюються висушеним повітрям або інертним газом. Монтаж склопакетів подібної конструкції забезпечує тепло- і звукоізоляцію. Інші властивості однокамерного або двокамерного склопакета досягаються за допомогою нанесення покріттів на зовнішнє скло. Залежно від виду скла або конструктивних особливостей склопакети подвійні / одинарні можуть володіти спеціальними властивостями: сонцезахисними, звукоізоляційними, протиударними. Залежно від числа камер, розрізняють однокамерний і двокамерний склопакет. Двокамерний більш надійний і довговічний. Склопакети подвійні більш технічні і зручні в експлуатації. Дуже важливо при виготовленні склопакета правильно визначити місце розташування і орієнтацію скла із спеціальними властивостями. У разі використання низько-емісійних (енергозберігаючих) стекол, їх встановлюють як внутрішні, при цьому поверхня з покриттям обов'язково повинна знаходитися всередині

склопакета. Сонцевахисне скло рекомендується встановлювати як зовнішнє скло. Крім того, можна заповнити міжскляний простір інертними газами. При підвищених вимогах до безпеки вікон використовують загартовані стекла, триплекс. Виходячи з усіх перерахованих вище характеристик, було прийнято в дипломному проекті встановлювати марки СПД 15-15; СПД 15-21; СПД 9-9; СПД 9-15. Склопакет кріпиться в кутах і середині, за допомогою анкерів. Зазор між стіною і блоком заповнюється монтажною піною і закривається пластиковими, або гіпсокартоновими укосами і зашпаровуються під забарвлення.

В даному дипломному проекті прийняті двері марки ДГ 21-7; ДГ21-9; ДГ21-14. Для забезпечення швидкої евакуації всі двері відкриваються назовні у напрямку руху на вулицю, виходячи з умов евакуації людей з будівлі при пожежі. Дверні полотна навішують на петлях (навісах), що дозволяють знімати відкриті навстіж дверні полотна з петель - для ремонту або заміни полотна двері. Щоб уникнути знаходження двері у відкритому стані або грюкання встановлюють доводчики, які тримають двері в закритому стані і плавно повертають двері в закритий стан без удару. Двері обладнуються ручками, засувками і врізними замками. Міжкімнатні двері встановлюють за рівнем після чого запінюються зазори між дверним блоком і стіною монтажною піною і закривають лиштвами. Вхідні зовнішні двері встановлюються за рівнем, і в стіні роблять отвір і встановлюється анкер. Між дверною коробкою і стіною зазори запінюються монтажною піною і закриваються наличниками або зашпаровуються під забарвлення.

2.13. Відомість оздоблення приміщень

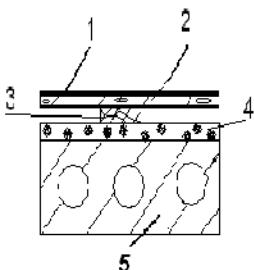
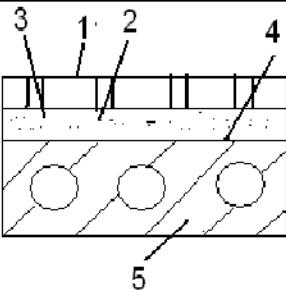
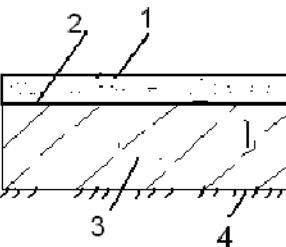
Внутрішнє оздоблення: в квартирах стіни обклеюються шпалерами після штукатурки цегляних стін. Кухні обклеюються шпалерами, що миються, а ділянки стін над санітарними пристроями облицьовуються глазуреною плиткою. У сан. вузлах і ванній кімнаті підлоги з керамічної плитки. Стіни облицьовують глазуреною плиткою.

Таблиця 2.4

	Назва приміщення	Стеля		Стіни або перегородки		Примітка
		Площа	Вид обробки	Площа	Вид обробки	
1	2	3	4	5	6	
1	Житлова кімната	1716,48	Зашпаровуються, затирається, фарбуються ВД.	4517,13	Оштукатурювання, шпаклювання, затирка, обклеювання шпалерами	Оздоблення на всю висоту.
2	Передпокій	609,12	Зашпаровуються, затирається, фарбуються ВД.	1987,2	Оштукатурювання, шпаклювання, затирка, обклеювання шпалерами під фарбування ВД.	Оздоблення на всю висоту.
3	Санвузол, ванна кімната, кухня	444,6	Зашпаровуються, затирається, фарбуються ВД.	1564,05	Глазурована плитка "Колоркер".	Плитка до верху підвісної стелі.
4	Лоджія	493,83	Зашпаровуються, затирається, фарбуються ВД.	1521,4	Оштукатурювання, затирка, забарвлення ВД.	Оздоблення на всю висоту.
5	Підвал	280,12	Оштукатурювання, забарвлення ВД.	343,2	Оштукатурювання, під фарбування ВД.	Оздоблення на всю висоту.

2.14. Експлікація підлог

Таблиця 2.5

Назва приміщення.	Тип підлоги по проекту	Схема підлоги	Елементи підлоги та їх товщини	Площа підлоги, m^2
1	2	3	4	5
Передпокій, житлові кімнати, лоджія	I		1. Покриття лінолеум 5мм 2. Плита основи підлоги 40мм 3. стрічкова звукоізоляційна прокладки через 500	2877
санвузол, ванна, кухня	III		1. Покриття - плитка керамічна 5мм на клей Сибіру 2. Нагрівальний кабель заливаний цементно піщаним розчином М100,30мм. 3. Вирівнююча стяжка з цементно-піщаного розчину М 100,30мм 4. Шар руберойду на мастиці 5. Плита перекриття 220мм	444,6
підвал	IV		1. Покриття - бетон шліфований 30мм 2. Гідроізоляція - 1 шар руберойду на мастиці. 3. Підстилаючий шар - бетон класу В 15 140мм. 4. Ущільнений ґрунт 100мм.	280,12

Підлоги в житлових будинках повинні задовольняти вимогам міцності, опору зносу, достатньої еластичності, безшумності, зручності прибирання.

2.15. Специфікація збірних елементів

Таблиця 2.6

Марка	Позначення	Найменування	Кількість	Маса од.(кг)	Примітка
1	2	3	4	5	6
ПК 51-12	ГОСТ 9561-91	Плити перекриття	40		
ПК 51-15	ГОСТ 9561-91	Плити перекриття	40		
ПК 63-18	ГОСТ 9561-91	Плити перекриття	320		
ПК 30-18	ГОСТ 9561-91	Плити перекриття	18		
ПК 30-15	ГОСТ 9561-91	Плити перекриття	18		
ЗПБ-18-8П	Серия 1.038.1-1	перемичка	94		
ЗПБ-21-8П	Серия 1.038.1	перемичка	96		
ЗПБ-25-8П	Серия 1.038.1	перемичка	94		
Ф14	ГОСТ 23009-78	Фундаментні блоки подушки	58		
Ф14-8	ГОСТ 23009-78	Фундаментні блоки подушки	13		
Ф14-12	ГОСТ 23009-78	Фундаментні блоки подушки	15		
Ф16	ГОСТ 23009-78	Фундаментні блоки подушки	16		
Ф 16-12	ГОСТ 23009-78	Фундаментні блоки подушки	1		
ФБС 6	ГОСТ 21104-79	Стінові фундаментні блоки	290		
ФБС 6-9	ГОСТ 21104	Стінові фундаментні блоки	100		
ФБС 4	ГОСТ 21104	Стінові фундаментні блоки	80		
ЛМФ 28-11-14	Серии 1.1 51-4	сходові марші	38		

ЛПФ 25-16-3	Серии 1.1 52-5	Сходова	38		
ПЛП 30-12	ГОСТ 25697-83 (1989)	майданчик	80		
ПЛП 45-12	ГОСТ 25697-83 (1989)	плита лоджії	60		
ПЛП 42-12	ГОСТ 25697-83 (1989)	плита лоджії	20		

2.16. Специфікація елементів заповнення прорізів

Таблиця 2.7

Марка	Позначення	Найменування	Кількість	Маса од.(кг)	Примітка
Віконні блоки					
СПД 15-15		СПД15-16	96		
СПД 15-21	ГОСТ 24699-	СПД 15-21	64		
СПД 9-9	2002	СПД 9-9	14		
СПД9-15		СПД9-15	14		
Дверні блоки					
ДГ 21-7		ДГ 21-7	192		
ДГ 21-9	ГОСТ 475-	ДГ 21-9	66		
ДГ 21-15	78(2002)	ДГ 21-45	66		

2.17 Інженерне обладнання будинку

2.17.1 Опалення

Опалення та гаряче водопостачання запроектовано з магістральних теплових мереж від УТ-1, з нижнім розведенням по підвалу. Приладами опалення служать конвектора. На кожен блок - секцію і кожен вбудований блок виконується окремий тепловий вузол для регулювання та обліку теплоносія. Магістральні трубопроводи і труби стояків, розташовані в підвалній частині будівлі ізолюються і покриваються алюмінієвою фольгою.

2.17.2 Водопостачання

Холодне водопостачання запроектовано від внутрішньоквартального колектора водопостачання з двома вводами. Вода на кожну секцію подається за внутрішньобудинковим магістральним трубопроводом, розташованим в підвалній частині будівлі, який ізоляється і покривається алюмінієвою фольгою. На кожну блок - секцію і вбудований блок встановлюється рамка введення. Навколо будинку виконується магістральний пожежний господарсько водогін питної води з колодязями, в яких встановлені пожежні гідранти.

2.17.3 Каналізація

Каналізація виконується внутрішньодворова з врізкою в колодязі внутрішньоквартальної каналізації. З кожної секції і кожного вбудованого приміщення виконуються самостійні випуски гігієнічної і дошової каналізації.

2.17.4 Енергопостачання

Енергопостачання виконується від міської підстанції з живленням по дві секції двома кабелями - основний і запасний. Вбудовані приміщення живляться окремо, через свої електрощитові. Всі електрощитові розташовані на перших поверхах.

2.17.5 Телебачення

На всіх блок - секціях монтується телевізійні антени, з їх орієнтацією на телекентр і установкою підсилювача телевізійного сигналу. Всі квартири підключаються до антени колективного користування.

2.17.6 Сміттєпровід

Сміттєпровід внизу закінчується бункером - накопичувачем. Накопичене сміття в бункері висипається в сміттєві візки і занурюється в сміттезбирні машини і вивозиться на міське звалище відходів. Стіни сміттєкамери облицьовуються глазуреною плиткою. У сміттєкамері передбачені холодний і гарячий водопровід із змішувачем для промивання сміттєпроводу, обладнання та приміщення сміттєкамери. Сміттєкамера обладнана трапом зі зливом води в хозфекальних каналізацію. У підлозі передбачений змійовик опалення. У верху сміттєпровід має вихід на покрівлю для провітрювання сміттєкамери і через сміттєприйомний клапан видалення застосованого повітря зі сходових клітин, а також диму в разі пожежі. Вхід в сміттєкамери окремий, з боку вулиці.

2.18 Техніко-економічні показники

Таблиця 2.8

Найменування показників	Одиниці виміру	Кількість
Число квартир	Штук	72
Будівельний обсяг	м ³	14490
Площа забудови	м ²	668,69
Загальна площа	м ²	3601,80
Житлова площа	м ²	1716,48

2.19.1 Теплотехнічний розрахунок зовнішньої стіни.

Параметри клімату району будівництва зводимо у таб. 2.9.

Таблиця 2.9

Розрахункові параметри клімату м. Кропивницький

Температура зовнішнього повітря, °C		Зона вологості	Температурна зона
Найбільш холодної доби із забезпеченням	Найбільш холодних п'яти діб із забезпеченням		
0,98	0,92	0,92	
$t_1^{0,98} = -30$	$t_1^{0,92} = -26$	$t_5^{0,92} = -22$	суха

Параметри мікроклімату приміщення зводимо у таб.2.10.

Таблиця 2.10

Розрахункові параметри мікроклімату приміщення.

Температура внутрішнього повітря t_B , °C [4]	Вологість внутрішнього повітря φ_B , % [4]
20	55

Конструкція стіни зображена на рис. 1.2.

Умови експлуатації стіни - А

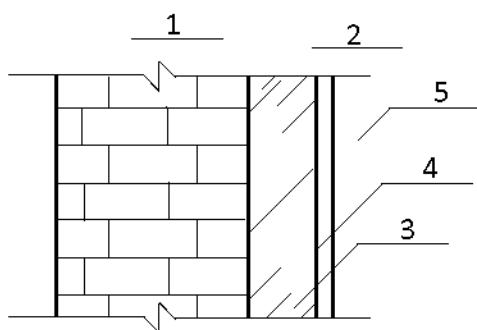

Рис. 2.2. Конструкція стіни. 1- цегла силікатна; 2 – полістилнова плівка; 3 – пінобстон; 4 – сталева сітка; 5 – цементно-піщаний розчин.

Теплотехнічні показники матеріалів стіни зводимо до таб. 2.11.

Таблиця 2.11.

Розрахункові теплотехнічні показники матеріалів стіни

№	Назва шару	Щільність матеріалу кг/м ³	Товщина матеріалу м	Коефіцієнт теплопровідн., λ , Вт/(м ² ·К)	Коефіцієнт теплозасвоєння S , Вт/(м ² ·К)
1	Кладка цегляна з повнотілої силікатної цегли на цементно-піщаному розчині	1800	0,51	0,76	9,77
2	Ніздрюватий бетон	200	X	0,069	1,01
3	Цементно-піщаний розчин	1600	0,02	0,7	8,69

Визначаємо розрахунковий опір теплопередачі огорожувальної конструкції

$$R_{\text{заг}} = R_B + R_K + R_3$$

R_B – опір тепловіддачі внутрішньою поверхнею огороження.

R_K – термічний опір конструкції.

R_3 – опір тепловіддачі зовнішньою поверхнею огороження.

$\alpha_B = 8,7 \text{ Вт}/(\text{м}^2 \cdot ^\circ\text{C})$ – коефіцієнт тепловіддачі внутрішньої поверхні огорожувальної конструкції.

$\alpha_3 = 23 \text{ Вт}/(\text{м}^2 \cdot ^\circ\text{C})$ – коефіцієнт тепловіддачі зовнішньої поверхні огорожувальної конструкції.

$$R_B = \frac{1}{\alpha_B} = \frac{1}{8,7} = 0,115 \left(\frac{\text{м}^2 \cdot \text{K}}{\text{Вт}} \right).$$

$$R_3 = \frac{1}{\alpha_3} = \frac{1}{23} = 0,043 \left(\frac{m^2 \cdot K}{Bm} \right).$$

$R_{q,\min} = 3,3$ мінімально допустиме значення опору теплопередачі огорожувальної конструкції.

Визначаємо товщину утеплюючого шару - X :

$$R_{q,\min} - R_{gas} = R_{q,\min} - \frac{1}{\alpha_e} - \frac{1}{\alpha_s} - \left(\frac{\delta_1}{\lambda_1} + \frac{\delta_2}{\lambda_2} + \frac{\delta_3}{\lambda_3} \right) = 3,3 - 0,115 - 0,043 - \left(\frac{0,51}{0,76} + \frac{X}{0,069} + \frac{0,02}{0,7} \right) \Rightarrow$$

$$\Rightarrow X = 0,13 \text{ м}$$

Розділ III

Розрахунково-конструктивний

3 Розрахунково-конструктивний розділ

3.1 Розрахунок ребристої плити покриття

Плита ребриста з розмірами 1,5 * 5,1м за ГОСТ 21506-87.

Виготовляється по поточно-агрегатній технології з електротермічним натяжінням арматури на упори і тепловологій обробці.

Бетон важкий класу С25/С30 з міцністю на стиск:

$$R_b=0.9*14.5=13.05 \text{ МПа}$$

$$R_{bt}=0.9*1.05=0.95 \text{ МПа}$$

$$R_{b1ser}=18.5 \text{ МПа}$$

$$R_{btser}=1.6 \text{ МПа}$$

$$E_b=27000 \text{ МПа}$$

Передавальна міцність бетону:

$$R_{bt}=20 \quad (R_{bp}^0=1.2*11.5 \text{ МПа}, R_{bt,ser}=15 \text{ МПа}, R_{bt}=1.4 \text{ МПа}).$$

Поздовжня напруженна арматура поздовжніх ребер зі сталі класу А_г-ІV (R_s = 510 МПа, R_{s,ser} = 590 МПа, E_s = 190000 МПа).

Інша арматура зі сталі класу Вр-І Ø4мм R_s=365 МПа, R_{s10}=265 МПа, E_s=170000 МПа та при Ø5мм R_s=360 МПа, R_{s10}=26 МПа класу А400С (при Ø до 8мм включно R_s=365 МПа, R_{s10}=285 МПа, при Ø до 10мм і більше R_s=365 МПа, R_{s10}=290 МПа) для всіх діаметрів E_s=2*10⁵ МПа. Плита, яка використовується при будівництві споруди відноситься до класу наслідків СС2, тому коефіцієнт надійності за призначенням γ_n=0,95. Місце для будівництва місто Кропивницький, навантаження S₀ = 1230 Н.

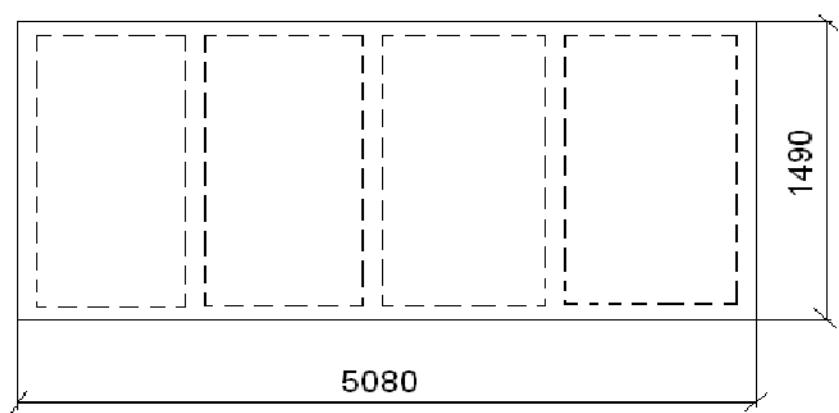

Рисунок 3.1. Ребриста плита в плані

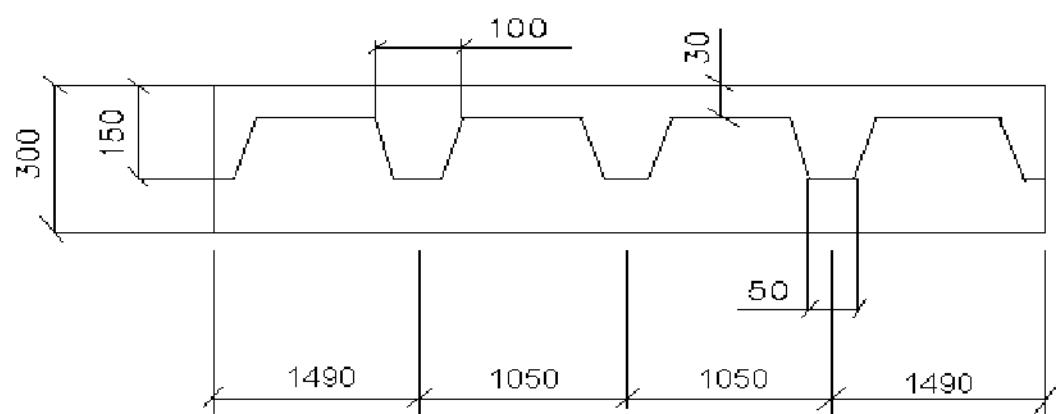

Рисунок 3.2. Ребриста плита в розрізі

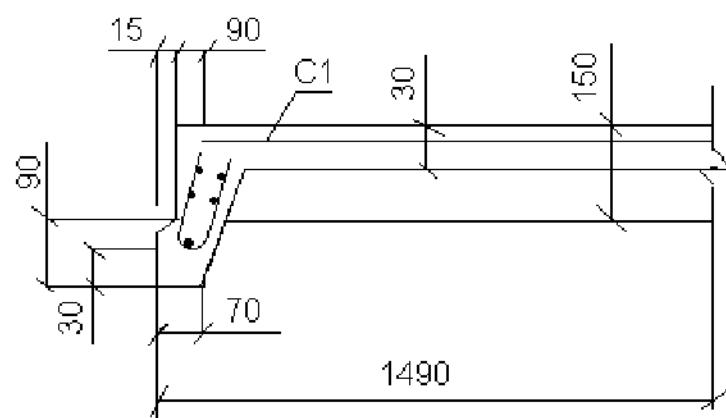

Рисунок 3.3. Армування ребристої плити

3.1.1 Підрахунок навантажень на плиту покриття

Таблиця 3.1

Вид навантаження	Нормативне навантаження Н/м ²	γ_f	Розрахункове навантаження Н/м ²	Примітка
Постійне				
1 Шар Техноеласту-TITAN BASE	$0,01*2*10^4=200$	1,3	$0,95*1,3*200=247$	
2 Шар Техноеласту-TITAN TOP	200	1,3	$0,95*1,3*200=247$	
3 Цементна стяжка	$0,3*1700=510$	1,3	$0,95*1,3*510=629,85$	
4 Залізобетонна плита	2000	1,1	$0,95*1,1*2000=2090$	2000 Н/м^2
Разом постійне навантаження	$q''=2910$		$q = 3213,85$	
Тимчасове навантаження	$1230*0,7=1080$		1230	
Тривале	$1230*0,7*0,5=540$		$1230*05=615$	
Короткочасне	1230		21230	
Повне навантаження	4590		5613,85	
В тому числі				
Тривале навантаження	3750			
Короткочасне	1230			

3.1.2 Розрахунок полиці

Полка спирається на два поздовжніх і п'ять поперечних ребер. Прольотні полиці в світлі рівні: між поздовжніми ребрами $L_1=105-10=95\text{см}$ між поперечними $L_2=149-2*9=131\text{см}$. Так як відношення $L_2/ L_1=131/95=1,37 < 2$ то полицею розраховуємо, як багато прольотну нерозрізну балку.

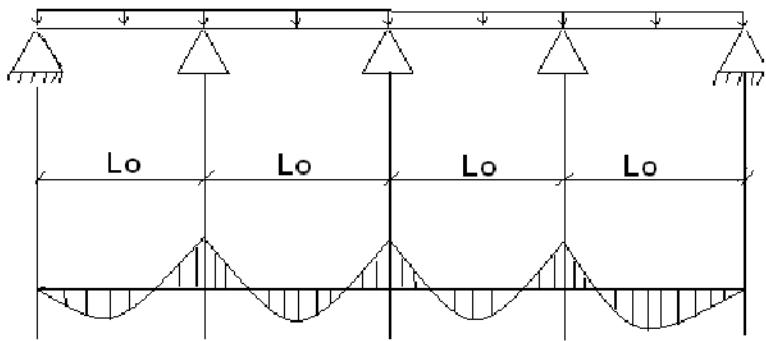

Рисунок 3.4. Розрахункова схема полиці

При товщині полиці 30см розрахунок ведемо з урахуванням перерозподілу зусиль від розвитку пластичних деформацій. Згинальний момент визначаємо за формулою:

$$M = (q + p)L^2/11$$

де $L = L_1 - b = 1050 - 100 = 0,95\text{м}$

$$q_{pe}^n = 0,03 \cdot 25000 = 750 \text{ Н/м}^2$$

$$q_{pe} = 750 \cdot 1,1 = 825 \text{ Н/м}^2$$

Загальне навантаження на плиту:

$$q = 247 + 247 + 629,85 + 825 = 1948,85 \text{ Н/м}^2$$

$$M = (g + p)L^2/11 = (1948,85 + 123) \cdot 0,95^2/11 = 347,9 \text{ Н*м.}$$

Робоча висота полиці

$$h_0 = hf/2 = 3/2 = 1,5\text{ см.}$$

$$\text{Визначаємо: } A_0 = M \gamma_n / B \cdot h_0^2 \cdot R_b \cdot \gamma_{b2}$$

$$347,9 \cdot 100 / 100 \cdot 1,5^2 \cdot 13,05 \cdot 100 = 0,11$$

$$B = 100; \gamma_{b2} = 0,9; R_b = 13,05 \text{ МПа};$$

$$\text{По } A_0 \rightarrow i = 0,805; \zeta = 0,27.$$

Площа перерізу арматури класу ВрІ на смугу ширину 1м:

$$A_s = M \gamma_n / i h_0 R_s = 347,9 \cdot (100) \cdot 0,95 / 0,865 \cdot 1,5 \cdot 375 \cdot (100) = 0,67 \text{ см}^2$$

Приймаємо збірну сітку з поздовжньою арматурою діаметром 4 мм класу ВрІ з кроком 100мм. Приймаємо сітку 150/250/4/3.

3.1.3 Розрахунок поперечного ребра

Поперечне ребро можна розглядати як балку на двох збірних опорах з розрахунковим прольотом, рівним відстані, між осями поздовжніх ребер $L_0=149\text{cm} - 9 = 140\text{cm}$, завантажену рівномірно розподіленим навантаженням від власної ваги ребра:

$$q_p = 0,05 + 0,1/2(0,15 - 0,03) * 25 * 11 * 0,95 = 0,25 \text{kH/m}$$

і навантаженням по трапеції від полки, максимальна ордината якої:

$$q_1 = (1,49 + 1,05)/2 * 5613,85 = 7,129 \text{kH/m}$$

Загальне навантаження на ребро:

$$q = q_p + q_1 = 0,25 + 7,129 = 7,379 \text{kH/m}$$

Відстань від опори до максимальної ординати епюри завантаження:

$$a = (149 + 105)/(2 * 2) = 63,5 \text{cm}$$

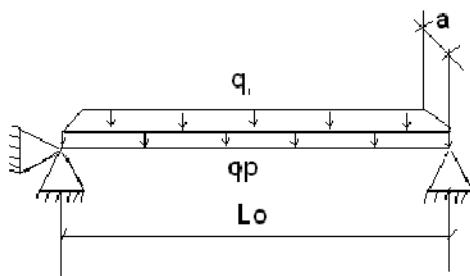

Рисунок 3.5. Розрахункова схема поперечного ребра.

Згинальний момент в середині прольоту:

$$M = qL_0^2/8 - q_1a^2/6 = 7,379 * 1,4^2/8 - 7,129 * 0,63^2/6 = 1,8 \text{kNm}$$

Поперечна сила:

$$Q = 0,5(qL_0 - q_1a) = 0,5(7,379 * 1,4 - 7,129 * 0,63) = 2,9 \text{kN}$$

Перетин поперечного ребра тавровий, його робоча висота $h_0 = 15 - 3 = 12 \text{cm}$, ширина ребра $b = (5 + 10) * 0,5 = 7,5 \text{cm}$, товщина полиці $h'f = 3 \text{cm}$ і ширина полки $b'f = L_0/3 + 10 = 107,6 \text{cm}$

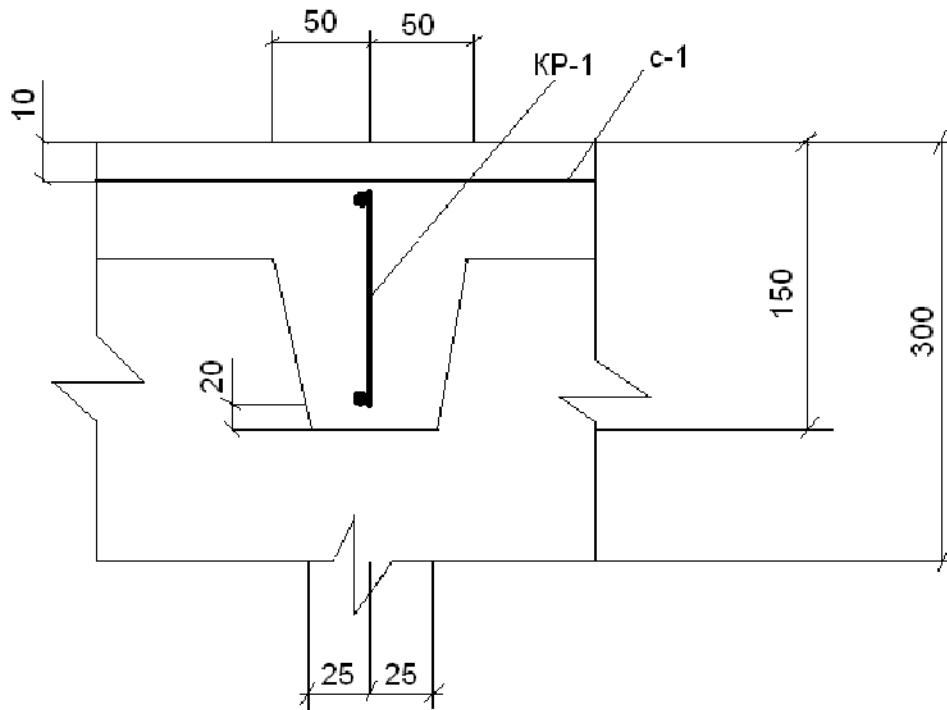

Рисунок 3.6. Схема перерізу поперечного ребра.

$$A_0 = M / b f^* h_0^2 * R_b = 7,93 * 10^5 / 106,3 * 12^2 * 13,05 * 100 = 0,039$$

По табл. III.1 [7] $\zeta = 0,039$

і необхідна площа перерізу поздовжньої робочої арматури:

$$As = \zeta * b f^* h_0 * R_b / R_s = 0,039 * 107,6 * 12 * 13,05 / 365 = 1,8 \text{ см}^2$$

Приймаємо 1Ø16A400 з $As = 2,011 \text{ см}^2$

Розрахунок міцності поперечного ребра по перетину похилому до поздовжньої осі. $Q = 2,9 \text{ кН}$. Обчислюємо проекцію розрахункового похилого перерізу на поздовжню вісь «С». Вплив звисів стиснених полицеь при п'яти поперечних ребрах.

$$\varphi f = 5 * (0,75 * (3 h^f) h^f / b * h_0) = 5 * (0,75 * 3 * 3 / 7,5 * 12) = 1,12 > 0,5.$$

Приймаємо: $\varphi f = 0,5$ $\varphi n = 0$.

Обчислюємо: $1 + \varphi f + \varphi n = 1 + 0,5 + 0 = 1,5$

$$B = \varphi b_2 (1 + \varphi f + \varphi n) R_b * b * h_0^2 = 2 * 1,5 * 0,95 * (100) * 7,5 * 12^2 = 307800 \text{ Н см.}$$

У розрахунковому похилому перерізі:

$$Q_b = Q_{sw} = Q / 2 = 2,9 / 2 = 1,45 \text{ кН, отсюда } C = B / 0,5 Q = 106 \text{ см} > 2 h_0 = 2 * 12 = 24$$

Приймаємо С=24см

Тоді $Q_b = B/C = 307800/24 = 12825 \text{ кН} > Q = 2,9 \text{ кН}$

отже, поперечна арматура за розрахунком не потрібна.

Приймаємо діаметр поперечних стрижнів з умови зварювання. При $d_s = 16 \text{ мм}$ $d_{sw} = 5 \text{ мм}$ клас ВрI. Крок поперечних стержнів прийнятий з конструктивних вимог.

$$S = h/2 = 150/2 = 75 \text{ мм.}$$

3.1.4 Статичний розрахунок плити в поздовжньому напрямку (поздовжніх ребер)

Плита працює як вільно оперта балка, завантажена рівномірно-розподіленим навантаженням. розрахунковий проліт

$$L_0 = L_k - L_{oi} = 5080 - 120 = 4960 \text{ мм.}$$

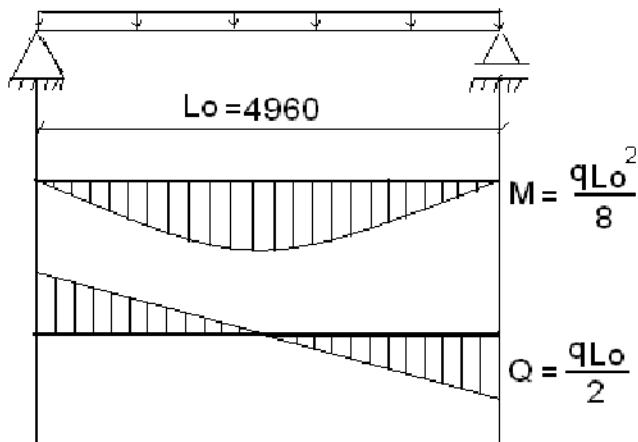

Рис. 3.7 Розрахункова схема ребра

Навантаження на 1м плити при її ширині $B^H = 3 \text{ м}$

Нормативне:

постійне і тривале:

$$q_{ng} = 3750 \text{ Н/м} * 3 = 11250 \text{ Н/м}$$

короткочасне:

$$P_{nch}=2400*3=7200 \text{Н/м}$$

Повне нормативне:

$$q_n = q_{ng} + P_{nch}=11250+7200=18450 \text{Н/м}$$

Розрахункове:

постійне:

$$q_s=3213,85*3=9641,55 \text{Н/м}$$

короткочасне:

$$P_{sh}=2400*3=2400*3=7200 \text{Н/м}$$

$$\text{Повне: } q = q_s + P_{sh}=9641,55+7200=16841,55 \text{Н/м}$$

$$\text{Розрахунковий згинальний момент. } M=qL_0^2/8=18,450*4,96^2/8=56,73 \text{кН м}$$

Розрахункова поперечна сила від повного навантаження.

$$Q=qL_0/2=16,841*4,96/2=41,7 \text{кН}$$

Нормативний згинальний момент:

від тривалого діючого навантаження

$$M_{ne}=11,25*4,96^2/8=34,59 \text{кН м}$$

від короткочасного навантаження:

$$M_{nsh}=7,2*4,96^2/8=22,14 \text{кН м}$$

від повного навантаження:

$$M_n=16,84*4,96^2/8=51,78 \text{кН м}$$

Нормативна поперечна сила від повного навантаження:

$$Q_n=16,84*4,96/2=41,7 \text{кН.}$$

Попереднє визначення площині перерізу поздовжньої розтягнутої і поперечної арматури в поздовжніх ребрах.

$$b=2(9+7)/2=16 \text{см}$$

$$h_f'=3 \text{см}$$

$$b_f'=508/3+2*9=187 \text{см}$$

$$\text{Робоча висота перерізу: } h_0=30-3=27 \text{см}$$

Так як згинальний момент, що сприймається стиснутою полищою перетину і розтягнутою арматурою.

$$M_f=b_f'*h_f'*Rb(h_0-0,5h_f')=187*3*13,05(27-0,5*3)=$$

$18668677 \text{Н} \cdot \text{см} = 186,68 \text{kH} \cdot \text{m} > M = 56,73 \text{kH} \cdot \text{m}$, отже, нейтральна вісь проходить в межах полки, розрахунок слід зробити як для прямокутного перерізу шириною $b = b_f = 187 \text{cm}$.

В цьому випадку:

$$A_0 = M / Rb * b * h_0^2 = 56,73 * 10^5 / 13,05 * 187 * 27^2 = 0,031$$

$$\iota = 0,68$$

Необхідна площа перерізу поздовжньої попередньонапруженій арматури при припущені $\gamma = \iota = 1,2$

$$A_s = M / \gamma * R_s * \iota * h_0 = 56,73 * 10^5 / 1,2 * 510 * 0,68 * 27 = 5,01 \text{cm}^2.$$

Приймаємо $\varnothing 18$ с $A_{sp} = 5,09 \text{cm}^2$.

3.1.5 Визначення геометричних характеристик поздовжніх ребер

Площа приведеного перерізу плити при відношенні модулів.

$$a = E_s / E_b = 190000 / 27000 = 7,04$$

$$A_{red} = A + A_{sp} = (149 - 16)3 + 16 * 30 + 7,04 + 6,28 = 892,3 \text{cm}^2$$

Статичний момент приведеного перерізу відносно нижньої грані ребра:

$$S_{red} = \sum A_i * y_i = (149 - 16)3(30 - 0,5 * 3) + 16 * 30^2 * 0,5 + 7,04 * 6,28 * 3 = 7760,13 \text{cm}^3$$

Відстань від центра ваги приведеного перерізу до нижньої межі ребра:

$$y_0 = S_{red} / A_{red} = 7760,13 / 892,3 = 8,69 \text{cm}.$$

Відстань від центра ваги приведеного перерізу до верхньої межі:

$$y_0' = h - y_0 = 30 - 8,69 = 21,31 \text{cm}$$

Відстань від центра ваги напруженій арматури до центра ваги перерізу:

$$L_{op} = y_{red} - a = 8,69 - 3 = 5,69 \text{cm}$$

Момент інерції приведеного перерізу відносно її центра ваги

$$J_{red} = (149 - 16)^3 / 12 + (149 - 16)3(30 - 3 * 0,5 - 8,69)^2 + 16 * 30^3 / 12 + 16 * 30(8,69 - 0,5 * 30)^2 + 7,04 * 6,28 * 5,69 = 33847,63 \text{cm}^4$$

Момент опору приведеного перерізу відносно нижній межі:

$$W_{red} = J_{red} / y_{red} = 33847 / 8,69 = 3804,86 \text{cm}^3$$

теж відноситься і до верхньої межі:

$$W^I_{red} = J_{red} / y_0^I = 33847,53 / 21,31 = 1588,34 \text{ см}^3$$

Пружно-пластичний момент опору щодо нижньої межі при: $j=1,75$

$$W_{pe} = j * W_{red} = 1,75 * 3804,86 = 6658,5 \text{ см}^3$$

щодо верхньої межі:

$$W^I_{pc} = j * W^I_{red} = 1,75 * 1588,34 = 2779,59 \text{ см}^3$$

3.1.6 Попереднє напруження і його втрати

Попереднє напруження не повинно перевищувати значення

$R_{s,ser} - p = 590 - 90 = 500 \text{ МПа}$ (де $p = 30 + 360 / L = 30 + 360 / 6 = 76,4 \text{ МПа}$, $L = 5,1 \text{ м}$ – відстань між зовнішніми гранями упорів) і бути не менше:

$$0,3 * R_{s,ser} + p = 0,3 * 590 + 90 = 253 \text{ МПа}$$

Виходячи з цього приймаємо $\sigma_{sp} = 500 \text{ МПа}$.

Втрати попереднього напруження.

Втрати до закінчення обтиску від релаксації напружень:

$$\sigma_1 = 0,03 \quad \sigma_{sp} = 0,03 * 500 = 15 \text{ МПа}.$$

від температурного перепаду $\Delta t = 65^\circ\text{C}$

$$\sigma_2 = 1,25 \quad \Delta t = 1,25 * 65 = 81 \text{ МПа}.$$

Втрати від деформації анкерів і піддону можуть бути враховані при визначенні довжини заготовки арматурних стержнів, тому тут приймаємо $\sigma_3 = 0$ и $\sigma_4 = 0$.

Зусилля попереднього обтиску з урахуванням перерахованих втрат при $\gamma_{sp} = 1$:

$$P = \gamma_{sp} (\sigma_{sp} - \sigma_1 - \sigma_2) A_{sp} = 1(500 - 15 - 81) 6,28 * 100 = 253712 \text{ Н} = 253,712 \text{ кН}$$

Напруження обтиску на рівні напруженості арматури.

$$\sigma_{bp} = P / A_{red} + P * L_{op}^2 / J_{red} = 253712 / 8923 + 253712 * 5,69^2 / 137535,93 = \\ 267,63 \text{ Н/см}^2 = 2,67 \text{ МПа}.$$

Втрати від швидкоплинної повзучості, при:

$$\sigma_{bp} / R_{bp} = 2,67 / 20 = 0,13 < \alpha = 0,25 + 0,025 * 20 = 0,75$$

$$\sigma_5 = 0,85 * 40 \quad \sigma_{bp} / R_{bp} = 0,85 * 40 * 0,13 = 4,42 \text{ МПа}.$$

Разом перші втрати, що відбуваються до закінчення обтиску бетону.

$$\sigma_{losl} = \sigma_1 + \sigma_2 + \sigma_5 = 15 + 81 + 4,42 = 100,42 \text{ МПа.}$$

Напруга в напруженій арматурі з урахуванням перших втрат:

$$\sigma_{sp1} = \sigma_{sp} - \sigma_{L,os} = 500 - 100,42 = 399,57 \text{ МПа.}$$

Умови обтиску з урахуванням перших втрат при: $\gamma_{sp}=1$

$$P_1 = \gamma_{sp} * \sigma_{sp1} * A_{sp} = 1 * 399,57 * 6,28 * 100 = 250929 \text{ Н} = 250,929 \text{ кН.}$$

Напруга обтиску бетону:

$$\sigma_{bp} = P_1 / A_{red} + P_1 * L_{op}^2 / J_{red} =$$

$$250929 / 8923 + 250929 * 5,69^2 / 33647,53 = 264,5 \text{ Н/см}^2 = 2,64 \text{ МПа} < 0,95 R_{bp} = 0,95 * 20 = 19 \text{ МПа.}$$

отже, вимога задовольняється.

Втрати, що відбуваються після обтиску: від усадки бетону $\sigma_7 = 35 \text{ МПа}$ від повзучості бетону при: $\sigma_{bp}/R_{bp} = 2,64/20 = 0,13 < 0,75$.

$$\sigma_9 = 0,85 * 150 \quad \sigma_{bp}/R_{bp} = 0,85 * 150 * 0,13 = 16,57 \text{ МПа.}$$

$$\text{Разом другі втрати: } \sigma_{L,os2} = \sigma_7 + \sigma_9 = 35 + 16,57 = 51,57 \text{ МПа.}$$

Повні втрати напруги:

$$\sigma_{L,os} = \sigma_{L,os1} + \sigma_{L,os2} = 100,42 + 51,57 = 151,99 \text{ МПа} > 100 \text{ МПа.}$$

Попереднє напруження з урахуванням всіх втрат:

$$\sigma_{sp2} = \sigma_{sp} - \sigma_{L,os} = 500 - 151,99 = 348,01 \text{ МПа.}$$

Зусилля обтиску з урахуванням всіх втрат при: $\gamma_{sp}=1$.

$$P_2 = \gamma_{sp} * \sigma_{sp2} * A_{sp} = 1 * 348,01 * 6,28 * 100 = 218550 \text{ Н} = 218,550 \text{ кН.}$$

У подальших розрахунках виникає необхідність введення коеф. точності натягу:

$$\Delta \gamma_{sp} = 0,5P / \sigma_{sp}(1 + 1/\sqrt{np}) = 0,5 * 90 / 500(1 + 1/\sqrt{2}) = 0,11 > 0,1$$

$$\gamma_{sp} = 1 \pm \Delta \gamma_{sp} = 1 + 0,11 = 1,11 \text{ або } \gamma_{sp} = 1 - 0,11 = 0,89.$$

3.1.7 Перевірка міцності нормального перерізу поздовжніх ребер

В зв'язку з тим, що для точного розрахунку міцності нормального перерізу попередньо-напружених поздовжніх ребер необхідно знати величину встановленого попереднього напруження σ_{sp} . Раніше лише орієнтовано була визначена площа перерізу поздовжньої арматури

поздовжніх ребер. Зробимо перевірку міцності їх нормальних перерізів. Для цього послідовно обчислюємо: характеристику стиснутої зони бетону за формулою: $\omega = \alpha - 0,008R_b = 0,85 - 0,008 * 13,05 = 0,746$ значення

$$\Delta\sigma_{sp} = 1500\sigma_{sp2}/R_s - 1200 = 1500 * 348,01 * 0,85 / 510 - 1200 = 727,39 < 0.$$

значення σ_{sR}

$$\sigma_{sR} = R_s + 400 - \sigma_{sp} - \Delta\sigma_{sp} = 510 + 400 - 348,01 * 0,85 = 614,2 \text{ МПа.}$$

Границне значення відносної висоти стиснутої зони за формулою:

$$\zeta_R = \omega / 1 + \sigma_{sR} / \sigma_{sc,u} (1 - \omega / 1,1) = 0,746 / 1 + 614,2 / 500 (1 - 0,746 / 1,1) = 0,746 / 1,40 = 0,53$$

де: $\sigma_{sc,u} = 500 \text{ МПа.}$

$$\text{i коефіцієнт } A_R = \zeta_R (1 - 0,53 \cdot \zeta_R) = 0,53 (1 - 0,53 * 0,53) = 0,53 * 0,53 = 0,38.$$

Вирішуємо спільно рівняння:

$$\zeta = \gamma_{s6} * R_{sp} * A_{sp} / b * h_0 * R_b = \gamma_{s6} * 3,24 * 510 / 187 * 27 * 13,05 = 0,04 \gamma_{s6}$$

$$\text{i } \gamma_{s6} = 1 - (1 - 1)(2\zeta / \zeta_R - 1) = 1,2 - (1,2 - 1)(2\zeta / 0,53 - 1) = 0,76\zeta - 1,4$$

$$\gamma_{s6} = 1,2 - (1,2 - 1)(2 / 0,65 - 1) = 1,2 - 0,2(2\zeta - 0,53 / 0,53) = 1,2 - 0,38(2\zeta - 0,53) = 1,2 - 0,76$$

$$\zeta + 0,2 = 1,4 - 0,76\zeta$$

$$\gamma_{s6} = 1,4 - 0,76\zeta$$

$$\gamma_{s6} = 1,4 - 0,02 * 0,76 = 1,386 \text{ По } \zeta = 0,02 \text{ знаходимо } A_o = 0,039$$

$$\text{тоді } \zeta = 0,04 - 1,386 = 0,05$$

$$M_{adm} = A_o * b * h_0^2 * R_b = 0,05 * 187 * 27^2 * 13,05 * 100 = 8895075 = 88,95 \text{ кН} \cdot \text{м} > M = 56,7 \text{ кНм}$$

3.1.8 Розрахунок міцності перерізів, похилих до поздовжньої осі, на дію поперечної сили

При попередньо прийнятому поперечному армуванні ($n=2 \text{ Ø}4 \text{ BpI}$
 $S=10 \text{ см}$)

$$\alpha = E_s / E_b = 170000 / 27000 = 6,2$$

$$\mu \omega = A_{so} / (b_s) = 2 * 0,196 / 16 * 10 = 0,002$$

$$\varphi_{o1} = 1 + 5 \alpha * \mu \omega = 1 + 5 * 6,2 * 0,002 = 1,06 < 1,3$$

$$\varphi_{b1} = 1 - \beta * R_b = 1 - 0,01 * 13,05 = 0,87.$$

Так як

$$Q = 41,7 * 10^3 < 0,3 \varphi_{o1} * \varphi_{b1} * R_b * b *$$

$$h_0 = 0,3 * 1,06 * 0,87 * 16 * 27 * 100 = 119517 \text{H} = 119,517 \text{kN}$$

тобто умова дотримується, прийняті розміри достатні.

Обчислюємо коефіцієнт:

$$\phi_n = 0,1 P_l / R_{bt} * b * h_0 = 0,1 * 250929 / 0,95 * 16 * 27 * 100 = 0,61 > 0,5 \quad \phi_n = 0,5.$$

$$\varphi_f = 0,75(b^l - b) h^l / b * h_0 = 0,75 * (18,7 - 16) 3 / 12 * 27 = 0,01 < 0,5.$$

Обчислюємо $1 + \varphi_f + \phi_n = 1 + 0,5 + 0,02 = 1,501 > 1,5$ приймаємо 1,5.

$$B = \phi_{b2}(1 + \varphi_f + \phi_n)R_{bt} * b * h_0^2 = 2 * 1,5 * 0,95 * 16 * 27^2 * (100) = 3324240 \text{H cm}.$$

У розрахунковому похилому перерізі:

$$Q_b = Q_{sw} = Q / 2 = 41,7 / 2 = 20,85 \text{kN}$$

$$\text{звідси } C = B / 0,5Q = 3324240 / 20850 = 159,43 \text{cm} > 2h_0 = 2 * 27 = 54 \text{cm}.$$

Приймаємо $z = 54 \text{cm}$.

$$\text{тоді } Q_b = B / z = 3324240 / 54 = 61560 = 61,56 \text{kN} > 41,7 \text{kN}.$$

отже, поперечна арматура за розрахунком не потрібна.

На приопорних ділянках довжиною $1/4L$ крок поперечних стержнів прийнятий $S = h/2 = 300/2 = 150 \text{mm}$. Приймаємо $S_1 = 100 \text{mm}$. В середині прольоту $S_2 = 2 * S_1 = 200 \text{mm}$.

3.1.9 Розрахунок по утворенню тріщин, нормальних до поздовжньої осі плити, в стадії виготовлення, транспортування і монтажу

Оскільки при розрахунку тріщиностійкості і деформативності панелі при дії експлуатаційних навантажень необхідно знати, чи будуть початкові тріщини в стиснутій зоні, необхідно на початку розрахувати тріщиностійкість при дії зусиль на стадії виконання робіт:

$$\sigma_{bp} = P / A_{red} + P * L_{op} * y_{red} / J_{red} = 253712 / 8923 + 253712 * 5,69 * 8,69 / 33647,53 = 397,33 \text{H/cm}^2 = 3,97 \text{MPa}.$$

$$\text{коєфіцієнт } \varphi = 1,6 - \sigma_{bp} / R_{bscr} = 1,6 - 3,97 / 15 = 1,37$$

Тоді шукана відстань:

$$r = \varphi * W_{red} / A_{red} = 0,57 * 1588,34 / 892,3 = 1,01 \text{cm}.$$

Згинальний момент сприймає перетином перед утворенням тріщин:

$$M_{cyc} = R_{buser} * W_{pc} * M^{rp}$$

$$M_{rp} = P_2(Lop + r) = 218550(5,69 + 1,01) = 1451172 \text{ Н см}$$

$$M_{cyc} = 1,6 * 6658,5 + 1451172 = 1461825,6 \text{ Н см} = 14,61 \text{ кН м} < M_n = 51,78 \text{ кН м}$$

отже, тріщини у верхній зоні розтину не утворюються.

3.1.10 Визначення діаметра підйомних петель

Власна вага плити з урахуванням коефіцієнта динамічності $h_{np} * \alpha_k * B_k * p = 0,053 * 508 * 1,49 * 3000 = 1203,5$.

З огляду на можливий перекіс це навантаження розподіляємо не на чотири, а на три петлі, тоді навантаження на одну петлю становить:

$$1203,5 / 3 = 401,16 \text{ ктс.}$$

Приймаємо Ø12 A400.

3.2 Розрахунок збірного залізобетонного маршу.

Потрібно розрахувати залізобетонний марш шириною 1,2 м для сходів житлового будинку, висота поверху - 2,8 м; ухил нахилу маршу $\alpha = 30^\circ$; щаблі розміром 15 x 30 см; бетон класу С25/30; арматура каркасів класу А300 (A - II); арматура сіток класу Вр - I .

Розрахункові дані для бетону С25/30:

$$R_{np} = 14,5 \text{ МПа}; R_p = 1 \text{ МПа}; m_{bl} = 0.85; E_b = 3 \cdot 10^4 \text{ МПа.}$$

Для арматури класу А300

$$R_s = 280 \text{ МПа}; E_s = 2 \cdot 10^5 \text{ МПа.}$$

Для арматури класу Вр - I:

$$R_s = 360 \text{ МПа}; E_s = 1.7 \cdot 10^5 \text{ МПа.}$$

3.2.1 Визначення навантажень і зусиль.

Власна маса типових маршів за каталогом індустріальних виробів для житлового та цивільного будівництва становить:

$$g^H = 3,6 \text{ кН/м}^2 \text{ в горизонтальній проекції.}$$

Тимчасова нормативне навантаження згідно для сходів житлового будинку $p^n = 3 \text{ кН/м}^2$, коефіцієнт надійності за навантаженням $\gamma_f = 1,2$, тривало діюче тимчасове розрахункове навантаження $p_{ld}^n = 1 \text{ кН/м}^2$ на 1 м довжини маршу:

$$Q = (g \gamma_f + p^n \gamma_f) a = (3,6 \cdot 1,1 + 3 \cdot 1,2 \cdot 1,35) = 10,3 \text{ кН/м.}$$

Розрахунковий згинальний момент в середині прольоту маршу:

$$M = \frac{q l^2}{8 \cos \alpha} = \frac{10,3 \cdot 2,8^2}{8 \cdot 0,867} = 13,3 \text{ кН}\cdot\text{м.}$$

Поперечна сила на опорі:

$$Q = \frac{q l}{2 \cos \alpha} = \frac{10,3 \cdot 2,8}{2 \cdot 0,867} = 17,8 \text{ кН.}$$

3.2.2 Попереднє призначення розмірів перерізу маршу.

Виходячи з досвіду проектування призначаємо:

- товщину плити (по перерізу між ступенями) $h_f = 30 \text{ мм};$
- висоту ребер (косоурів) $h = 170 \text{ мм};$
- товщину ребер $b_r = 80 \text{ мм.}$

Дійсний переріз маршу замінююмо на розрахунковий тавровий з полицєю в стиснутій зоні: $b = 2 \cdot b_r = 2 \cdot 80 = 160 \text{ мм.}$ Ширину полиці $b'_p,$ за відсутності поперечних ребер, приймаємо не більше:

$$b'_f = 2 \cdot (1 / 6) + b = 2 \cdot (280 / 6) + 16 = 116 \text{ см або}$$

$$b'_f = 1 + (h'_f) + b = 12 \cdot 2,8 + 16 = 52 \text{ см.}$$

Приймаємо за розрахункове менше значення $b'_f = 52 \text{ см.}$

Підбір перерізу поздовжньої арматури.

За умовою:

$M \leq R_b b x (h_0 - 0,5 x) + R_{sc} A_s' (h_0 - a')$ - встановлюємо розрахунковий випадок для таврового перерізу при $M \leq R_b \gamma_{b2} b_f' h_f' x (h_0 - 0,5 h_f').$

Нейтральна вісь проходить в полищі, умова задовольняється, розрахунок арматури виконуємо за формулами для прямокутних перерізів шириною $b_n' = 52$ см.

Обчислюємо:

$$A_0 = \frac{M\gamma_N}{R_b\gamma_{b2}b'_f h_0^2} = \frac{1330000 \cdot 0.95}{14.5 \cdot 100 \cdot 0.9 \cdot 52 \cdot 14.5^2} = 0.089 \text{ см}^2$$

$$\eta = 0.953, \xi = 0.095,$$

$$A_s = \frac{M\gamma_n}{\gamma_1 h_0 R_s} = \frac{1330000 \cdot 0.95}{0.953 \cdot 14.5 \cdot 280 \cdot 100} = 3.26 \text{ см}^2.$$

Приймаємо 2Ø14 A300, $A_s = 3.08 \text{ см}^2 (-4,5\%)$ - допустиме значення.

При 2Ø16 A300, $A_s = 4.02 \text{ см}^2 (+25\%)$ – надмірні витрати.

У кожному ребрі встановлюємо по 1 плоскому каркасу К-1.

3.2.3 Розрахунок похилого перерізу на поперечну силу.

Поперечна сила на опорі $Q_{max} = 17,8 \cdot 0,95 = 17 \text{ кН}$. Обчислюємо проекцію розрахункового похилого перерізу на поздовжню вісь з за формулами:

$$B_b = \varphi_{b2} \cdot (1 + \varphi_f + \varphi_n) = 1 + 0,175 = 1,175 < 1,5 \text{ Н/см};$$

$$B_b = 2 \cdot 1,175 \cdot 1,05 \cdot 0,9 \cdot 100 \cdot 16 \cdot 14,5^2 = 7,5 \cdot 10^5 \text{ Н/см}.$$

У розрахунковому похилому перерізі $Q_b = Q_{sw} = Q / 2$, а так як за формулою:

$$Q_b = [\varphi_{b2}(1 + \varphi_f + \varphi_n)R_{bt}Bh_0^2] / c, \quad Q_b = B_b / 2, \text{ то}$$

$$C = B_b / 0,5 \cdot Q = 7,5 \cdot 10^5 / 0,5 \cdot 17000 = 88,3 \text{ см}, \text{ що більше ніж } 2 \cdot h_0 = 2,9 \text{ см, тоді}$$

$$Q_b = B_b / c = 7,5 \cdot 10^5 / 29 = 25,9 \cdot 10^3 \text{ Н} = 25,9 \text{ кН}, > Q_{max} = 17 \text{ кН},$$

відповідно, поперечна арматура за розрахунком не потрібна.

У $\frac{1}{4}$ прольоту призначаємо з конструктивних міркувань поперечні стержні діаметром 6 мм зі сталі класу Вр-І, кроком $s = 80$ мм (не більше $h / 2 = 170 / 2 = 85$ мм),

$$A_{sw} = 0,283 \text{ см}^2, R_{sw} = 175 \text{ МПа};$$

$$\text{для подвійних каркасів } n=2, \text{ і відповідно } A_{sw} = 0,566 \text{ см}^2.$$

$$\mu_w = 0,566/16,8 = 0,0044.$$

$$\alpha = E_s/E_b = 2,1 \cdot 10^5 / 2,7 \cdot 10^4 = 7,75.$$

У середній частині ребер поперечну арматуру розташовуємо конструктивно з кроком 200 мм.

Перевіряємо міцність елементу по похилій смузі M/q за формулою:

$$Q \leq 0,3 \varphi_{w1} \varphi_{b1} R_b \gamma_{b2} b h_0,$$

$$\text{де } \varphi_{w1} = 1 + 5\alpha\mu_w = 1 + 5 \cdot 7,75 \cdot 0,0044 = 1,17;$$

$$\varphi_{b1} = 1 - 0,01 \cdot 14,5 \cdot 0,9 = 0,87;$$

$$Q = 17000 < 0,3 \cdot 1,17 \cdot 0,87 \cdot 14,5 \cdot 0,9 \cdot 16 \cdot 14,5 \cdot 100 = 9300 \text{ Н.}$$

Умова виконується, міцність маршу по похилому перерізі забезпечена.

Розраховуємо прогини ребер і перевіряємо їх з розкриття тріщин.

Плиту маршу армують сіткою зі стрижнів діаметром 4-6 мм, розташованих з кроком 100-300 мм. Плита монолітно пов'язана зі ступенями, які армують виходячи з конструктивних міркувань і її несуча здатність з урахуванням роботи ступенів цілком забезпечується. Сходинки, що укладаються на косоури, розраховують як вільно оперті балки трикутного перетину. Діаметр робочої арматури ступенів з урахуванням транспортних і монтажних впливів призначають залежно від довжини ступенів l_{st} :

при $l_{st}=1-1,4 \text{ м} - 6 \text{ мм}; l_{st}=1,5-1,9 - 7-8 \text{ мм}; l_{st}=2-2,4 \text{ м} - 8-10 \text{ мм},$
хомути виконують з арматури $d=4-6 \text{ мм}$, з кроком 200 мм.

3.3.1 Розрахунок залізобетонної плити сходового майданчика.

Потрібно розрахувати ребристу плиту сходового майданчика двох маршових сходів.

Ширина плити - 1600мм.

Товщина плити - 60 мм.

Тимчасове нормативне навантаження $3 \text{ кН}/\text{м}^2$.

Коефіцієнт надійності за навантаженням $\gamma_f = 1.;$

Матеріали прийняті ті ж, що і для сходового маршу.

3.3.2 Визначення навантажень.

Власна вага плити при $h_f' = 6 \text{ см}$; $q_n = 0,06 \cdot 25000 = 1500 \text{ Н/м}^2$.

Розрахункова вага плити $q = 1500 \cdot 1,1 = 1650 \text{ Н/м}^2$.

Розрахункова вага лобового ребра (за вирахуванням ваги плити)

$$q = (0,29 \cdot 0,11 + 0,07) \cdot 1,25000 \cdot 1,1 = 1000 \text{ Н/м}$$

Розрахункова вага крайнього ребра

$$q = 0,14 \cdot 0,09 \cdot 1 \cdot 2500 \cdot 1,1 = 350 \text{ Н/м}$$

Тимчасова розрахункове навантаження $p = 3 \cdot 1,2 = 3,6 \text{ кН/м}^2$.

При розрахунку плити розраховують роздільну полку, пружно зароблену в ребрах, на які спираються марші та пристінне ребро, яке сприймає навантаження від половини прольоту полки плити.

3.3.3 Розрахунок полиці плити.

Полку плити за відсутності поперечних ребер розраховують як балковий елемент з частковим защемленням на опорах. Розрахунковий проліт дорівнює відстані між ребрами і дорівнює 1,13 м.

При врахуванні пластичного шарніра згиальний момент в прольоті і на опорі визначають за формулою, що враховує вирівнювання моментів.

$$M_s = ql^2 / 16 = 5250 \cdot 1,13^2 / 16 = 420 \text{ Н/м},$$

$$\text{де } q = (g + p) b = (1650 + 3600) \cdot 1 = 5250 \text{ Н/м}, b=1.$$

При $b=100 \text{ см}$ та $h_0 = h - a = 6 - 2 = 4 \text{ см}$, розраховуємо

$$A_s = \frac{M\gamma_n}{R_b\gamma_{bs}bh_0} = \frac{4200 \cdot 0.95}{14.5 \cdot 100 \cdot 0.9 \cdot 100 \cdot 4^2} = 0.0192 \text{ см}^2;$$

$$\eta=0,98; \quad \xi=0,019;$$

$$A_s = \frac{M\gamma_n}{\eta h_0 R_s} = \frac{4200 \cdot 0.95}{0.981 \cdot 4 \cdot 375 \cdot 100} = 0.27 \text{ см}^2.$$

Укладаємо сітку С-І з арматури $\varnothing 3 \text{ мм}$ Вр –І з кроком $S = 200 \text{ мм}$ на 1м довжини з відгином на опорах, $A_s = 0,36 \text{ см}^2$.

3.3.4 Розрахунок лобового ребра.

На лобове ребро діють такі навантаження: постійне і тимчасове, рівномірно розподілені від половини прольоту полки, і від власної ваги:

$$q = (1650 + 3600) \cdot 1,35 / 2 + 1000 = 4550 \text{ Н/м.}$$

Рівномірно розподілене навантаження, від опорної реакції маршів, прикладене на виступ лобового ребра викликає його кручення

$$q = Q / a = 17800 / 1,35 = 1320 \text{ Н/м.}$$

Згинальний момент на виступі від навантаження q на 1 м:

$$M_1 = q_1 (10+7) / 2 = 1320 \cdot 8,5 = 11200 \text{ Н}\cdot\text{см} = 112 \text{ Н}\cdot\text{м.}$$

Визначаємо розрахунковий згинальний момент в середині прольоту ребра (прийнявши, що q_1 діє по всьому прольоту):

$$M = (q + q_1) l_0^2 / 8 = (4550 + 1320) 3,2^2 / 8 = 7550 \text{ Н/м.}$$

Розрахункове значення поперечної сили з урахуванням $\gamma_n = 0,95$:

$$Q = (q + q_1) l \gamma_n / 2 = (4550 + 1320) 3,2 \cdot 0,95 / 2 = 8930 \text{ Н.}$$

Розрахунковий переріз лобового ребра є тавровим з полицею, в стиснутій зоні, шириною $b_f' = b_f' + b_2 = 6 \cdot 6 + 12 = 48 \text{ см}$. Оскільки ребро монолітно пов'язано з полицею, що сприяє сприйняттю моменту від консольного виступу, то розрахунок лобового ребра можна виконати на дію тільки згинального моменту, $M = 7550 \text{ Н}\cdot\text{м}$.

Відповідно до загального порядку розрахунку згинальних елементів визначаємо (з урахуванням коефіцієнта надійності $\gamma_n = 0,95$).

Розташування центральної осі при $x = h_f'$:

$$\begin{aligned} M \gamma_n &= 755000 \cdot 0,95 = 0,72 \cdot 10 < R_b \gamma_{b2} b_f' h_f' (h_0 - 0,5 h_f') = \\ &= 14,5 \cdot 100 \cdot 0,9 \cdot 48 \cdot 6 (31,5 - 0,5 \cdot 6) = 10,7 \cdot 10^6 \text{ Н}\cdot\text{см}, \end{aligned}$$

умова виконується, нейтральна лінія проходить в полиці.

$$A_0 = \frac{M \gamma_n}{b_f' h_0^2 R_b \gamma_{b2}} = \frac{755000 \cdot 0,95}{48 \cdot 31,5^2 \cdot 14,5 \cdot 100 \cdot 0,9} = 0,0138$$

$$\eta = 0,993, \xi = 0,0117$$

$$A_s = \frac{M\gamma_n}{\eta h_0 R_s} = \frac{755000 \cdot 0.95}{0.993 \cdot 31.5 \cdot 280 \cdot 100} = 0.82 \text{ см}^2.$$

Приймаємо з конструктивних міркувань $2\varnothing 10$ А-II, $A_s = 1,57 \text{ см}^2$; відсоток армування $\mu = (A_s / b h_0) \cdot 100 = 1,57 \cdot 100 / 12 \cdot 31,5 = 0,42\%$.

3.3.5 Розрахунок похилого перерізу лобового ребра на поперечну силу.

$$Q = 8,93 \text{ кН}$$

Обчислюємо проекцію похилого перерізу на поздовжню вісь.

$$B_b = \varphi_{b2} (1 + \varphi_f + \varphi_n) R_{bt} \gamma_{b2} b h_0^2,$$

$$B_b = 2 \cdot 1,214 \cdot 1,05 \cdot 100 \cdot 12 \cdot 31,5^2 = 27,4 \cdot 10^5 \text{ Н/см}, \text{ де } \varphi_n = 0;$$

$$\varphi_f = (0,75 \cdot 3 \cdot h'_f) h'_f / b h_0 = 0,75 \cdot 3 \cdot 6^2 / 12 \cdot 31,5 = 0,214 < 0,5;$$

$$(1 + \varphi_f + \varphi_n) = (1 + 0,214 + 0) = 1,214 < 1,5.$$

В розрахунковому похилому перерізі $Q_b = Q_{sw} = Q / 2$, тоді:

$$c = B_b \cdot 0,5 \cdot Q = 27,4 \cdot 10^5 / 0,5 \cdot 8930 = 612 \text{ см},$$

що більше ніж $2h_0 = 2 \cdot 31,5 = 63$; приймаємо $c = 63 \text{ см}$.

$$Q_b = B_b / c = 27,4 \cdot 10^5 / 63 = 43,4 \cdot 10^3 \text{ Н} = 43,4 \text{ кН} > Q = 8,93 \text{ кН}.$$

Отже, поперечна арматура за розрахунком не потрібна. З конструктивних міркувань приймаємо закриті хомути (враховуючи згинальний момент на консольному виступі) з арматури діаметром 5 мм класу Вр-I, з кроком 150 мм.

Консольний виступ для обпирання вільного маршу армують сіткою С-2 з арматури діаметром 16 мм, класу A240, поперечні стрижні цієї сітки скріплюють з хомутами каркаса К-І ребра.

Розділ IV

Підвалини та фундаменти

4. Основи та фундаменти.

4.1 Розрахунок фундаменту

Виконаемо розрахунок ширини подушки стрічкового фундаменту під внутрішню несучу цегляну стіну проектованого житлового будинку, а також розрахунок і конструкювання подушки стрічкового фундаменту по матеріалу. Фундаменти - підземні конструкції, що передають навантаження від будівлі на ґрунт.

Збірні стрічкові фундаменти складаються з плит-подушок, що укладаються в основу фундаментів і стінових блоків, які є стінами підземної частини будівлі.

Глибина закладення фундаменту будівлі встановлюється в залежності від властивостей і характеру нашарувань ґрунтів, рівня ґрунтових вод з урахуванням його коливань в процесі будівництва і експлуатації споруди, величини і характеру діючих на основу навантажень, глибини закладення підземних комунікацій і фундаментів під машини і обладнання, кліматичних особливостей району будівництва. Прийнята глибина закладення фундаменту повинна бути достатньою для забезпечення стійкості підстави і унеможливлення пучення ґрунту при його промерзанні і просіданні при відтаванні. У непучинистих ґрунтах при заляганні рівня ґрунтових вод на значний відстані від поверхні землі допускається закладати підошву фундаменту вище глибини промерзання ґрунту. Розміри підошви фундаменту визначають, виходячи з умови, щоб середній тиск на основу не перевищував розрахункового тиску, величина якого залежить від виду і властивостей ґрунту, глибини закладення фундаменту, конструктивних особливостей споруди. При призначенні розмірів підошви фундаменту враховують граничні величини вертикальних деформацій - осадок і підйомів, при яких ще забезпечується необхідна міцність надфундаментних конструкцій і відповідність будівлі технологічним або архітектурним вимогам. При дії значних горизонтальних навантажень в тому числі

сейсмічних, а також в разі водонасичених глинистих і заторфованних ґрунтів повинна бути забезпечена стійкість основи.

4.1.1 Визначення позначки підошви фундаменту

Глибина промерзання ґрунту в м. Кропивницький становить 0,9 м.

ПВЗ (проектна відмітка землі): - 1,382 м.

Розрахункова ВПФ (відмітка підошви фундаменту): $-1,382 \text{ м} + (-2,1 \text{ м}) = -3,482 \text{ м}$

Висота фундаменту: $H_{\phi} = \text{ОПФ} - h_{\text{перекр. 1 поверху}} = 3,482 \text{ м} - 0,28 \text{ м} = 3,202 \text{ м}$

4.1.2 Визначення кількості фундаментних блоків по висоті

ОПФ - $h_{\text{перекр. 1 поверху}} - h_{\text{бл}} = 3,482 - 0,28 - 0,3 = 2,902 \text{ м}$, отже, виходить 5 фундаментних блоків марки ФБС 24.4.6 (2380x400x580)

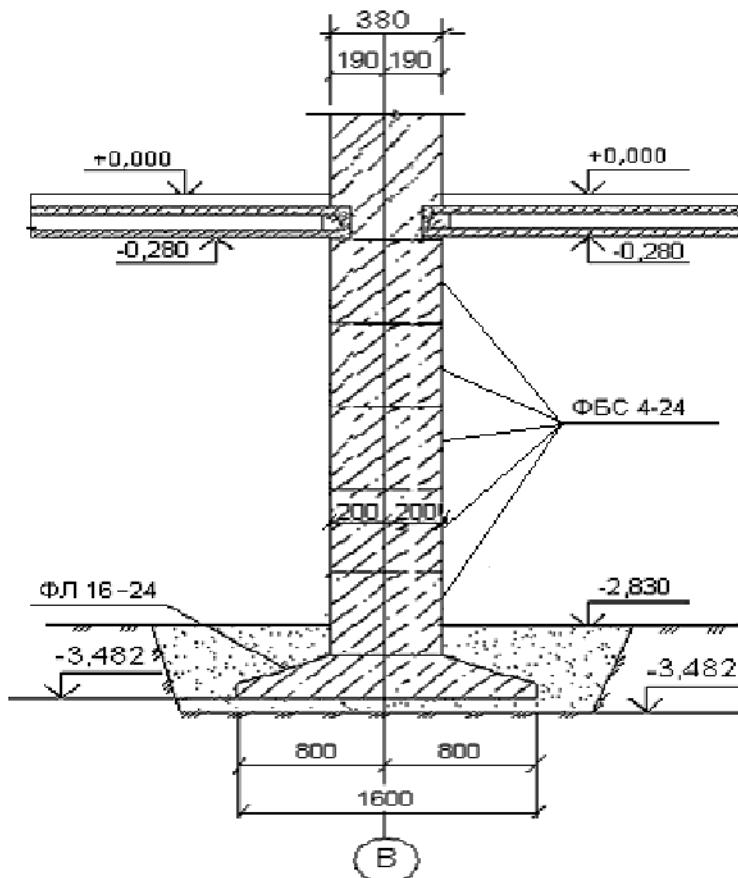

Рис. 4.1. Схема фундаменту

4.1.3 Визначення ширини фундаментної подушки

Для розрахунку стрічкових фундаментів умовно вирізается 1 метр довжини фундаменту, проводиться збір навантажень і визначається ширина подушки b . Формула для визначення площині підошви окремо стоячого фундаменту:

$$b = N_{\text{ser}} / (R - \gamma_m d_1).$$

4.1.4 Збір навантажень

4.1.4.1 Розрахунок навантаження на 1м² покривлі

Сніговий район IV, $S=1,23$ кПа

$\mu=(60-30)/35=0,857$ – коефіцієнт переходу від ваги снігового покриву ґрунту до снігового навантаження на покриття

Таблиця 4.1

№ з/п	Навантаження	Нормативне навантаження, кПа	γ_f	Розрахункове навантаження, кПа
1. Постійні навантаження				
1	Покриття Техноеласт TITAN-TOP $p=5,5$ кг/м ²	0,2	1,3	0,247
2	Покриття Техноеласт TITAN-BASE $p=4,5$ кг/м ²	0,2	1,3	0,247
3	Цементна стяжка $t=10$ мм; 510 Н/м ²	0,51	1,3	0,69
4	Ребриста плита	2,0	1,1	2,09
	Разом постійне:	2,916		3,213
2. Тимчасові навантаження				
1	снігове навантаження	1,68	-	2,4
	Разом повна:	4,208		5,613

$$q_{\text{покривл}} = 5,613 \text{ кПа}$$

4.1.4.2. Розрахунок навантаження на 1м² плити покриття

Таблиця 4.2

№ з/п	Навантаження	Підрахунок	Нормативне навантаження, кПа	γ_f	Розрахунк ове навантаже ння, кПа
1. Постійні навантаження					
1	Плита мінераловатна		0,4	1,2	0,456
2	Пароізоляція	-	0,03	1,3	0,04
3	Пустотна плита ПК	-	3,2	1,1	3,52
Разом			3,63		4,012
2. Тимчасові навантаження					
1	Навантаження на плиту	$S =$ $(Sg * \mu * 0,7) / 0,86$	0,7	1,2	0,84
Разом			4,38		4,85

$\Phi_{покриття} = 4,85 \text{ кПа}$

4.1.4.3 Розрахунок навантаження на 1м² плити перекриття

Таблиця 4.3

№ п/п	Навантаження	Підрахунок	Нормативне навантаження, кПа	γ_f	Розрахункове навантаження , кПа
1. Постійні навантаження					
1	Лінолеум	0,06*8	0,48	1,1	0,52
2	Гіпсоволокниста плита		1,49	1,1	1,63
3	Звукоізоляційна прокладки	0,01*5	0,05	1,1	0,055
4	Пустотна плита ПК	-	3,2	1,1	3,52
Разом			4,79		5,26
2. Тимчасові навантаження					
1	Навантаження на перекриття	$S =$ $(Sg * \mu * 0,7)$ /0,86	4,0	1,2	4,8
Разом			8,79		10,06

$$q_{\text{перекриття}} = 10,06 \text{ кПа}$$

4.1.5 Розрахунок навантаження на 1м довжини фундаменту

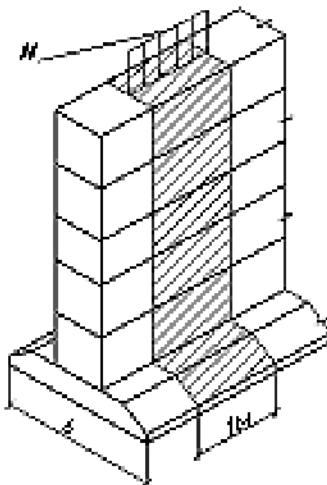

Рис. 4.2. Схема збору навантажень на 1м довжини фундаменту

Таблиця 4.4

Найменування навантажень	Підрахунок	Величина, кПа
$q_{\text{покрівні}}$	$5,613 * ((4,6 * 0,5) + 1,17)$	19,47
$q_{\text{покриття}}$	$4,85 * 4,6 * 0,5$	11,15
$Q_{\text{перекриття}} * 9 \text{ поверхнів}$	$10,06 * 9 * 4,6 * 0,5$	207
Цегляна стіна	$0,51 * 27,3 * 17$	236,69

$$N=474,31 \text{ кПа}$$

$$N_{\text{ser}} = N / 1,2 = 395,25 \text{ кН/м}$$

Для розрахунку фундаменту визначено навантаження, яке припадає на один метр довжини верхнього обрізу фундаменту. Геологічні умови: 0,2 метра - рослинний шар, далі шар маловолого дрібного піску. Грунтові води розташовані на глибині 4,0 м від планувальної позначки. Район будівництва м. Кропивницький.

4.1.6 Визначення необхідної ширини подушки фундаменту

$$b = N_{ser} / (R_0 - \gamma_m d_1) = 395,25 / (300 - 20 * 1,2) = 1,43 \text{ м.}$$

Призначаємо ширину подушки $b = 1,4 \text{ м.}$

Ширина подушки може змінитися при подальшому розрахунку.

Визначення питомого зчеплення і кута внутрішнього тертя

$$C_{II} = 1,0 \text{ КПа}; \gamma_{II} = 30$$

визначення коефіцієнтів

$$\gamma_{c1} = 1,3; \gamma_{c2} = 1,1$$

визначення коефіцієнтів

$$M\gamma = 1,15; Mq = 5,59; Mc = 7,95$$

значення коефіцієнта $k = 1,1$

Коефіцієнт $k_z = 1,0$, оскільки ширина фундаменту $b < 10 \text{ м.}$

Питома вага ґрунту вище і нижче підошви фундаменту

$$\gamma'_{II} = \gamma_{II} = 18,0 \text{ кН/м}^3$$

4.1.7 Визначення розрахункового опору R

Сокільки будівля з підвалом $d_b = 2,83$:

$$\begin{aligned} R &= ((\gamma_{c1} * \gamma_{c2}) / k) * (M\gamma k_z b \gamma_{II} + M_q d_1 \gamma'_{II} + (M_q - 1)d_b \gamma'_{II} + M_c C_{II}) = \\ &= ((1,3 * 1,1) / 1,1) * (1,15 * 1,0 * 1,0 * 18 + 5,59 * 1,4 * 1,8 + (5,59 - 1) * 18 * 2,83 + 7,95 * 1,0) = 286,94 \text{ кПа} \end{aligned}$$

4.1.8 Уточнення ширини подушки стрічкового фундаменту

$$b = N_{ser} / (R_0 - \gamma_m d_1) = 395,25 / (286,94 - 20 * 2,83) = 1,19 \text{ м}$$

Прийнята ширина подушки фундаменту $b = 1,6 \text{ м.}$, і оскільки ширина подушки змінилася, уточнююємо величину розрахункового опору ґрунту R , $R = 289,56 \text{ кПа.}$

4.1.9 Перевірка підібраної ширини подушки фундаменту

$$p = N_{ser} / b + \gamma_m d_1 = 395,25 / 1,6 + 20 * 2,83 = 303,63 \text{ кПа}$$

Висновок.

Середній тиск під підошвою фундаменту менше розрахункового опору ґрунту. Прийнята ширина фундаментної подушки $b = 1,6$ м достатня.

4.1.10 Розрахунок стрічкового фундаменту по матеріалу

Розрахункове навантаження на фундамент

$$N = 474,31 \text{ кН/м}, \gamma_n = 0,95.$$

Бетон С15/20, $\gamma_{b2} = 1,0$;

арматура А400.

Навантаження з урахуванням коефіцієнта надійності за відповідальністю γ_n

$$N = 474,31 * 0,95 = 450,59 \text{ кН/м}.$$

Відпір ґрунту p

$$p = N / b = 474,31 / 1,6 = 296,44 \text{ кПа}.$$

Довжина консольної ділянки фундаменту

$$l_1 = (b - b_1) / 2 = (1,6 - 1,19) / 2 = 0,2 \text{ м}$$

Визначення поперечної сили, що припадає на метр довжини фундаменту

$$Q = p l_1 * 1,0 \text{ м} = 296,44 * 0,2 * 1 = 59,28 \text{ кН}$$

Згинальний момент, що діє по краю фундаментного блоку

$$M = Q * (l_1 / 2) = 59,28 * (0,2 / 2) = 5,92 \text{ кН} \cdot \text{м}$$

Визначення необхідної площин арматури подушки

$$A_s = M / (0,9 h_0 R_s) = 592 / (0,9 * 26 * 36,5) = 0,7 \text{ см}^2$$

$$h_0 = h - a = 30 - 4 = 26 \text{ см};$$

$R_s = 36,5 \text{ кН/см}^2$ (арматура класу А400), крок робочих стрижнів 190 мм. ; на 1 м довжини фундаменту доводиться 6 стрижнів діаметра 8 мм з $A_s = 3,06 \text{ см}^2$

Перевірка міцності подушки на дію поперечної сили

$$Q \leq \phi_{b3}(1+\phi_n)R_{bt}\gamma_{b2}bh_0,$$

де $b=100\text{ см}$ – смуга фундаменту довжиною в 1м;

$Q=59,28\text{ кН} < 0,6*(1+0)*0,075*1*100*27=121,5\text{ кН}$ – умова міцності виконується, міцність забезпечена.

Висновок:

Фундаментна подушка армується арматурної сіткою в якій робоча арматура прийнята діаметра 8 мм, А-ІІІ, крок 190 мм. Конструктивна арматура прийнята діаметром 6 мм В-ІІ.

4.1.11 Визначення діаметра підйомних петель

Монтажні петлі закладаються в бетон, виготовляють з гладкою круглої сталі класу А240. Діаметр стрижня визначають розрахунком петлі на розрив і висмикування з бетону.

Розрахункове навантаження від власної ваги подушки
 $g=V*\rho*K_g=0,7*2500*1,5=2625$

Kg - коефіцієнтом динамічності

Навантаження на одну петлю, з урахуванням перекосу або обриву однієї петлі

$$N=g/3=870 \text{ кН}$$

Прийнято 4 монтажні петлі діаметром 12 мм (арматура класу А240) з $A_s=1,131 \text{ см}^2$

Довжина однієї петлі

$$l=(l_1+l_2)*2+l_3=(290+32)*2+94=738 \text{ мм}$$

Розділ V

Технологія та організація будівництва

5. Технологія та організація будівельного виробництва

5.1 Технологічна карта на монтаж плит перекриття

Роботи з монтажу залізобетонних будівельних конструкцій, установки плит перекриття і покриття, перемичок, сходових маршів і майданчиків.

5.1.1 Область застосування карти

Технологічна карта розроблена на монтаж в житловому будинку на 72 квартири. До складу технологічної карти входять: монтаж перекриттів, перемичок, сходових площадок і маршів.

5.1.2 Підрахунок обсягів робіт

1. Кількість плит перекриття і покриття (специфікація):

$$640 \text{ (перекриття)} + 64 \text{ (покриття)} = 704 \text{ шт}$$

$$\text{Макс. } S \text{ плити} = 11,34 \text{ м}^2$$

2. Сходові марші та площадки (специфікація):

$$(18\text{лм}+17\text{лп}) * 2 = 70 \text{ шт}$$

5.1.3 Калькуляція трудових витрат і заробітної плати

Таблиця 5.1

Шифр норм	Найменування робіт	Од. вим	Норма часу		Обсяг робіт	Трудомісткість		Розрінка	Заробітня плата	Складланки
			Чол.	Маш. Год.		Чол. година	Маш. година			
E 1-15	Розвантаж. перекриттів, сходових маршів і майданчиків	100шт	6,3	12,5	7,74	48,76	96,75	8	61,92	машиніст 5р-1 Тягелажники 2р-2
E 3-22	Приготування розчину	1м ³	0,2	-	35,05	7,01	-	0,14	4,907	Камсняр 3р-2
E 4-1-7,4	Установка плит перекриття	1шт	0,88	0,22	640	563,2	140,8	0,62	436,48	Монтажн. 4,3,2 р-1 машиніст 6р-1

E 4-1-10,	Установка сходових маршів і площадок	1шт	1,4	0,35	70	98	24,5	1,02	71,4	Монтажн. 4,3,2 р-1 машиніст 6р-1
E 4-1-7,10	Установка плит покриття	1шт	1	0,25	64	64	16	0,70	44,8	Монтажн. 4,3,2 р-1 машиніст 6р-1

5.1.4 Розрахунок складу комплексної бригади

Таблиця 5.2

Вид діяльності	Трудомісткість, чол- зміна	У тому числі за розрядом				
		2	3	4	5	6
Машиніст						
Розвантаження	12,09	-	-	-	1	-
		-	-	-	12,09	-
Установка перекриттів	17,6	-	-	-	-	1
		-	-	-	-	17,6
Установка сходових маршів і майданчиків	3,06					1
		-	-	-	-	3,06
Установка плит перекриття	2	-	-	-	-	1
		-	-	-	-	2
Разом	34,75				12,09	22,66
Такелажники						
Розвантаження	6,09	2	-	-	-	-
		3,04	-	-	-	-
Разом	6,09	6,04	-	-	-	-
Каменярі						
Приготування розчину	0,87	-	2	-	-	-
		-	0,43	-	-	-
Разом	0,87	-	0,87	-	-	-
Монтажники						
Установка плит перекриття	70,4	1	1	1	-	-
		23,46	23,46	23,46	-	-
Установка сходових маршів і площадок	12,5	1	1	1	-	-
		4,08	4,08	4,08	-	-
Установка плит покриття	8	1	1	1	-	-
		2,66	2,66	2,66	-	-
Разом	90,09	30,2	30,2	30,02	-	-
Разом	125,71	-	-	-	-	-

$$\text{Чp} = T / (n * r) = 133,82 / (20 * 1) = 6,691$$

T - трудомісткість

n - тривалість ведення робіт

r - питомі трудовитрати

$$r = Qn/Qp$$

5.1.5 Вказівки щодо виконання робіт

Монтаж перекріттів.

1. До монтажу плит перекріттів перевіряють положення верхніх опорних частин кладки під конструкції перекриття, які повинні знаходитися в одній площині (різниця в позначках в межах поверху не повинна перевищувати 10 мм).

Щоб забезпечити горизонтальність стелі, утвореної плитами перекриття, користуються такими прийомами.

2. В межах захватки (секції) будівлі по периметру верху стін або прогонів за допомогою нівеліра або гнучкого рівня наносять (на заздалегідь закріплені рейки) ризки, відповідні монтажному горизонтут, тобто позначку, на якій буде перебувати низ конструкції перекриття. За нівелювальних позначок (по шнуря) укладають вирівнюючий шар розчину (стяжку), розрівнюють його правилом і, після того як стяжка набирає 50% міцності, монтують плити (панелі) перекріттів, розстилаючи на опорних поверхнях шар свіжого розчину товщиною 3..4 см.

3. Монтаж перекріття ведуть ланкою з чотирьох осіб: машиніст крана, два монтажника (4-го і 3-го розрядів) і такелажник (3-го розряду). Такелажник стропить плити чотиригілковим стропом. Два монтажника знаходяться на перекрітті (спочатку на риштованні), розташовуючись по одному з кожної опори плити. Вони приймають подану плиту, розгортають її і направляють при опусканні в проектне положення. Невелике рихтування плити монтажники роблять ломиком до зняття строп.

4. Переміщати плити в напрямку, перпендикулярному стінам, неприпустимо. Тому, перш ніж опустити плиту на розчинну постіль,

необхідно точно навести її, щоб отримати опорну площину необхідної ширини.

5. Після укладання кожної плити перевіряють горизонтальність стелі візууванням по його площині, а при необхідності і правилом. Якщо виявиться, що площини суміжних плит не збігаються уздовж шва, плиту піднімають краном, виправляють розчинну постіль і встановлюють заново.

6. Пліти перекриттів після вивірки закріплюють анкерами, які закладаються в кладку або приварюються до закладних деталей блоків, суміжні плити скріплюють анкерами за монтажні петлі.

Монтаж перемичок.

Несучі перемички, на які безпосередньо передається навантаження від перекриттів, в цегляних будинках, як і прогони, встановлюють, піднімаючи за монтажні петлі і укладаючи на підготовлену розчинну постіль, а не несучі (рядові) укладають вручну. При монтажі забезпечують точність установки їх по вертикальних позначках, горизонтальність і розмір площини обпирання.

Монтаж сходових маршів і майданчиків.

1. Сходові елементи монтують у міру зведення стін будівлі. Проміжну площину і перший марш встановлюють по ходу кладки внутрішніх стін сходової клітки, другий (поверхову) майданчик і другий марш - після закінчення кладки поверху.

2. До монтажу сходових площинок і маршів перевіряють їх розміри. Потім розмічають місця установки майданчиків, наносять шар розчину і встановлюють майданчик.

3. Положення встановленої конструкції перевіряють по вертикалі і в плані. Для вивірки положення сходових майданчиків в плані застосовують дерев'яний шаблон, що копіює профіль опорної частини сходового маршу. Відразу ж після вивірки положення площинки монтують сходовий марш. Це

дозволяє відрегулювати взаємне положення сходового маршу, перш ніж схопиться розчин.

4. Сходовий марш стропять вилковим захватом або чотиригілковим стропом з двома укороченими гілками, які надають елементу що піднімається нахил трохи більше проектного. Аналогічним способом виконують строповку маршрутів, об'єднаних з напівплощадками.

5. При установці сходового маршу його спочатку спирають на нижню площадку, а потім на верхню. При зворотній послідовності марш може зірватися з верхнього майданчика або заклинитися між верхньою і нижньою площадками.

6. Перед установкою маршу монтажники влаштовують на опорних місцях сходових майданчиків постіль із розчину, накидаючи й розрівнюючи його кельмами. При установці маршрутів один монтажник перебуває на нижньому майданчику, інший - на вищележачому перекритті або на риштованні поруч зі сходовою кліткою. Беручи марш, монтажник направляє його в сходову клітку, рухаючись одночасно до верхнього майданчика. На висоті 30 .. 40 см від місця посадки маршу обидва монтажника притискають його до стіни, дають машиністу крана сигнал і встановлюють на місце спочатку нижній кінець маршу, потім верхній. Неточності установки виправляють ломиком, після чого відчіплюють строп, замонолічують стики між маршем і майданчиками цементним розчином і встановлюють інвентарні огороження.

5.1.6 Вказівки з техніки безпеки

1. Безпека праці при монтажі конструкцій перекриттів, сходів і перемичок забезпечується виконанням наступних правил: при монтажі використовують захватні пристрої, монтажну оснастку і засоби підмощування, зазначені в проекті виконання робіт і нормокомплект; монтажники працюють, пристягнувши пояса до надійно закріплених конструкцій.

2. До монтажних робіт на висоті допускаються робітники не молодше 18 років, які пройшли медичний огляд. Монтажники забезпечуються перевіреними і випробуваними запобіжними поясами, надійними мотузками і нековзким взуттям. Проходи, проїзди в зоні підйому і монтажу конструкцій повинні бути закритими, а територія огорожена парканом, на якому вивішено попереджувальні знаки і написи. Крім того, будівельні вагончики повинні розташовуватися на безпечній відстані від об'єкта.

3. Перед початком робіт і періодично під час робіт монтажні пристосування оглядаються виконавцем робіт або майстром. Користуватися несправними пристосуваннями, зношеними поясами і стропами забороняється.

4. На ділянці (захватці), де ведуться монтажні роботи, не допускається виконання інших робіт і перебування сторонніх осіб.

5. При зведенні будинків і споруд забороняється виконувати роботи, пов'язані з перебуванням людей в одній секції (захватці, дільниці) на поверхах (ярусах), над якими виконуються переміщення, установка і тимчасове закріплення елементів збірних конструкцій або обладнання кранами.

6. Способи стропування елементів конструкцій та обладнання повинні забезпечувати їх подачу до місця установки в положенні, близькому до проектного.

7. Забороняється підйом збірних залізобетонних конструкцій, які не мають монтажних петель або міток, що забезпечують їх правильне стропування і монтаж.

8. Очістку від бруду і полою елементів конструкцій що монтується слід проводити до їх підйому.

9. Для переходу монтажників з однієї конструкції на іншу слід застосовувати інвентарні драбини, перехідні містки та трапи, що мають огороження.

10. Встановлені в проектне положення елементи конструкцій або обладнання повинні бути закріплені так, щоб забезпечувалася їх стійкість і геометрична незмінність.

11. Розстроповку елементів конструкцій та обладнання, встановлених в проектне положення, слід проводити після постійного або тимчасового надійного їх закріплення. Переміщати встановлені елементи конструкцій або обладнання після їх розстроповки, за винятком випадків, обґрунтovаних ППР, не допускається.

12. Не допускається виконувати монтажні роботи на висоті у відкритих місцях при швидкості вітру 15 м/с і більше при ожеледиці, грозі або тумані, що виключає видимість в межах фронту робіт. Роботи по переміщенню і встановленню вертикальних панелей і подібних їм конструкцій з великою парусністю слід припиняти при швидкості вітру 10 м/с і більше.

13. Не допускається перебування людей під елементами конструкцій і устаткування що монтуються до установки їх в проектне положення і закріплення.

14. Монтаж сходових маршів і майданчиків будівель (споруд), а також вантажопасажирських будівельних підйомників (ліфтів) повинен здійснюватися одночасно з монтажем конструкцій будівлі. На змонтованих сходових маршах слід негайно встановлювати огороження.

15. При переміщенні конструкцій або обладнання відстань між ними і виступаючими частинами змонтованого обладнання або інших конструкцій повинна бути по горизонталі не менше 1 м, по вертикалі - 0,5 м.

5.1.7 Розрахунок техніко-економічних показників

1. Обсяг робіт.

п елементів =774шт

2. Тривалість ведення робіт.

Тднів=3+15=18 днів

3. Нормативні трудовитрати.

Qнорм.= $18,18+7,01+88+15,31+10=138,5$ чол-зміна

4. Планові трудовитрати.

Qплан.= $18+6+88+16+10=138$ чол-зміна

5. Питомі трудовитрати.

Qпит.=(Qнорм./Qплан.)*100%= $(18,5/18)*100\% = 100\%$

6. Коефіцієнт суміщеності робіт.

kсум.= $\sum t_i / \text{Тднів} = (3+1,5+11+2+1)/18 = 1,02$

7. Виробіток одного робітника в день.

Vроб./Qнорм.= $774 \text{шт}/138,5 = 5,63 \text{ шт}$

5.2 Технологічна карта на цегляну кладку

Улаштування конструкції з покладених у певному порядку і скріплених між собою будівельним розчином цеглин.

5.2.1 Область застосування карти

Технологічна карта розроблена на цегляну кладку стін в житловому будинку на 72 квартири. До складу технологічної карти входять: розвантаження цегли, приготування розчину, кладка стін.

5.1.2 Підрахунок обсягів робіт

1. Обсяг цегляної кладки: 3822 м^3

2. В 1 м^3 кладки 390-400 цегли + $0,3 \text{ м}^3$ розчину отже:

$3822 * 400 = 1528800$ цегли (2352 пакета по 650 штук) + $1146,6 \text{ м}^3$ розчину

5.2.3 Калькуляція трудових витрат і заробітної плати

Таблиця 5.3

Шифр норм	Найменування робіт	Од. вим	Норма часу		Обсяг робіт	Трудомісткість		Розцінка	Зароб. плата	Склад панки
			Чол. год	Маш. год		Чол. год	Маш. год			
E 1-9	Розвант. цегли	1 пакет	0,28	0,14	2352	658,56	329,28	0,17	399,84	Маш. 5р-1 Такелаж. 2р-2
E 3-22,4	Приготування розчину механічним способом	1м ³	0,29	-	1146,6	332,51	-	0,203	160,52	Транспорт. 3р-1 Підсобник 2р-1
E 3-3	Кладка стін	1м ³	3,2	-	3822	12230,4	-	2,24	8561,28	Каменяр 4,3р-1

5.2.4 Розрахунок складу комплексної бригади

Таблиця 5.4

Вид діяльності	Трудомісткість, чол-зміна	У тому числі за розрядом				
		2	3	4	5	6
Машиніст						
Розвантаження	41,16	-	-	-	1	-
		-	-	-	41,16	-
Разом	41,16	-	-	-	41,16	-
Такелажники						
Розвантаження	82,32	2	-	-	-	-
		41,16	-	-	-	-
Разом	82,32	82,32	-	-	-	-
Транспортувальник						
Приготування розчину	20,15	-	1	-	-	-
		-	20,15	-	-	-
Разом	20,15	-	20,15	-	-	-
Підсобні робітники						
Приготування розчину	20,15	1	-	-	-	-
		20,15	-	-	-	-
Разом	20,15	20,15	-	-	-	-
Каменяри						
Кладка стін	1528,8	-	1	1	-	-
		-	764,4	764,4	-	-
Разом	1528,8	-	764,4	764,4	-	-
Разом	1651,42	-	-	-	-	-

$$\text{Чp} = T / (n * r) = 1651,42 / (54,5 * 0,99) = 15,73$$

T - трудомісткість

п - тривалість ведення робіт

г - питомі трудовитрати

$$\tau = Qn/Qp$$

5.2.5 Вказівки щодо виконання робіт

1. Будівля зводиться комплексної бригадою, яка складається з спеціалізованих ланок мулярів, монтажників, теслярів, такелажників і ін.

2. Цегляну кладку виконують з керамічної цегли розміром 250 * 120 * 65мм. Товщина стін зовнішніх - 510мм, внутрішніх - 250, 380 мм. Укладенням довгою гранню цеглини уздовж стіни утворюють ложковий ряд, короткою - тичковий ряд.

3. Цегляна кладка виконується з дотриманням технологічних правил: поливання цегли, рівномірності зведення кладки по всьому фронту робіт, горизонтальність рядів, вертикальність кутів, стін.

4. Зовнішні і внутрішні стіни зводяться при кладці зазвичай одночасно, що дозволяє в місцях їх взаємних примикань та перехрещень дотримуватися необхідної перев'язки швів. Особлива увага повинна приділятися дотриманню правил перев'язки швів при кладці прямих кутів і виступів, перетину і сполучень стін.

5. Кладку починають з закріплення кутових і проміжних порядовок. Їх встановлюють по периметру стін і вивіряють по виску і рівню або нівеліру так, щоб зарубки для кожного ряду на всіх порядовках знаходилися в одній горизонтальній площині. Порядовки розташовують на кутах, в місцях перетину і примикання стін, а також на прямих ділянках стін на відстані 10-15 м одна від одної. Після закріплення і вивіряння порядовок викладають маяки у вигляді рубіжної штраби, розташовуючи їх на кутах і на кордоні споруджуваних ділянок. Потім до порядовок зачалують шнури-причалювання. Після того, як будуть встановлені порядовки, викладені маяки і натягнуті шнури-причалювання, процес кладки виконують в такій послідовності: розкладають цеглу на стіні, розстеляють розчин під зовнішню

версту і викладають зовнішню версту. Подальші операції залежать від прийнятого порядку кладки: порядного, ступінчастого або змішаного.

6. Правило - це отфугована дерев'яна рейка перетином 30x80 мм, довжиною 1,5-2 м або дюралюмінієва рейка спеціального профілю довжиною 1,2 м. Використовується для перевірки лицьової поверхні кладки (наскільки вона рівна, чи немає западин або виступів). Шнур - кручений шнур товщиною 3 мм, який натягують при кладці верст між порядковами і маяками.

7. Шнуром-причалкою користуються як орієнтиром для забезпечення прямолінійності і горизонтальності рядів кладки, а також однакової товщини горизонтальних швів. За допомогою шнура-причалювання каменяр визначає, яке положення повинен мати кожна цегла що укладається за міллю.

Правильність закладки вузлів будівлі перевіряють дерев'яним косинцем. Горизонтальність рядів не рідше двох разів на кожному ярусі кладки контролюють правилом і рівнем. Для цього правило кладуть на кладку, ставлять на нього рівень і, вирівнявши його по горизонталі, визначають величину відхилення кладки від горизонталі. Якщо вона не перевищує встановленого допуску, відхилення усувають в процесі подальшої кладки. Виявлені відхилення осей конструкцій, якщо вони не перевищують встановлених допусків, усувають в рівнях міжповерхових перекриттів.

8. Товщину швів періодично перевіряють так. Вимірюють п'ять-шість рядів кладки і визначають середню товщину шва. Наприклад, якщо при вимірі п'яти рядів кладки стіни її висота виявилася 400 мм, то середня висота одного ряду кладки буде $400 : 5 = 80$ мм, а середня товщина шва за винятком товщини цегли складе: $80 - 65 = 15$ мм. Середня товщина горизонтальних швів цегляної кладки в межах висоти поверху повинна становити 12 мм, а вертикальних - 10 мм. При цьому товщина окремих вертикальних швів повинна бути не менше 8 і не більше 15 мм, а горизонтальних - не менше 10 і не більше 15 мм. Потовщення швів проти передбачених правилами можна допускати лише у випадках, обумовлених проектом: при цьому розміри

потовщених швів повинні вказуватися в робочих кресленнях. Правильність заповнення швів розчином перевіряють, виймаючи в різних місцях окремі цеглини викладеного ряду (не рідше трьох разів по висоті поверху).

9. Цеглу розміщують стіні що будується якомога ближче до місця укладання. Для ложкових рядів вона розкладається паралельно стіні або під невеликим кутом до неї. Для точкових - перпендикулярно осі стіни. При веденні зовнішньої версти цеглина розкладається по внутрішній стороні стіни, внутрішньої - на зовнішній. При цьому постіль, призначена для укладання версти або забутки, не повинна бути зайнята цеглиною. Цегла на стіні повинен знаходитися на 50-60 см від останнього цегли версти що укладається, щоб залишалося місце для розтягнення розчину. В цьому випадку розкладена цегла не заважає мулярові розрівнювати розчин на постілі. Для стін товщиною від 2 цегли і більше матеріал для точкових зовнішніх верст розміщують на внутрішній стороні стіни стопками по дві цеглини перпендикулярно осі стіни з відстанню між стопками в 1/2 цегли або під кутом 45 ° до осі стіни; для кладки ложкових зовнішніх верст - стопками по 2 цегли паралельно осі стіни або під кутом 45° до неї з відстанню між стопками в одну цеглину. Готуючи кладку стін товщиною в 1,5 цегли, для тичкового ряду цегли укладають стопками по 2 цегли, одна впритул до іншої паралельно осі стіни; для ложкового ряду так само, але з відстанню між стопками в 1 цеглу.

5.2.6 Вказівки з техніки безпеки

1. Перед роботою потрібно перевірити справність інструменту: на робочих поверхнях не повинно бути пошкоджень, деформацій, задирок, ручки повинні бути насаджені міцно і правильно. Муляр зобов'язаний працювати в рукавицях для оберігання шкіри від механічних пошкоджень. Кладка ведеться з перекріттів або риштовання, які встановлюють на чисту рівну поверхню. Важливе значення має правильна установка трубчастих риштувань на ґрунт: вони повинні бути строго перпендикулярні стіні, для

цього під стійки кладуть дерев'яні підкладки. Перевантаження риштувань та помосту неприпустимо, так само, як і зосередження в одному місці матеріалів. Цегла і розчин, інструмент не повинні заважати проходу робітників. Ширина проходу повинна бути не менше 60 см, на такій же відстані укладають матеріали від стіни. Якість настилу на лісах і риштованні ретельно перевіряється. Для настилу використовуються щити, зшиті планками. Між настилом і стіною залишають зазор, він потрібен для перевірки вертикальності стіни, в цей зазор опускають високе риштування, визначаючи якість кладки. Настили риштувань та помосту висотою понад 1,2 м захищаються поручнями (висота до 1 м) які складаються зі стійок і в горизонтальному напрямку бортової дошки, висота якої 15 см (дошка встановлюється впритул до настилу), поручні - з дерева остроганого.

2. Щоб виключити падіння чогось, встановлюють бортову дошку, а для переміщення по лісах або підмостках тачок з матеріалами влаштовують каталальні ходи. Ходи розміщують зі зміщенням щодо швів настилів. Підйом робітників на підмостки здійснюють за допомогою огорожених драбин (з перилами). Щоб уникнути травм, падінь з риштування, постійно ведеться контроль за їх станом, перевіряються всі конструкції, з'єднання, кріплення настилу, огорож. Після закінчення роботи щодня підмостки очищаються від будівельного сміття, а перед початком роботи на риштованні майстер повинен перевірити їх стан.

3. Підйом цегли на підмостки і ліси здійснюють на піддонах за допомогою футлярів, з яких падіння цегли неможливо. Футляри і захоплення повинні мати пристрої, що запобігають довільному випаданню цегли при підйомі на підмостки. Порожні піддони, футляри, захвати не можна скидати з поверхів, їх треба опускати за допомогою крана.

4. Рівень цегляної кладки повинен бути на 15 см вище рівня настилу риштування при їх установці на наступному ярусі, так, щоб бачити межу між риштованням і кладкою, і виключити падіння вниз матеріалів і інструменту. Після монтажу залізобетонних плит перекриття кладку ведуть з риштування

нижнього поверху, викладаючи чверть для опори плит і на два ряди кладки наступного поверху (бортик). На стінах не повинно залишатися будівельного сміття, інструментів, будівельних матеріалів, інакше вони можуть впасти вниз і заподіяти кому-небудь шкоду. Разом з цегляною кладкою в віконні отвори вставляють віконні блоки. Якщо готові дверні та віконні блоки відсутні, їх на час замінюють огорожею.

5. Кладка карнизів ведеться з зовнішніх риштувань, причому настил повинен бути на 60 см більше ширини карниза. Матеріали розташовують на настилах з внутрішньої сторони, але муляр знаходиться на зовнішніх лісах. Перед початком кладки з внутрішніх риштовання обов'язково влаштовують захисні козирки, як настил, на кронштейнах - ширина козирка до 1,5 м, а зовнішній кут підйому 20° . У міру зведення кладки в неї закладають сталеві гаки, до яких кріпляться кронштейни. Перший ряд козирків кріплять на висоті близько 6 м від рівня землі і не приирають до зведення стін повністю. При будівництві багатоповерхових будівель другий ряд козирків встановлюють на висоті 6-7 м над першим і так через кожні 6-7 м переставляють козирки на верхні ряди. По козиркам забороняється переміщення робочих, складування матеріалів. Для установки і зняття козирків робітники повинні використовувати запобіжні пояси, які прив'язують до надійних конструкцій. Якщо висота будівлі не більше 7 м, замість козирків навколо будівлі встановлюють огорожу на відстані 1,5 м від стін. Для виконання цегляної кладки з внутрішніх риштовання над входом сходової клітки встановлюється навіс розміром 2x2 м і в процесі кладки його не приирають.

6. Зводити стіни висотою в два поверхи і без влаштування перекриттів забороняється. Взамін перекриття можна використовувати тимчасовий настил по балках перекриття. Обов'язково треба влаштовувати у сходових клітках сходові марші, площацки та огороження. Розшивання швів виконується з риштовання або перекриттів після зведення кладки кожного ряду. Зі стіни розшивку швів виконувати забороняється.

5.2.7 Розрахунок техніко-економічних показників

1. Обсяг робіт. $V_{\text{кладки}}=3822 \text{ м}^3$
2. Тривалість ведення робіт. $T_{\text{днів}}=21+85=54$ дня
3. Нормативні трудовитрати. $Q_{\text{норм.}}=123,48+41,56+1528,8=1693,84$ чол-зміна
4. Планові трудовитрати. $Q_{\text{план.}}=126+45+1530=1701$ чол-зміна
5. Питомі трудовитрати.
$$Q_{\text{пит.}}=(Q_{\text{норм.}}/Q_{\text{план.}})*100\%=(1693,84/1701)*100\%=99\%$$
6. Коефіцієнт суміщеності робіт. $k_{\text{сум.}}=\sum t_i / T_{\text{дней}}=(21+5+85)/106=104$
7. Виробіток одного робітника в день. $V_{\text{роб.}}/Q_{\text{норм.}}=3822 \text{ м}^3 / 1693,84 = 2,56 \text{ м}^3$

5.3. Календарний план

5.3.1 Відомість підрахунку обсягів робіт

Таблиця 5.5

Найменування робіт	Одиниця вимірю	Кількість	Підрахунок
Зрізування рослинного шару.	м ³	494,2	$S=(a+6m)(b+6m) = (40,8+6m)(15,12+6m) = 988,41 \text{ м}^2$ $h=0,5\text{м}$ $V_{\text{срезки}}=S*h=988,41*0,5=494,2 \text{ м}^3$
Планування майданчика.	м ²	988,41	$S=(a+6m)(b+6m) = 988,41 \text{ м}^2$
Обсяг котловану.	м ³	3136,01	$V_k = (h/6)*((2a'+a)*b' + (2a+a')b)$ $a'=49,46\text{м}$ $b'=23,78\text{м}$ $V_k = (3,482/6)*((2*50,02+40,8)*24,34 + (2*40,8+5,02)*15,12 = 0,58*5304,12 = 3136,01 \text{ м}^3$
Розробка відвал	м ³	1135,6	$V_{\text{тр.отвал}} = V_{\text{обр.зас}}/0,87 = 1135,6 \text{ м}^3$
Розробка ґрунту з навантаженням	м ³	2000,41	$V_{\text{навантаж.}} = V_k - V_{\text{тр.отвал}} = 2000,41 \text{ м}^3$
Обсяг фундаменту	шт.	648	На основі архітектурних креслень
Обсяг цегляної кладки	м ³	3822	На основі архітектурних креслень
Плити перекриття	шт.	640	На основі архітектурних креслень
Плити покриття	шт.	64	На основі архітектурних креслень
Кількість маршів і майданчиків	шт.	70	На основі архітектурних креслень
Кількість персмичок	шт.	211	На основі архітектурних креслень
Улаштування покрівлі	м ²	580	На основі архітектурних креслень
Улаштування віконних і дверних прорізів	м ²	1328	На основі архітектурних креслень
Штукатурення стін	м ²	3878	На основі архітектурних креслень
Обклювання стін шпалерами	м ²	3636	На основі архітектурних креслень
Улаштування цементно-піщаної стяжка	м ²	3415	На основі архітектурних креслень
Укладання лінолеуму	м ²	2877	

5.3.2 Відомість витрат праці та машинного часу

Таблиця 5.6

Найменув. робіт	Од. вим.	Обсяг робіт	Норма часу		Трудомісткість		Склад ланки	Машини
			Чол.з мін.	Маш. змін	Чол.зм ін.	Маш. змін		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Зрізування рослинного шару	1000м ³	0,49	-	16,2	-	0,99	машиніст5 р-1	Бульдозер 59КВт
Планування майданчика	1000м ²	0,98	-	0,34	-	0,04	машиніст5 р-1	Бульдозер 59КВт
Розробка грунту в котловані	1000м ³	3,13	4,5	3,21	1,76	1,25	машиніст5 р-1	Екскаватор
Улаштування фундаментів	100 шт	6,48	86,58	24,5	70,12	19,84	машиніст5 р-1 Монтажн. 3,2р-1	Кран Баштовий КБ-301
Зворотна засипка	1000м ³	1,13		7,49	-	8,46	машиніст5 р-1	Бульдозер 59КВт
Кладка цегляних стін	м ³	3822	4,76	0,82	3216,57	554,11	Каменярі 5,4,3р-1 Маш. 5р-1	Кран
Монтаж плит покриття і перекриття	100 шт	7,04	38131 ,4	-	209,55	17,27	машиніст5 р-1 Монтажн. 4,3,2р-1	Кран Баштовий КБ-301
Монтаж сходів і площаодок	100 шт	0,7	235 153	51,932, 3	11,16 7,26	2,46 1,53	машиніст5 р-1 Монтаж- ники 4,3,2р-1	Кран Баштовий КБ-301
Утеплення горища пароізоляція теплоізоляція	100м ²	5,8 5,8	10,4 42,5	-	6,68 27,3	-	покрівель ники 4,3,2р-1	
Улаштування покрівлі стяжка рулонний килим	100м ²	5,8 5,8	14,3 56,5	-	9,18 36,3	-	покрівель ники 4,3,2р-1	-

Заповнення віконних і дверних прорізів	100м ²	5,82 7,90	193 91,4	-	144 90,2	-	Теслі 4,3р-1	-
Оштукатурювання стін	100м ²	38,78	64	-	310,24	-	Оздоблювач 4,3р-1	-
Обклеювання стін шпалерами	100м ²	36,36	93	-	422,68	-	Оздоблювач 4,3р-1	-
Стяжка підлоги	100м ²	34,15	40,2	-	171,6	-	Бетонщик и 3,2р-1	-
Послуги із влаштування підлог з лінолеуму	100м ²	28,77	75,5	-	271,5	-	Оздоблювач 4,3р-1	-
Підготовчі роботи	%	6	-	-	300,3	-	-	-
Сантехнічні роботи	%	8,5	-	-	425,5	-	сантехнік и 4,3р-1	-
Електромонтажні роботи	%	4,3	-	-	215,2	-	електрики 4,3р-1	-
Благоустрій майданчики		6		-	300,3	-	-	-

5.3.3 Картка-визначник ресурсів і витрат календарного плану

Таблиця 5.7

№	Пайменування	Обсяг		Трудомісткість		Рівень викон. норм, %	Машини		Тривал. ведення робіт, дні	Число змін у добі	Число роб.	Склад ланки
		Од. вим	Кількість	Норм.	Італ.		Пайменування	Кільк.				
		1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12
1	Підготовчі роботи	%	6	300,36	297	101	-	-	16,5	2	-	Робочі 4р-1 3р-1
2	Зрізування рослинного шару; Планування майданчика; Розробка ґрунту в котловані	1000м3	0,49 0,98 3,13	4,04	4	101	Д-159 З-153	2	2	2	2	Машиніст 5р-1 5р-1
3	Улаштування фундаменту	1000м2	6,48	133,82	130	102	КБ-301	1	6,5	2	8	Машиніст 5р-1 Монтажник 3р-1 2р-1 Бетонщик 3р-1 2р-1
4	Зворотна засипка	100шт	1,13	8,49	8	105	Д-159	1	2	2	2	Машиніст 5р-1
5	Кладка цегляних стін	м3	3822	1693,82	1680	100	КБ-301	1	28	2	30	Машиніст 5р-1 Каменщик 4р-2 3р-2 Бетонник 4р-1 3р-1
6	Монтаж плит перекриття і покриття	100шт	6,4	226,82	220	103	КБ-301	1	11	2	10	Машиніст 5р-1 Монтажник 3р-1 2р-1 Каменляр 3р-1 Бетонщик 3р-1
7	Монтаж сходів і пілонадок	100шт	0,38 0,38	22,41	21	106	КБ-301	1	3,5	2	3	Машиніст 5р-1 Монтажник 3р-1 2р-1 Бетонщик 2р-1
8	Утеплення горища; пароізоляція і теплоізоляція; пристрій покрівлі; стяжка і рулонний килим	100м2	5,14 5,14 5,14 5,14	79,46	78	101	КБ-301	1	6,5	2	6	Машиніст 5р-1 Покрівельник 4р-1 3р-1 Бетонник 3р-1
9	Заповнення віконних і дверних прорізів	100м2	5,82 7,9	234,2	230	101	-	-	11,5	2	10	Геселя 4р-2 3р-2 2р-1
10	Електромонтажні роботи	%	4,3	215,25	210	102	-	-	10,5	2	10	Електрик 5р-1 4р-2 3р-2
11	Сантехнічні роботи	%	8,5	425,51	420	101	-	-	17,5	2	12	Сантехнік 5р-1 4р-1 3р-1 2р-1
12	Оштукатурювання стін	100м2	38,78	310,24	310	100	-	-	15,5	2	10	Штукатур 4р-1 3р-2 2р-2
13	Обклейювання стін шпалерами	100м2	36,36	422,68	420	100	-	-	17,5	2	12	Оздоблювач 4р-2 3р-2 2р-2
14	Стяжка підлоги	100м2	34,15	171,6	168	102	-	-	14	2	6	Бетонщик 4р-2 3р-2
15	Улаштування підлоги	100м2	28,77	75,5	72	104	-	-	6	2	6	Оздоблювач 4р-1 3р-1 2р-1
16	Благоустрій майданчикі	%	6	300,36	297	101	-	-	16,5	2	9	Робочі 4р-1 3р-

5.3.4 Вказівки щодо виконання робіт

5.3.4.1 Підготовчі роботи

Розбивка земляних ділянок на місцевості здійснюється за допомогою геодезичних інструментів і різних вимірювальних пристрій.

Вихідними матеріалами для розбивки будівель і споруд служать:

- дозвіл на проведення робіт в даній місцевості за встановленою формою;
- генеральний план будівельного майданчика;
- геодезичні креслення;
- архітектурно-будівельні креслення.

Для перенесення проекту в натуру виробляються геодезичні розбивочні роботи. Вони полягають у визначенні на місцевості головних і основних осей будівель і споруд. Головними осями будівлі або споруди є дві лінії, що перетинаються під прямим кутом. Основні осі - це осі симетрій фундаментів. Головні осі розбивають тоді, коли будівля або споруда має складну конфігурацію і значні розміри. Для перенесення в натуру невеликих і нескладних будівель розбиваються основні осі.

Геодезична розбивка при влаштуванні котловану і траншей до початку виконання робіт на будівельному майданчику проводиться побудовою в натурі основних осей будівель або споруд і закріпленням реперів поза зону земляних робіт. При влаштуванні котлованів проводиться перевірка геодезичних даних по робочих кресленнях проекту, розбивка і закріплення в натурі контурів котловану, нівелювання денної поверхні в межах контуру котловану, передача розбивочних осей і відміток на дно котловану, періодичні виконавчі зйомки для підрахунку обсягів земляних мас, остаточна планова і висотна виконавчі зйомки відкритого котловану. У міру поглиблення котловану визирками перевіряють його глибину від нульового горизонту.

Після зачистки укосів і dna котловану проводиться виконавча зйомка в плані і по висоті. Зйомку контурів плану котловану здійснюють шляхом промірів за допомогою сталевої рулетки, при цьому намічаються геодезичні осі будівлі, які закріплюються сталевим дротом, натягнутої між кінцевими осьовими знаками. При винесенні точок в глибокий котлован на дні котловану закладають геодезичні знаки, на які передають позначку з робочого репера, що знаходиться на поверхні землі.

Для розбивки траншей під стрічкові фундаменти від основних осей будівлі вправо і вліво відкладають величини, зазначені на робочих кресленнях, які в сумі складають ширину підошви фундаменту. Для улаштування обноски за допомогою теодоліта провешують лінії, строго паралельні основним осям, що створює зовнішній контур будівлі. Перенесення осей на обноску проводиться від закріплених на місцевості осьових знаків. Будівельна обноска служить для детальної розбивки осей будівель і їх закріплення. Розмітку стійок роблять так, щоб жодна з них не потрапляла на вісь що розбивається. Матеріалом для стійок служить подтоварник. До стійок з зовнішньої сторони прибивають дошки товщиною 30...40 мм. Верхню кромку дощок остругують і встановлюють горизонтально. Найбільш раціональною є інвентарна металева обноска. Її встановлюють на висоті 0,4...0,6 м від землі паралельно основним осям, що створюють зовнішній контур будівлі, на відстані, що забезпечує незмінність її положення в процесі будівництва.

Розбивка осей перевіряється за актом. Відхилення габаритних розмірів будівлі по будівельній обносці не повинно перевищувати 5 мм при їх довжині до 10 м і 20 мм при довжині будівлі до 100 м і більше.

В процесі будівництва періодично проводиться контроль правильності положення обноски.

5.3.4.2 Земляні роботи

Екскаватор і транспортні засоби розташовані таким чином, щоб середня величина кута повороту екскаватора від місця заповнення ковша до місця вивантаження була мінімальною, тому що на час повороту стріли може витрачатися до 70% робочого часу циклу екскаватора.

Екскаватор із зворотною лопатою використовують при розробці ґрунтів, які знаходяться нижче рівня стоянки екскаватора. Розробку ґрунту ведуть нижче рівня стоянки екскаватора бічними забоями з навантаженням ґрунту в транспортні засоби. При наявності великих нерівностей поверхню проходки (в межах ширини пересування екскаватора) попередньо розрівнюють бульдозером.

Ущільнення ґрунтів. Якщо основа сформовано зі слабких ґрунтів, передбачають збільшення їх несучої здатності поверхневим або глибинним ущільненням. Поверхневе ущільнення ґрунтів здійснюють пневматичними і дизельними трамбовками. Трамбовки ущільнюють ґрунт до 2,5 м. Найбільш важким є ущільнення ґрунту при зворотній засипці пазух фундаментів або траншей, оскільки роботи ведуться в умовах обмеженого простору. У цих випадках ґрунт ущільнюють шарами 15 ... 20 см електричними трамбовками.

5.3.4.3 Гідроізоляція фундаментів

Обклеювальна гідроізоляція являє собою суцільний водонепроникний килим з рулонних гідроізоляційних матеріалів, що наклеюються пошарово мастиками на погрунтовану поверхню конструкції що ізольується.

Матеріал наноситься на поверхню фундаменту, оброблену гарячою або холодною бітумною мастикою. Для посилення вологостійких характеристик в бітумні мастики нерідко додається крихта відпрацьованої гуми, поліпропілен, гідростеклоізол та інші матеріали. Оклейчній гідроізоляції передує ряд підготовчих робіт, які сприяють її правильному проведенню. Перш за все, самим ретельним чином очищається поверхню фундаменту, після чого, якщо потрібно, її вирівнюють і висушують. Коли поверхня

висихає, її обробляють гарячою чи холодною бітумною мастикою. Бітумною мастикою також обробляються гідроізоляційні матеріали. Обробивши гідроізоляційні матеріали, їх починають наносити на поверхню фундаменту. При цьому дуже ретельно стежать за тим, щоб під час нанесення листового або рулонного бітумного матеріалу на його поверхні не виникало складок або бульбашок. Число ж гідроізоляційних шарів розраховується, виходячи з проекту. Коли бітумні матеріали повністю висихають, обклеювальну гідроізоляцію можна вважати закінченою.

5.3.4.4 Цегляна кладка стін

Детальний опис по цегляній кладці описано в відповідній технологічній карті.

5.3.4.5 Монтаж залізобетонних конструкцій

Детальний опис по монтажу залізобетонних конструкцій описано в відповідній технологічній карті.

5.3.4.6 Заповнення віконних і дверних прорізів

У кам'яних будинках віконні та дверні блоки встановлюють за рівнем і виском в процесі кладки. Всі блоки повинні мати однакову відстань від зовнішньої поверхні стіни. Віконні і дверні коробки в кам'яних стінах закріплюють єршами, які забивають в дерев'яні антисептувані пробки, закладені в кладку. Бічні вертикальні бруски коробки закріплюють двома єршами на відстані по висоті не менше 1,5 м. При установці коробок в обштукатурені стіни і перегородки, коли отвори обробляють лиштвами, коробки повинні виступати за площину стіни на товщину штукатурки, щоб лиштва щільно прилягав до зовнішніх гранів коробки і штукатурки. Місця примикання віконних і дверних коробок до кладки зовнішніх стін заповнюються розчином марки 100 і захищають гідроізоляційними прокладками (толем, пергаміном). Зазори між коробками і кладкою

зовнішніх стін ретельно проконопачивають антисептованим войлоком, паклею і іншими теплоізоляційними матеріалами, а зазори між коробками і кожною з внутрішніх стін - звукоізоляційними матеріалами. В заповнення прорізів входять операції:

- пригонка переплетів. Перепльоти підгоняють під розміри коробки, зрізуєчи трохи на скіс по всьому периметру, залишаючи зазор по всім сторонам в 2 мм;
- навішування перепльотів. На коробках закріпляють петлі, спочатку тільки на двох шурупах, щоб легше було підігнати і вправити при необхідності. Далі, приставляючи палітурку до коробки в проектному положенні, намічають олівцем місце петлі на палітурці. Деревину під картки петель обирають як на коробці, так і на самих палітурках;
- пригонка дверей. Вимірюють розміри коробки і переносять на двірне полотно, потім вистругують невеликий скіс по всьому периметру. Зазор між полотном і коробкою приймають 2...3 мм (на шар фарби);
- навішування дверей. Намічають і кріплять петлі до коробки. Приставляють двері і притискають за допомогою клинів до верхньої чверті. Відмічають, приладнюють петлі, вирівнюють, загортують шурупи;
- кріплення віконних і дверних приладів. Ручки, шпінгалети кріплять на місце шурупами. Дверний замок може бути накладними або врізним. Зовнішні двері на шпонках замикаються на засув зсередини і навісним замком зовні;
- встановлення лиштв. Щілини між віконними і дверними коробками і стіною (перегородкою) закривають дошками-лиштвами. Лиштви кріплять цвяхами зі сплющеними шляпками до коробок. Лиштви повинні відступати від краю коробки на 6... 10 мм.

5.5.5 Вибір ведучого механізму

1. Висота підйому гака

$$H = h_{\text{отм}} + 0,5 + h_{\text{кон}} + h_{\text{стр}} + 1,5 = 28,15 + 0,5 + 0,3 + 4,5 + 1,1 = 34,55 \text{ м}$$

$h_{\text{отм}}$ – найвища позначка будівлі.

$h_{\text{кон}}$ – висота найвищої конструкції.

$h_{\text{стр}}$ – висота строп.

2. Вантажопідйомність

$$Q = q_{\text{тяж}} + q_{\text{гр.пр}} = 2,58 + 0,15 = 2,73 \text{ тони}$$

$q_{\text{тяж}}$ – найважчий елемент будівлі.

$q_{\text{гр.пр}}$ – вага вантажозахоплювального пристрою.

3. Виліт стріли

$$L = B + 4,1 + 4,5/2 - 1,5 = 15,14 + 4,1 + 2,25 - 1,5 = 20,71 \text{ м}$$

B – ширина будівлі.

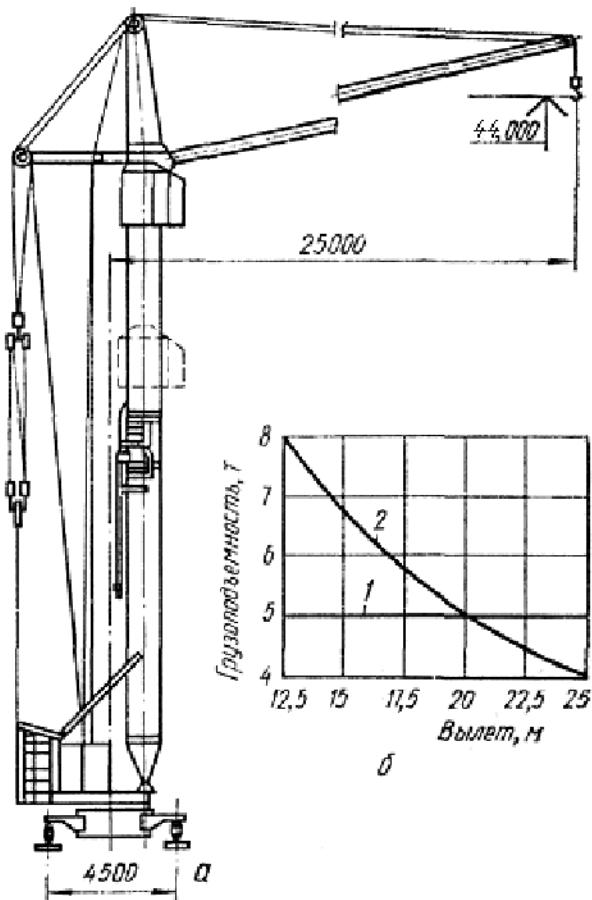

Рис. 5.1-Баштовий кран КБ-301 (КБ-100.2) та вантажна характеристика крана КБ-100.3: 1, 2 - відповідно дво- і -чотирихкратне запасування вантажного поліспаста

Кран КБ-100.2 є модифікацією крана КБ-100.1, призначеної для будівництва будівель до 9 поверхів. Відмітна особливість крана - телескопічна башта. Внутрішня частина башти висувається при опущеній стрілі вантажною лебідкою за допомогою спеціальної штанги і чотирикратного поліспасту. У висунутому положенні внутрішня частина спирається на бічні упори зовнішньої колони і центрується в ній двома рядами пальців. На ходовій рамі розміщений додатковий баласт масою 5 т.

5.5.6 Розрахунок потреби в будівельних машинах, механізмах, в ручному інструменті

Таблиця 5.8

Найменування машин, механізмів	Марка	Призначення	Необхідна потужність, в кВт
Кран стріловий	КБ-301	Підйом і переміщення збірних залізобетонних елементів і інших об'ємних матеріалів	-
Екскаватор	Э-153		-
Бульдозер	Д-159	Розробка ґрунту	-
Зварювальний апарат	ТС-120	Переміщення ґрунту. Сварка закладних деталей і інших металевих елементів.	54
Штукатурний агрегат	СО-57А		5,25
Електрокраскопульти	СО-61	Нанесення штукатурного розчину	0,27
Компресорна установка	СО-7А	Нанесення малярного розчинів Генерація стисненого повітря, необхідного для певних механізмів.	4
Пілард	Пилард-28		0,9
Електротрамбівки "Піонер"	ИЭ-450		0,6
Електросвердло, Електроточило, Циркулярна пила	T-108	Сварка лінолеуму. Трамбування ґрунтових мас. Підйом вантажів на дах будівлі. Для підсобних робіт по дереву і металу.	3,3 0,6

5.5.7 Відомість потреби в матеріалах

Таблиця 5.9

Найменування робіт	Обсяг робіт		Конст. збірні, шт.		Рул. матер. м ²	
	Од. вим.	Кількість	На од.	на обсяг	На од.	на обсяг
Улаштування стрічкового фундаменту	100шт	6,48	100	648		
Гідроізоляція вер. і гор.	100м ²	3,6 0,57			220	792
Монтаж цегляних стін	м ³	5406				
Монтаж плит перекриттів і покріттів	100шт	4,4	100	440		
Сходи	100шт	0,38	100	38		
Майданчики	100шт	0,38	100	38		
Пароізоляція	100м ²	5,14				
Теплоізоляція	100м ²	5,14				
Стяжка	100м ²	5,14				
Наклейка рулонного килима	100м ²	5,14			376	1932,64
Заповнення віконних прорізів	100м ²	5,82	100	582	83	183,43
Заповнення дверних прорізів	100м ²	7,90	100	790	65	148,8
Фарбування стелі	100м ²	34,15				
Обклеювання стін	100м ²	36,36				
Оштукатурювання стін	100м ²	38,78				
Оштукатурювання стелі	100м ²	34,15				
Стяжка підлоги	100м ²	34,15				
Бетонування підлоги	100м ²	1,89				
Керамічна підлога	100м ²	3,49				
Лінолеумна підлога	100м ²	28,77				

Найменування робіт	Мастика т.		Бетон т.		Розчин цементу, м ³	
	На од.	на обсяг	На од.	на обсяг	На од.	на обсяг
Улаштування стрічкового фундаменту						
Гідроізоляція вер. і гор.	0,42 0,24	1,51 0,13				
Монтаж цегляних стін					1,89	10217,34
Монтаж плит перекріттів і покріттів			8,7	38,28		
Сходи					0,6	0,228
Майданчики					0,76	0,296
Пароізоляція	0,16	0,82				
Теплоізоляція	0,26	1,33				
Стяжка			2,04	10,48		
Наклейка рулонного килима	1,11	5,70				
Заповнення віконних прорізів						
Заповнення дверних прорізів						
Фарбування стелі						
Обклеювання стін						
Оштукатурювання стін					0,26	10,08
Оштукатурювання стелі					0,14	4,78
Стяжка підлоги			5,54	189,19		
Бетонування підлоги			4,08	7,71		
Керамічна підлога					2,23	7,78
Лінолеумна підлога						

Найменування робіт	Цегла м ³		Електроди т.		Виріб монт. т.	
	На од.	на обсяг	На од.	на обсяг	На од.	на обсяг
Улаштування стрічкового фундаменту						
Гідроізоляція вер. і гор.						
Монтаж цегляних стін	0,24	1297,44				
Монтаж плит перекриттів і покрійттів			0,02	0,088	0,12	0,52
Сходи			0,01	0,0038		
Майданчики			0,01	0,0038		
Пароізоляція						
Теплоізоляція						
Стяжка						
Наклейка рулонного килима						
Заповнення віконних прорізів						
Заповнення дверних прорізів						
Фарбування стелі						
Обклеювання стін						
Оштукатурювання стін						
Оштукатурювання стелі						
Стяжка підлоги						
Бетонування підлоги						
Керамічна підлога						
Лінолеумна підлога						

Найменування робіт	Грунтовка т.		Дошки м		Гравій фракц. м ³	
	На од.	на обсяг	На од.	на обсяг	На од.	на обсяг
Улаштування стрічкового фундаменту						
Гідроізоляція вер. і гор.						
Монтаж цегляних стін						
Монтаж плит перекриттів і покріттів						
Сходи						
Майданчики						
Пароізоляція	0,08	0,41				
Теплоізоляція	0,08	0,41				
Стяжка						
Наклейка рулонного килима			0,16	0,82	1,04	5,34
Заповнення віконних прорізів						
Заповнення дверних прорізів			0,07	0,55		
Фарбування стелі						
Обклеювання стін						
Оштукатурювання стін						
Оштукатурювання стелі						
Стяжка підлоги						
Бетонування підлоги	165	311,85				
Керамічна підлога						
Лінолеумна підлога						

Найменування робіт	Сталь лист. Т.		Монтаж. піна кг.		Шурупи кг.	
	На од.	на обсяг	На од.	на обсяг	На од.	на обсяг
Улаштування стрічкового фундаменту						
Гідроізоляція вер. і гор.						
Монтаж цегляних стін						
Монтаж плит перекриттів і покрійтів						
Сходи						
Майданчики						
Пароізоляція						
Теплоізоляція						
Стяжка						
Наклейка рулонного килима	0,33	1,69				
Заповнення віконних прорізів			120	698,4	7,4	43,06
Заповнення дверних прорізів			120	948	7,4	58,46
Фарбування стелі						
Обклеювання стін						
Оштукатурювання стін						
Оштукатурювання стелі						
Стяжка підлоги						
Бетонування підлоги						
Керамічна підлога						
Лінолеумна підлога						

Найменування робіт	Бордюр м.		Шпалери м ²		Клей кг.	
	На од.	на обсяг	На од.	на обсяг	На од.	на обсяг
Улаштування стрічкового фундаменту						
Гідроізоляція вер. і гор.						
Монтаж цегляних стін						
Монтаж плит перекриттів і покрійттів						
Сходи						
Майданчики						
Пароізоляція						
Теплоізоляція						
Стяжка						
Наклейка рулонного килима						
Заповнення віконних прорізів						
Заповнення дверних прорізів						
Фарбування стелі						
Обклеювання стін			112	4343,36	34,1	1322,39
Оштукатурювання стін						
Оштукатурювання стелі						
Стяжка підлоги						
Бетонування підлоги						
Керамічна підлога	35	122,15				
Лінолеумна підлога						

Найменування робіт	Сітка пров. ткан. М ²		Плитка М ²		Лінолеум М ²		Плинтус дерев'яний м.	
	На од.	на обсяг	На од.	на обсяг	На од.	на обсяг	На од.	на обсяг
Улаштування стрічкового фундаменту								
Гідроізоляція вер. і гор.								
Монтаж цегляних стін								
Монтаж плит перекріттів і покріттів								
Сходи								
Майданчики								
Пароізоляція								
Теплоізоляція								
Стяжка								
Наклейка рулонного килима								
Заповнення віконних прорізів								
Заповнення дверних прорізів								
Фарбування стелі								
Обклеювання стін								
Оштукатурювання стін	5,28	204,75						
Оштукатурювання стелі	5,28	180,31						
Стяжка підлоги								
Бетонування підлоги								
Керамічна підлога			5,54	19,33				
Лінолеумна підлога					102	2934,5	107	3078,39

5.5.8 Вказівки з техніки безпеки

5.5.8.1 Земляні роботи

Виробництво земляних робіт в зоні діючих підземних комунікацій слід здійснювати під безпосереднім керівництвом виконроба або майстра, а в охоронній зоні кабелів, що перебувають під напругою третьому, під наглядом працівників електрогосподарства.

Грунт, витягнутий з котловану, слід розміщувати на відстані не менше 0,5 м від бровки виїмки.

Валуни і камені, а також відшарування ґрунту, виявлені на схилах, повинні бути видалені.

5.5.8.2 Гідроізоляція фундаментів

Бітумну мастику слід доставляти до робочих місць за допомогою вантажопідйомних машин. При необхідності переміщення гарячого бітуму на робочих місцях вручну слід застосовувати металеві бачки, що мають форму усіченого конуса, оберненою широкою частиною вниз, з щільно закритими кришками і запірними пристроями.

Не допускається використовувати в роботі бітумні мастики температурою вище 189 °C.

Котли для варіння і розігріву бітумних мастик повинні бути обладнані приладами для вимірювання температури мастики і щільно закриваються кришками. Котел при завантажуванні наповнювача має бути сухим. Неприпустимо потрапляння в котел льоду і снігу. Біля варильного котла повинні бути засоби пожежогасіння.

5.5.8.3 Заповнення віконних і дверних прорізів

До початку роботи тесляра, який пройшов інструктаж з техніки безпеки, повинен підготувати своє робоче місце, перевірити якість підготовки інструменту, заточку сокири, заточку пил, зручно розмістити матеріали, потрібні для роботи, перевірити роботу електроінструменту,

справність його заземлення. В процесі роботи потрібно розкласти інструменти в зручних для роботи місцях, з тим щоб їх без труднощів можна було брати. При перенесенні колод, дощок, брусів робітники повинні ставати по зросту, піднімати вантаж одночасно і переносити його на одному і тому ж плечі, при цьому вантаж потрібно піднімати з землі, присідаючи, а не нахиляючись. Звалювати вантаж з плеча потрібно одночасно, по сигналу. При забиванні цвяхів слід тримати цвях пальцями за шляпку, а не знизу. На лісах, риштованні не можна зберігати запаси матеріалів і збирати велику кількість людей. При монтажі ферм, балок, прогонів спирати їх на ліси не допускається. Не можна на лісах виконувати роботи по рубці деревини. На них можна лише виконувати невеликі роботи по пригонці сполучень зібраних елементів.

5.5.8.4 Електромонтажні роботи

Не допускається використовувати не прийняті в експлуатацію електричні мережі, розподільні пристрої, щити, панелі та їх окремі відгалуження і приєднувати їх в якості тимчасових електричних мереж і установок, а також виконувати електромонтажні роботи на змонтованій і переданій під наладку електроустановки без дозволу організації що проводить налагодження.

На змонтованих трансформаторах виводи первинних і вторинних обмоток повинні бути закорочені та заземлені на весь час виконання електромонтажних робіт.

Не допускається проводити роботи або перебувати на відстані менше 50 м від місця випробування повітряних вимикачів. Переміщення, підйом і установку роз'єднувачів і інших апаратів, рублячого типу виконуються в положенні "Включено", а забезпечених поворотними пружинами або механізмами вільного розподілу - в положенні "Відключено". При виконанні робіт по регулюванню вимикачів і роз'єднувачів, з'єднаних з приводами, повинні бути вжиті заходи, що попереджають можливість непередбаченого

включення або відключення. При необхідності подачі оперативного струму для випробування електричних ланцюгів і апаратів на них слід встановити попереджувальні плакати, знаки або написи, а роботи, не пов'язані з випробуванням, повинні бути припинені, і люди, зайняті на цих роботах, виведені. На монтованих трансформаторах виводи первинних і вторинних обмоток повинні бути закорочені та заземлені на весь час виконання електромонтажних робіт. До початку сушіння електричних машин і трансформаторів електричним струмом їх корпуси повинні бути заземлені.

5.5.8.5 Оздоблювальні роботи

Засоби підмощування, що застосовуються при штукатурних або малярських роботах, у місцях, під якими ведуться інші роботи або є прохід, повинні мати настил без зазорів. При виробництві штукатурних робіт із застосуванням розчинонасосних установок необхідно забезпечити двосторонній зв'язок оператора з машиністом установки. Забороняється обігрівати і сушити приміщення жаровнями та іншими пристроями, що виділяють в приміщення продукти згоряння палива. Малярські склади слід готувати, як правило, централізовано. При їх приготуванні на будівельному майданчику необхідно використовувати для цих цілей приміщення, обладнані вентиляцією, що не допускає перевищення гранично допустимих концентрацій шкідливих речовин в повітрі робочої зони. Приміщення повинні бути забезпечені нешкідливими миючими засобами і теплою водою. Експлуатація мобільних малярських станцій для приготування фарбувальних сумішей, які не обладнані примусовою вентиляцією, не допускається. Не допускається готувати малярні суміші, порушуючи вимоги інструкції заводу-виготовлювача фарби, а також застосовувати розчинники, на які немає сертифіката з зазначенням характеру шкідливих речовин. У місцях застосування нітрофарби та інших лакофарбових матеріалів і сумішей, що утворюють вибухонебезпечні пари, забороняються дії із застосуванням вогню або що викликають іскроутворення. Електропроводка в цих місцях

повинна бути знецтрумлена або виконана у вибухобезпечному виконанні. Тару з вибухонебезпечними матеріалами (лаками, нітрофарбами і т.п.) під час перерв в роботі слід закривати пробками або кришками і відкривати інструментом, що не викликає іскроутворення.

5.5.8.6 Зварювальні та газополум'яні роботи

Місця виробництва електрозварювальних і газополуменевих робіт на даному, а також на нижчирозташованих ярусах (при відсутності вогнетривкого захисного настилу або настилу, захищеного негорючим матеріалом) повинні бути звільнені від горючих матеріалів у радіусі не менше 5 м, а від вибухонебезпечних матеріалів і установок (в тому числі газових балонів і газогенераторів) - 10 м. При різанні елементів конструкцій повинні бути вжиті заходи проти випадкового обвалення відрізаних елементів. Проводити зварювання, різання і нагрівання відкритим полум'ям апаратів, посудин і трубопроводів, що знаходяться під тиском будь-які рідини або газу, заповнених горючими або шкідливими речовинами або відносяться до електротехнічних пристройів, не допускається без погодження з експлуатуючою організацією заходів щодо забезпечення безпеки. При виконанні електрозварювальних і газополуменевих робіт всередині закритих ємностей або порожнин конструкцій робочі місця повинні бути обладнані витяжною вентиляцією. Швидкість руху повітря всередині ємності (порожнини) повинна бути при цьому в межах 0,3-1,5 м/с. У випадках виконання зварювальних робіт із застосуванням зріджених газів (пропану, бутану) і вуглекислоти витяжна вентиляція повинна мати відсос знизу. Перед зварюванням (різанням) ємностей, в яких знаходилися горючі рідини або кислоти, повинна бути проведено їх очищення, промивання, просушування і подальша перевірка, яка підтверджує відсутність небезпечної концентрації шкідливих речовин. Одночасне виробництво електрозварювальних і газополуменевих робіт всередині замкнутих ємностей не допускається. Освітлення при виробництві зварювальних робіт всередині ємностей

повинно здійснюватися за допомогою світильників, установлених зовні, або за допомогою ручних переносних ламп напругою не більше 12 В. Зварювальний трансформатор належить розміщувати поза зварювальними ємностями. Для підведення зварювального струму до електродотримача для дугового зварювання необхідно застосовувати ізольовані гнучкі кабелі, розраховані на надійну роботу при максимальних електричних навантаженнях з урахуванням тривалості циклу зварювання.

5.5.9 Техніко-економічні показники

1. Будівельний об'єм будинку - $V=14490 \text{ м}^3$.
2. Фактична тривалість - $N \text{ днів} = 152/22=7 \text{ місяців}$.
3. Нормативна тривалість - 8 місяців.
4. Нормативні трудовитрати - $Q_n=4624,56 \text{ чол-зміна}$.
5. Планові трудовитрати - $Q_p=4565 \text{ чол-зміна}$.
6. Питомі трудовитрати - $Q_p/Q_n = 101\%$.
7. Коефіцієнт нерівномірності руху робочої сили.

$$K=N_{\max}/N_{cp}=90/60=1,5$$

$$N_{cp}=Q_\phi / T_\phi = 4565/152 = 30$$

$N_{\max}$ – максимальна кількість осіб на будівельному майданчику.

N_{cp} – середня кількість осіб на будівельному майданчику.

Q_ϕ – планова трудомісткість.

T_ϕ – фактична тривалість виконання робіт.

8. Коефіцієнт змінності.

$$K = (t_1 \cdot a_1 + t_2 \cdot a_2 + \dots + t_n \cdot a_n) / t = 2$$

t_1, t_2, t_3 – тривалість виконання окремих робіт.

a_1, a_2, a_3 – змінність виконання окремих робіт.

9. Коефіцієнт суміщеності робіт - $K_{совм}=1,46$.

5.6 Будгепплан

Будівельний генеральний план (будгепплан) - це, план ділянки будівництва, на якому показано розташування споруджуваних об'єктів, розстановки монтажних і вантажопідйомних механізмів, а також всіх інших об'єктів будівельного господарства. До таких належать склади будівельних матеріалів і конструкцій, бетонні і розчинні вузли, тимчасові дороги, тимчасові приміщення адміністративного, санітарно-гігієнічного, культурно- побутового призначення, мережі тимчасового водопостачання, енергопостачання, зв'язку і т.п. Залежно від площі і ступеня деталізації будівельні генеральні плани можуть бути об'єктним (в ППР) або загальномайданчиковими (в ПОС). При цьому для великих будівництв, особливо водогосподарських, крім будгепплану, в ПОС складається ситуаційний план, що характеризує будівельно-господарські умови району.

5.6.1 Основні рішення по СГП

На ситуаційному плані вказуються, крім місця розташування будівництва, існуючі підприємства будіндустрії - кар'єри з видобутку піску, гравію, заводи з виготовлення залізобетонних, конструкцій, цегли, металоконструкцій; автомобільні і залізні дороги; водні шляхи сполучення; лінії електропередачі та ін.

При проектуванні організації будівництва прагнуть максимально використовувати для потреб будівництва існуючі об'єкти господарської діяльності - підприємства будіндустрії, енергопостачання, будівлі і т.д. Тільки при відсутності таких об'єктів або недостатньої їх потужності проектуються тимчасові споруди аналогічного призначення.

5.6.2 Розрахунок потреби в тимчасових будівлях і спорудах

Визначення площ тимчасових будівель і споруд здійснюється за максимальною чисельністю працюючих на будівельному майданчику та

нормативною площею на одну людину, що користується даними приміщеннями.

Чисельність працюючих визначають за формулою

$$N_{\text{заг}} = (N_{\text{роб}} + N_{\text{ітр}} + N_{\text{служ}} + N_{\text{моп}}) k,$$

де $N_{\text{заг}}$ - загальна чисельність працюючих на будівельному майданчику; $N_{\text{роб}}$ - чисельність робочих, яка приймається за графіком зміни чисельності робітників календарного плану або сільового графіка; $N_{\text{ітр}}$ - чисельність інженерно-технічних працівників (ІТР); $N_{\text{служ}}$ - чисельність службовців; $N_{\text{моп}}$ - чисельність молодшого обслуговуючого персоналу (МОП) та охорони; k - коефіцієнт, що враховує відпустки, хвороби, виконання громадських обов'язків, приймається 1,05-1,06.

Чисельність ІТР, службовців і МОП визначається по табл. 55.10.

Таблиця 5.10

Співвідношення категорій працюючих, %

Вид будівництва	Робочі	ІТР	Службовці	МОП та охорона
Промислове	83,9	11	3,6	1,5
Транспортне	83,3	9,1	6,2	1,4
Сільськогосподарське	83,0	13,0	3,0	1,0
Житлово-цивільне	85,0	8,0	5,0	2,0

За календарним планом на будівництві промислового об'єкту працює максимальна кількість - 43 чол. Таким чином, чисельність працюючих N складе: $N = 43 * 100 / 85,0 = 50$ чол; отже, 1% "- становить 0,50 чол; тоді

$$N_{\text{ітр}} = 8 * 0,5 = 4 \text{ чол}; N_{\text{служ}} = 5 * 0,5 = 2 \text{ чол}; N_{\text{МОП}} = 2 * 0,5 = 1 \text{ чол.};$$

$$\text{Нобщ} = (43 + 4 + 2 + 1) * 1,05 = 52 \text{ чол.}$$

Знайшовши загальну кількість працюючих $N_{\text{заг}}$, визначають кількість чоловіків і жінок, зайнятих в найбільш напруженій зміні.

Таблиця 5.11

Розрахунок тимчасових побутових приміщень

Тимчасові будівлі	Кількість працюючих	Кількість тих, хто користується приміщенням, %	Площа приміщення		Тип	Розмір, м*м
			На 1 робочого	Загальна		
Контора	9	100	4	36	Пересувний вагон	11,1*3
Диспетчерська	1	100	7	7		2*3
Прохідна	1	100	7	7	Збірно-розбірний	2*3
Вбиральня	52	70	0,7	25,48	Пересувний вагон	9*2,7
Сушарка	52	50	0,54	14,04		9*2,7
Умивальна	52	50	0,2	5,2		
Душова	52	40	0,2	4,16		
Їадальня	52	50	1,0	26	Пересувний вагон	8,5*3,1
Медпункт	52	50	0,7	18,2	Пересувний вагон	6*3
Туалет з умивальною	52	100	3,5	14,5	Контейнерний	7,8*2,6

5.6.3 Розрахунок потреби в складських приміщеннях

Розрахунок складських приміщень і майданчиків.

$$Q_{зап} = (Q_{общ}/T) * \alpha n k$$

де: $Q_{зап}$ - загальна кількість матеріалів, необхідних для будівництва.

α - коефіцієнт нерівномірності надходження матеріалів на склади, (1,1)

T - тривалість розрахункового періоду (днів).

N - норма запасів матеріалів у днях, прийнятих для автотранспорту на відстані менше 50 км.

K - коефіцієнт нерівномірності споживання матеріалів.

Q - запас матеріалів на складі .

Таблиця 5.12

Конструкції, вироби, матеріали	Одиниця вимірю	Загальна потреба Qзаг	Чинність укладання матеріалу в конструкцію	Найбільшій добовий витрат	Число днів запасу, n	Коефіцієнт періодомірності наявження, a	Коефіцієнт нерівномірності споживання, k	Запас паскладі, Qзап	Поряд зберігання на 1 м ² вантажівки	Корисна площа складу F, м ²	Коефіцієнт використання складу приймопл.	Початкова площа складу S, м ²	Розмір складу S, м ²	Характеристика складу
вапно негашене	Кг	230	11	20,9				8,962	2	4,481	0,6	7,468		
фарби сухі	Кг	7,2	11	0,65				2,788	6	0,46	0,6	0,76		
шпаклевка	Кг	23,04	11	2,09				8,966	1,6	5,6	0,6	9,33		
шпалери	м ²	480	11	43,63										
ліполеум	м ²	133	12	11,08				187,17	200	0,935	0,6	1,558		
Клей	кг	1200	38,5	36,16				47,3	80	0,59	0,6	0,98		
Мастика	т	1,62	5	0,324				133,67	800	0,167	0,6	0,278		
Електроди	т	0,12	35	0,003				1,389	0,9	1,54	0,6	2,56		
Арматура	т	7,79	35	0,222				0,012	4	0,003	0,6	0,001		
Листи гіпсокартонні	м ²	2370	27,5	86,18				0,952	4	0,238	0,6	0,39		
Цплити мінераловатні	п/т	60	12	5				369,71	200	1,848	0,6	3,08		
Блоки вікомі	м ²	65	27,5	2,36				21,43	100	0,214	0,6	0,35		
Блоки дверні	м ²	39	27,5	1,418				10,12	0,7	14,45	0,4	36,125		
Цплитка керамічна	м ²	43,43	12	3,619				0,6	0,7	0,85	0,6	1,416		
Бруски	м ³	7,97	27,5	0,289				15,52	80	0,194	0,6	0,35		
Бордюр	м	148,4	11	13,49				1,239	1,3	0,953	0,4	2,382		
								5,787	0,3	1,923	0,4	4,822		

Витрата води на виробничі потреби визначається на підставі календарного плану і норм витрат води.

$$B_{\text{пр}} = (\sum B_{t_{\text{макс}}} * k_1) / (t_1 * 3600)$$

де:

$\sum B_{t_{\text{макс}}}$ - максимальна витрата води

k_1 - коефіцієнт нерівномірності споживання води для будівельних робіт,

$k_1 = 1,5$

t_1 - кількість годин роботи до якої віднесена витрата води - 16 годин

Таблиця 5.13

Графік потреби води на виробничі потреби

Спожива чі води	Один. виміру	Кількість в зміну	Норма витрат	Заг. витрата води в зміну	Місяці				
					Квітень	Тра вень	Чер вень	Ли пень	Серпень
Робота екскаватора	Маш- годину	5,28	10	52,8	52,8	0	0	0	0
Заправка екскаватора	1м	1	80	80	80	0	0	0	0
Штукатурні роботи	м ²	16,5	7	115,5	0	0	115,5	115,5	0
Малярні роботи	м ²	16,5	1	16,5	0	0	16,5	16,5	0
Зволоження грунту при ущільненні	м ³	13,4	150	670	670	0	0	0	0
РАЗОМ:					802,8	0	132	132	0

$$B_{\text{пр}} = (802,8 * 1,5) / (16 * 3600) = 0,0209 \text{ л/с}$$

Секундна витрата води на господарські потреби.

$$B_{\text{xoz}} = (\sum B_{2\text{макс}} * k_2) / (t_2 * 3600)$$

$\sum B_{2\text{макс}}$ - максимальна витрата води на господарські потреби.

k_2 - коефіцієнт нерівномірності споживання.

t_1 - кількість годин на зміну.

$$\sum B_{2\text{макс}} = 45 * 1,5 \text{ л/см}$$

$$B_{\text{xoz}} = (675 * 3) / (16 * 3600) = 0,0351$$

Секундна витрата води на душові установки.

$$B_{\text{душ}} = (\sum B_{3\text{макс}} * k_3) / (t_3 * 3600)$$

$\sum B_{3\text{макс}}$ - максимальна витрата води на душові установки.

t_3 - тривалість роботи душових установок.

k_3 - коефіцієнт нерівномірності споживання

$$\sum B_{3\text{макс}} = N * 30 = 45 * 30 = 1350 \text{ л}$$

$$B_{\text{душ}} = (1350 * 1) / (0,75 * 3600) = 0,5 \text{ л/с}$$

Пожежний гідрант проєктуємо на постійній лінії водогону, а діаметр тимчасового водогону розраховуємо без урахування пожежогасіння.

$$B_{\text{зар}} = B_{\text{пр}} + B_{\text{xoz}} + B_{\text{душ}} = 0,556 \text{ л/с}$$

Визначення діаметра трубопроводу.

$$D=55,69*\sqrt{(Vzag/u)}$$

u=1,5 м/с швидкість течії води.

$$D=37,12\text{мм} \approx 40\text{мм}$$

5.6.4 Розрахунок тимчасового електропостачання

Потужність силової установки для виробничих потреб визначається по формулі.

$$W_{tp.} = \sum P_{tp.} * Kc / \cos\phi.$$

де Кс - коеф. попиту.

Cos\phi- коеф. потужності.

$$W_{tp.} = Kc / \cos\phi + P_{вирбс} * Kc / \cos\phi + P_{маш} * Kc \cos\phi + P_{свор} + Kc / \cos\phi + P_{свп} + Kc / \cos\phi + P_{сеч} * Kc / \cos\phi = 10 * 0,5 / 0,65 + 2,4 * 0,1 / 0,4 + 60 * 0,5 / 0,65 + 54 * 0,35 / 0,4 + 0,4 * 0,35 / 0,4 + 0,6 * 0,1 / 0,4 = 102 \text{ кВт.}$$

Кількість електроенергії для внутрішнього освітлення.

$$W_{в.о.} = h_c * \sum P_{в.с} = 0,8 * 2,858 \approx 2 \text{ кВт.}$$

$$W_{обп.} = 102 + 7,832 + 2 = 111,83$$

$$W_{tp.} = 1,1 * 112,28 = 123,01 \text{ кВт}$$

Приймаємо по таблиці: модель ТМ-320 / 6кВ, потужність 180кВт, маса (з маслом) 1250кг.

Таблиця 5.14

Потужність мережі внутрішнього освітлення

Споживання електрики	Од. Вим.	Кількість	Норма освітлення кВт	Потужність кВт
Контора	100м ²	0,33	1	0,33
Диспетчерська	100м ²	0,06	1	0,33
Прохідна	100м ²	0,06	1	0,06
Вбиральня	100м ²	0,24	1	0,24
Душова				
Умивальна	100м ²	0,24	1	0,24
Сушарка				
Приміщення для відпочинку і харчування	100м ²	0,26	1	0,26
Медпункт	100м ²	0,18	1	0,18

Туалет	100м ²	0,15	1	0,15
Майстерня електрощитова	100м ²	0,09	1,3	0,117
Малярська станція	100м ²	0,09	1,3	0,117
Штукатурна станція	100м ²	0,09	1,3	0,117
Майстерня	100м ²	0,09	1,3	0,117
Закритий склад	100м ²	0,52	1	0,52
Під навісом склад	100м ²	0,08	1	0,08
Разом:				2,858

Таблиця 5.15

Потужність електромережі для освітлення території виробничих робіт

Споживачі енергії	Одиниця виміру	Кількість	Норма освітленості	Потужність, кВт
Монтаж збірних конструкцій	1000м ²	1	2,4	2,4
Внутрішні доріжки	км	0,196	2,0	0,392
Охоронне освітлення	км	0,54	1,0	0,54
Прожектори	шт	9	0,5	4,5
Разом:				7,832

Таблиця 5.16

Графік потреби в електриці на виробничі потреби

Механізми	Один иця вимір у	Кіл. в зміну	Встановл ена потужніс ть електрод вигунів	Загальна потужніс ть	Місяці				
					Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень
Кран баштовий	шт	1	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	0	0
Штукатурна станція	шт	1	10	10	0	0	10	10	0
Малярна станція	шт	1	40	40	0	0	40	40	0
Компресорна установка	шт	1	4	4	0	0	4	4	0
Віброрейка	шт	2	0,6	1,2	0	0	0	1,2	1,2
Зварювальні апарати	шт	4	15,6	31,2	0	31,2	31,2	31,2	0
Агрегат кисневого зварювання	шт	2	0,4	0,8	0	0,8	0,8	0,8	0
Знижувальний трансформатор	шт	4	1	4	0	4	4	4	4

Дрилі, болгарки, електропили.	шт	8	0,6	4,8	0	0	4,8	4,8	0
				Разом:	3,3	39,3	99,3	96	4,2

5.6.5 Розрахунок техніко-економічних показників

1. Площа будівельного майданчика. $F_{\text{м}^2}$

$$F=a'*b'=7000 \text{ м}^2$$

2. Площа забудови проектованої будівлі, $F_{\text{п},\text{м}^2}$

$$F_{\text{п}}=a*b=663,10$$

3. Площа забудови тимчасовими будівлями і спорудами. $F_{\text{в},\text{м}^2}$

$$F_{\text{в}}=\sum A_{\text{вр}}=446,53$$

4. Протяжність тимчасових доріг:

$$L_{\text{доріг}}=196,15 \text{ м}$$

5. Протяжність тимчасового водогону:

$$L_{\text{водогону}}=36,53 \text{ м}$$

6. Протяжність тимчасової електросилової лінії:

$$(-w-) 68,50 \text{ м}$$

7. Протяжність тимчасової освітлювальної лінії:

$$(a'+b')*2=540 \text{ м}$$

8. Протяжність тимчасового огороження

$$(a'+b')*2-\text{дворот}=528 \text{ м}$$

9. Коефіцієнт Кпр,%

$$K_{\text{пр}}=F_{\text{в}} * 100\% / F_{\text{п}}=1,49$$

10. Компактність будгенплану,%

$$K_1=F_{\text{п}} * 100\% / F=9,55$$

$$K_2=F_{\text{в}} * 100\% / F=6,37$$

Розділ VI

Економіка будівництва

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Найменування об'єкту будівництва: «Проектування двохсекційної житлової будівлі з дослідженням сучасних методів улаштування підземних просторів».

Будівництво розташоване на території: м. Кривий Ріг.

Договірна ціна складена відповідно до "Настанови з визначення вартості будівництва", Наказ від 1.11.2021 №281, в поточних цінах станом на 28листопада 2024 р.

Кошторисна документація складена з застосуванням:

- Ресурсних елементних кошторисних норм на будівельні роботи;
- Ресурсних елементних кошторисних норм на монтажні роботи;
- Ресурсних елементних кошторисних норм на ремонтно-будівельні роботи;
- Ресурсних елементних кошторисних норм на пусконалагоджувальні роботи;
- Ресурсних кошторисних норм експлуатації будівельних машин та механізмів.

Вартість матеріальних ресурсів прийнята за даними замовника, вартість машино-години машин та механізмів за усередненими даними Мінрегіону України.

Поточні ціни на матеріально-технічні ресурси, які відсутні в даних замовника, приймалися за ціновими даними виробників.

*

Загальновиробничі витрати розраховані у відповідності з усередненими показниками (Настанова, Додаток 18, Наказ від 1.11.2021 №281)

Середньомісячна заробітна плата на 1 робітника в режимі повної зайнятості:

1. Будівельні, монтажні і ремонтні роботи - 13 707,89 грн. за 174,67 години за розрядом 3,8
2. ЗП робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні машин - 13 707,89 грн. за 174,67 години за розрядом 3,8

При складанні розрахунків прийняті наступні показники та нарахування:

1. Податок на додану вартість (ПДВ)

Загальна вартість будівництва	60989,057 тис. грн.
--------------------------------------	----------------------------

в тому числі:

будівельних робіт	50424,743 тис. грн.
-------------------	---------------------

інші витрати	10564,314 тис. грн.
--------------	---------------------

в тому числі:

податок на додану вартість (ПДВ)	10164,843 тис. грн.
----------------------------------	---------------------

Кошторисні трудовитрати	78,204 тис. люд.г.
-------------------------	--------------------

Кошторисна заробітна плата	7311,196 тис. грн.
----------------------------	--------------------

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зведенний кошторисний розрахунок в сумі

В тому числі зворотних сум

ЗВЕДЕНИЙ КОШТОРИСНИЙ РОЗРАХУНОК
ВАРТОСТІ ОБ'ЄКТА БУДВИЩТВА № 1

Складений в поточних цінах станом на 28 листопада 2024 р.

Проектування двохсекційної житлової будівлі з дослідженням сучасних методів улаштування підземних просторів
 (найменування об'єкта будівництва)

№ Ч.ч.	Номери кошторисів і кошторисних розрахунків	Найменування глав, будивель, споруд, лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури, робіт і витрат інвентарю	Кошторисна вартість, тис. грн.		
			будівельних робіт	інших витрат	загальна вартість
1	2	3	4	5	7
Глава 2. Об'єкти основного призначення					
1	02-001	Об'єкт основного призначення	48 533,943		48 533,943
2	02-001-001	Загальнобудівельні роботи	38 043,943		38 043,943
3	02-001-002	Сантехнічні роботи	4 630,000		4 630,000
4	02-001-003	Електротехнічні роботи	4 380,000		4 380,000
5	02-001-004	Монтаж обладнання	1 480,000		1 480,000
		Разом за главою № 2	48 533,943		48 533,943
		Разом за главами № 1 - 7	48 533,943		48 533,943
Глава 8. Тимчасові будівлі і споруди					
6	Розрахунок №2 (Додаток 8, Настанова п.25)	Кошти на зведення та розбирання тимчасових будівель і споруд виробничого та допоміжного призначення, передбачених даним проектом (робочим проектом)	461,073		461,073
		Разом за главою № 8	461,073		461,073
		В т.ч. зворотні суми			69,161
		Разом за главами № 1 - 8	48 995,016		48 995,016
		В т.ч. зворотні суми			69,161
		Разом за главами № 1 - 12	48 995,016		48 995,016

1	2	3	4	5	6	7
		В т.ч. зворотні суми				
Розрахунок №5 (Додаток 8, Насстанова)	Кошторисний прибуток (ІІ) (18,11 грн./люд.-г.)	1 429,727				69,161
Розрахунок №6 (Додаток 8, Насстанова)	Кошти на покриття адміністративних витрат будівельних організацій (АВ) (5,06 грн./люд.-г.)		399,471			1 429,727
	Разом	50 424,743	399,471			50 824,214
	Податок на додану вартість		10 164,843			10 164,843
	Всього по зведеному кошторисному розрахунку	50 424,743	10 564,314			60 989,057
	у тому числі зворотні суми від розбирання тимчасових будівель і споруд, без ПДВ	69,161				69,161
	Податок на додану вартість		13,832			13,832
	Всього зворотні суми від розбирання тимчасових будівель і споруд з ПДВ	69,161	13,832			82,993

Складав Кульбіда М.С.
Перевірив Кадол Л.В.

Проектування двохсекційної житлової будівлі з дослідженням сучасних методів улаштування підземних просторів

(найменування об'єкта будівництва)

Об'єктний кошторис в сумі 48 533,943 тис. грн.

Об'єктний кошторис № 02-001

на будівництво

Об'єкт основного призначення

(найменування будівлі, споруди, лінійного об'єкта інженерно-транспортної інфраструктури)

Кошторисна вартість 48 533,943 тис. грн.

Кошторисна трудомісткість 78,20387 тис. люд.-год

Кошторисна заробітна плата 7 311,196 тис. грн.

Складений в поточних цінах станом на 28 листопада 2024 р.

№ Ч.ч.	Номери кошторисів і кошторисних розрахунків	Найменування робіт і витрат	Кошторисна вартість, тис. грн.			Кошторисна трудо- місткість, тис. люд.год	Кошторисна заробітна плата, тис. грн.	Показники одиничної вартості
			будівельних робіт	устаткування , меблів та інвентарю	всього			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	02-001-001	Загальнобудівельні роботи	38 043,943		38 043,943	68,04387	5 841,196	
2	02-001-002	Сантехнічні роботи	4 630,000		4 630,000	4,20000	650,000	
3	02-001-003	Електротехнічні роботи	4 380,000		4 380,000	4,30000	680,000	
4	02-001-004	Монтаж обладнання	1 480,000		1 480,000	1,66000	140,000	
		Всього по кошторису	48 533,943		48 533,943	78,20387	7 311,196	

Склад

Кульбіда М.С.

[посада, підпис (ініціали, прізвище)]

Перевірив

Кадол Л.В.

[посада, підпис (ініціали, прізвище)]

Замовник: **ООО "Прометей"**

(назва організації)

Підрядник: ПАТ "Індбуд"

(назва організації)

ДОГОВІРНА ЦІНА № 1

Проектування двохсекційної житлової будівлі з дослідженням сучасних методів улаштування підземних просторів

(найменування об'єкта будівництва, чергі, пускового комплексу, будівлі, споруди, лінійного об'єкта інженерно-транспортної інфраструктури)

що здійснюється в 2025 році

Вид договірної ціни: "тверда"

Договір № 1 від 28.11.2024

Визначена згідно з Настановою, Наказ від 1.11.2021 №281

Складена в поточних цінах станом на 28 листопада 2024 р.

№ Ч.ч.	Обґрунтування	Найменування витрат	Вартість, тис.грн.		
			Всього	у тому числі:	
1	2	3	4	5	6
		Розділ І. Будівельні роботи			
1	Розрахунок №1-1	Прямі витрати у тому числі Заробітна плата будівельників, монтажників Вартість матеріальних ресурсів Вартість експлуатації будівельних машин	45 708,986 3 786,544 31 789,329 9 483,113	45 708,986 3 786,544 31 789,329 9 483,113	
2	Розрахунок №1-2	Загальновиробничі витрати	2 824,957	2 824,957	
3		Всього прямі і загальновиробничі витрати	48 533,943	48 533,943	
4	Розрахунок №2 (Додаток 8, Настанова п.25)	Кошти на зведення та розбирання тимчасових будівель і споруд виробничого та допоміжного призначення, передбачених даним проектом (робочим проектом)	461,073	461,073	
		Разом	48 995,016	48 995,016	
5	Розрахунок №5 (Додаток 8, Настанова)	Кошторисний прибуток (П) (18,11 грн./люд.-г.)	1 429,727	1 429,727	
6	Розрахунок №6 (Додаток 8, Настанова)	Кошти на покриття адміністративних витрат будівельних організацій (АВ) (5,06 грн./люд.-г.)	399,471		399,471
		Разом по розділу І	50 824,214	50 424,743	399,471
7		Податок на додану вартість	10 164,843		10 164,843
		Всього по розділу І	60 989,057	50 424,743	10 564,314
8		у тому числі зворотні суми від розбирання тимчасових будівель і споруд, без ПДВ	69,161	69,161	
9		Податок на додану вартість	13,832		13,832
10		Всього зворотні суми від розбирання тимчасових будівель і споруд з ПДВ	82,993	69,161	13,832
		Розділ ІІ. Устаткування			
11		Витрати з придбання та доставки устаткування, що монтажується	-		
12		Витрати з придбання та доставки устаткування, що не монтується, меблів, інвентарю	-		
		Разом по розділу ІІ	-		

1	2	3	4	5	6
13		Податок на додану вартість	-		
		Всього по розділу II	-		
		Всього договірна ціна (р.I+р.II)	60 989,057		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Разом прямих витрат по розділу № 1											

5	КБ6-1-6	Улаштування запізбетонних фундаментів загального призначення під колони, об'єм понад 3 м ³ до 5 м ³	100м ³ бетону, бутобетону і запізбетону в ділі	19,44 32 216,55 3 674,97	361 046,78 9 635,58	7 018 749	626 290	187 316	435,8300	8 472,54
6	III60-17	Арматура	т	64,152	42 300,00	2 713 630	9 732 379	626 290	187 316	71 441

Розділ № 2 Фундаменти**Розділ № 3 Стіни**

7	КБ8-5-1	Конструкції з цегли. Мурування стін зовнішніх пристін при висоті поверхні до 4 м	1 м ³ мурування	920,0 613,52 55,12	1 449,46 2 997 340	1 333 503	564 438	122 618	8 2000	7 544,00
8	C1422-10935	Цегла керамічна одинарна повнотіла, розмір 250x120x65 мм, марка М125	1000шт	362,48 8 268,98	4 854,18 -	366 054	178 750	-	0,6120	563,04
9	КБ26-35-1	Утеплення стін пінопластом з монтажем спосібки	1 м ³ утеплення	75,41 2 370,37	-	-	-	-	-	2 192,17
10	ПІ11-582	Теплоізоляційні вароби	м ³	73,9018 2 346,00	2 374,374	173 374	-	-	-	-
11	15101-16037	Склосітка просочена ПСС-ИФ/ЕІ	кт	560,0 522,67	292 695 474 089	293 9500	2 963	235,9500	3 558,13	
12	КБ15-40-1	Високоякісне штукатурення декоративним розчином по каменно стін гладких	100 м ² поверхні штукатуренн я	15,08 21 249,66 153,21	31 438,28 21 249,66	319,46 153,21	2 310	2 1264	32,07	

Розділ прямих витрат по розділу № 3**Розділ № 4 Перекриття та покриття**

13	КБ7-45-2	Укладання конструкцій покриття та перекриття масою до 5т	100 шт збріжних конструкцій	7,04 29 686,66 10 005,43	75 062,56 528 440	208 994	205 262	387,1500	2 725,54
14	III71-83	Збірні запізбетонні конструкції покриття та перекриття	шт	704,0 5 600,00	3 942 400	4 470 840	208 994	205 262	70 438
Розділ прямих витрат по розділу № 4									
Розділ № 5 Сходи									
15	КБ7-21-1	Установлення сходовиків маршів -	100 шт 0,1	44 923,12 23 238,74	4 492 1 899	2 324	253,7500	25,38	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		площадок з облицюванням на стіну при найбільшій масі монажних елементів у будівлі до 5 т	зборних конструкцій	18 985,58	8 913,09					891	101,7574
16	III71-83	Збірні заливобетонні конструкції сходових марпів - площацок	шт	10,0	7 200,00				72 000		
Разом прямих витрат по розділу № 5											
									76 492	1 899	2 324
										891	25,38
											10,18

Розділ № 6 Ізоляційні роботи

17	КВ29-212-3	Улаштування зовнішньої обклеповальної гідроізоляції перекриття в 2 шари гідросклозу із захисним шаром із цементно-піщаного розчину, армованого однією стіжкою із теплоизоляцією з гіпобетонних плит і парозоляцією гідросклозом	100 м ² поверхні	11,6	248 748,93	12 040,04	2 885 488	520 603	139 664	614,6200	7 129,59
					44 879,55	3 317,72				38 486	41,6535
Разом прямих витрат по розділу № 6											
18	III71-1050	Сітка арматурна	м ²	118,32	220,00				2 911 518	520 603	139 664
										38 486	7 129,59
											483,18
Розділ № 7 Покривля											
19	КБ12-1-2	Улаштування покривель скатних із трьох шарів покривельних рулонних матеріалів на бітумний мастиці із захисним шаром із гравію або щебеною на бітумній мастиці	100 м ² покривлі	5,8	37 695,38	869,19	218 633	16 901	5 041	37,1300	215,35
					2 913,96	279,86				1 623	3,0602
20	III71-901	Матеріали рулонні покривельні	м ²	1 977,8	80,00				158 224		
21	КБ12-21-1	Грунтування основ із бетону або розчину під водоізоляційний покривельний капітам	100 м ² покривлі	5,8	6 710,96	20,71	38 924	2 986	120	7,0500	40,89
					514,79	6,41			37	0,0798	0,46
									415 781	19 887	5 161
										1 660	256,24
											18,21
Розділ № 8 Прорізи											
22	КБ10-20-3	Заповнення віконних прорізів готовими блоками площею до 3 м ² з металопластиковим	100 м ² прорізів	5,82	10 166,75	718,28	59 170	54 623	4 180	113,3500	659,70
					9 385,38	459,78				2 676	5,3966
		металопластиковим									31,41
23	П2016-2245	Блоки віконні металопластикові	м ²	582,0	2 900,00						
24	КБ10-28-2	Заповнення дверних прорізів готовими дверними блоками площею понад 2 до 3 м ² з металопластиком у кам'яних стінах	100 м ² прорізів	7,9	10 697,61	4 408,37	1 687 800	84 511	49 153	34 826	79,2800
											626,31
25	П2016-951	Дверні блоки з металопластиком	м ²	790,0	-						87,33

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Разом прямих витрат по розділу № 8			1831481	103776	39 006			1 286,01	
							11 694			118,74	

Розділ № 9 Оздоблювальні роботи											
26	КВ13-13-11	Грунтування бетонних і обшукатурених поверхонь грунт-шпаківкою ЕП-00-10, перший шар	100 м ²	38,78	3 248,19	80,47	125 965	16 644	3 121	4 700	182,27
27	КВ13-13-2	Грунтування бетонних і обшукатурених поверхонь бітумною грунтовкою, наступний шар	100 м ²	38,78	429,20	5,72			222	0,0720	2,79
28	КВ15-55-1	Підготовлення поверхонь зі збірних елементів і плит під фарбування або обклеювання шпалерами стін і перегородок панелівних	100 м ²	36,36	1 452,16	4,32	52 801	41 398	324	6,6900	259,44
29	КВ15-152-2	Поліпшене фарбування приміщень клейовими розчинами стель	100 м ²	34,15	2 805,49	1,08	95 807	41 018	85	0,0272	1,05
30	П2016-3053	Фарба малярська клейова	100 м ²	0,919	12 380,00	0,92			157	16,0000	581,76
31	КВ15-23-1	Гладке облицювання плитками керамічними глазурюваннімі стін, стовпів, пілястров і укосів [без карнизів, пінгусників і кутових плиток] без установлення плиток тулетної гарнітури по цеглі і бетону	100 м ²	0,0001	67 327,74	53,08			134	0,0444	1,61
32	КВ15-251-1	Обклеювання стін по монолітній штукатурці і бетону, по листових матеріалах, гіпсобетонінх і гіпсолітових поверхнях шпалерами простирами та середньої чуткості	100 м ²	36,36	4 748,62	1,08	172 660	100 646	39	35,6800	1 297,32
		Разом прямих витрат по розділу № 9							31	0,0111	0,38
									3	-	325,7200
										-	0,3997
											-

Розділ № 10 Штологи											
33	КБ11-39-1	Улаштування покрітів з лінолеуму полівініхлоридного на клей 'Бустапаг'	100 м ² покриття	28,77	7 598,66	6,48	218 613	121 633	186	55,7900	1 605,08
34	П2016-3004	Лінолеум полівініхлоридний	м ²	2 934,54	4 227,77	5,51	557 563		159	0,0666	1,92
		Разом прямих витрат по розділу № 10							776 176	121 633	186
										159	1 605,08
		Разом прямих витрат по кошторису									38 642,73
											21 764,05

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Разом прямі витрати									
		В тому числі:									
		Вартість матеріалів, виробів і комплексів									
		Вартість ЕММ									
		В т.ч. заробітна плата в ЕММ									
		заробітна плата робітників									
		всного заробітна плата									
		Загальновиробничі витрати									
		трудомісткість в загальновиробничих витратах									
		заробітна плата в загальновиробничих витратах									
		Всього по конторису									
		Кошторисна трудомісткість									
		Кошторисна заробітна плата									

Склав

Кульбіда М.С.

[посада, підпис (ініціали, прізвище)]

Перевірив

Кадол Л.В.

[посада, підпис (ініціали, прізвище)]

Проектування двохскішної житлової будівлі з дослідженням сучасних методів улаштування підземних просторів
(найменування об'єкта будівництва)

Підсумкова відомість ресурсів

№ п/п	Шифр ресурсу	Найменування	Одиниця виміру	Кількість	Поточна ціна за одиницю, грн.	Ізпушка ціна, грн.	У тому числі: загот. складова, грн.	Обґрунтування ціни	
1	2	3	4	5	6/7	8/9	10/11	12/13	14
I. Витрати труда									
1	1	Витрати труда робітників-будівельників	люд.год.	38 642,73	76,77	-	-	-	
2	2	Середній розряд робіт, що виконуються робітниками-будівельниками	розряд	3,60	-	-	-	-	
3	3	Витрати труда робітників, зайнятих керуванням та обслуговуванням машин	люд.год.	21 764,05	88,395	-	-	-	
4	4	Середній розряд ланки робітників, зайнятих керуванням та обслуговуванням машин	розряд	4,70	-	-	-	-	
5	5	Витрати труда робітників, заробітна плата яких передбачена в загальноробочих витратах	люд.год.	7 637,09	124,50	-	-	-	
6	6	Витрати труда робітників, заробітна плата яких передбачена в витратах на під часові будівлі та споруди	люд.год.	742,94	-	-	-	-	
7	7	Разом загальна копіторисна трудомісткість	люд.год.	78 946,81	93,4889	-	-	-	
8	8	Середній розряд робіт	розряд	3,60	-	-	-	-	
II. Будівельні машини та механізми									
1	КБМ201-12	Автомобілі бортові, вантажогідомність 5 т	Маш.год	528,4472	345,16	-	-	-	
2	КБМ203-101	Автонавантажувачі, вантажогідомність 5 т	Маш.год	2,330804	182 399	489,95	-	-	
3	КБМ234-201	Агрегати фарбувальні з пневматичним розріткованням для фарбування фасадів будівель, продуктивність 500 м ² /год	Маш.год	43,4336	1 142	12,99	-	-	
4	КБМ207-102	Бульдозери при роботі на гідроенергетичному будівництві та гірничорозривних роботах, потужність 79 кВт [108 к.с.]	Маш.год	1 026,64	564	698,02	-	-	
5	КБМ207-148	Бульдозери, потужність 59 кВт [80 к.с.]	Маш.год	2 597,49	716 615	548,36	-	-	
6	КБМ207-149	Бульдозери, потужність 79 кВт [108 к.с.]	Маш.год	11,7181	1 424 360	720,89	-	-	

дівельні Технології Кошторис 8.3

820_пер

7	KBM206-604	Екскаватори одноковшеві електричні крокуточі, при роботі на гідроенергетичному будівництві, місткість ковша 1,5 м ³	Маш.год	1 026,64	8 447
8	KBM205-102	Компресори пересувні з двигуном внутрішнього згоряння, тиск до 686 кПа [7 ат], продуктивність 5 м ³ /хв	Маш.год	208,916	6 453,59
9	KBM205-401	Компресори пересувні з електродвигуном, тиск 600 кПа [6 ат], продуктивність 0,5 м ³ /хв	Маш.год	43,4336	6 625,514
0	KBM202-128	Крани баштові, вантажопідйомність 5 т	Маш.год	672,1846	356,90
1	KBM202-129	Крани баштові, вантажопідйомність 8 т	Маш.год	513,216	74 562
2	KBM202-1141	Крани на автомобільному ходу, вантажопідйомність 10 т	Маш.год	72,027	51,40
3	KBM233-803	Молотки вільбійні пневматичні, при роботі від пересувних компресорних станцій	Маш.год	833,924	2 232
4	KBM203-1090	Підймачі вантажопасажирські, вантажопідйомність 0,8 т	Маш.год	25,9572	296,18
5	KBM203-1080	Підймачі щоглові будівельні, вантажопідйомність 0,5 т	Маш.год	8,711331	199 088
6	KBM233-345	Прес-чокіж комбіновані	Маш.год	59,0976	352,24
7	KBM225-3000	Розчинонагнітачі	Маш.год	183,28	180 775
8	KBM211-255	Розчинонасоси, продуктивність 3 м ³ /год	Маш.год	24,7312	598,15
9	KBM204-502	Установка для зарядження ручного дугового [постійного струму]	Маш.год	59,6992	43 083
		Разом:	грн.	-	43 083
				9 483 116	-

III. Механізований інструмент

1	KBM211-101	Балді, місткість 2 м ³	Маш.год	522,936	
2	KBM270-117	Вібратори глибинні	Маш.год	330,48	
3	KBM270-115	Дріли електричні	Маш.год	220,173	
4	KBM200-40	Котел електричний бітумний, місткість 1 м ³	Маш.год	66,99	
5	KBM270-108	Котли бітумні пересувні, місткість 400 л	Маш.год	42,2296	
7	KBM270-229	Котли бітумні пересувні, місткість 800 л	Маш.год	2,3268	

Професоратори електричні
прборозтиковачі ручні

пландні деталі, деталі кріплення
тото масою не більше 50 кг, з
такі, що складаються з двох та
з отворів, які з'єднуються на

820_ПВР

		23 416	23 172	70	174
M3	0,018042	7 928,21	7 549,29	223,46	155,46
M3	7,776	9 034,23	8 633,63	223,46	177,14
KГ	18,50515	70 250	67 135	1 738	1 377
T	0,21384	27,96	26,67	0,74	0,55
T	0,326592	51,7	494	14	10
T	0,0704	62 293,37	60 806,14	265,79	1 221,44
T	0,008816	13 321	13 003	57	261
T	0,5278	30 458,83	29 595,81	265,79	597,23
T	1,821141	9 948	9 666	87	195
T	0,342	103 087,25	100 721,09	344,84	2 021,32
шт	704,0	7 257	7 091	24	142
шт	10,0	5 600,00	-	-	-
T	0,07272	3 942 400	-	-	-
T	30,1788	72 000	-	-	-
M2	2 934,54	21 802,23	21 108,95	265,79	427,49
T	5,8696	192	186	2	4
KГ	30,1788	40 132,81	38 642,62	703,27	786,92
T	1,977,8	21 182	20 396	371	415
M2	1,977,8	52 515,51	51 009,38	476,41	1 029,72
T	0,07272	95 638	92 895	868	1 875
KГ	30,1788	197 714,98	193 379,96	458,26	3 876,76
M2	2 934,54	14 378	14 063	33	282
T	5,8696	114,47	111,72	0,51	2,24
T	1,977,8	3 455	3 372	15	68
M2	1,977,8	557 563	-	-	-
T	5,8696	30 169,71	29 119,89	458,26	591,56
M2	1,977,8	177 084	170 922	2 690	3 472
яча		80,00	-	-	-
		158 224			

3	13 343	12 994	88	262		820_nbP
	8 268,98	7 086,84	1 020,00	162,14		30,0 KM
	2 997 340	2 568 838	369 730	58 773		
	13,79	12,98	0,54	0,27		30,0 KM
	754	710	30	15		
32	135 455,84	132 228,15	571,69	2 656,00		30,0 KM
	88 775	86 660	375	1 741		
	1 400,67	1 367,98	5,23	27,46		30,0 KM
	57 549	56 206	215	1 128		
8	406,22	393,12	5,13	7,97		30,0 KM
	245 752	237 827	3 104	4 822		
	22 757 208	10 511 352	2 523 788	260 349		

Техніко – економічні показники проекту

№ пп . .	Найменування показників	Од. виміру	3 п
1	Площа забудови	м ²	
2	Загальна площа будівлі	м ²	
3	Будівельний об'єм	м ³	
4	Вартість будівництва об'єкта із неї: будівельно-монтажних робіт	тис. грн.	6
5	Вартість будівництва об'єкта: на 1 м ² загальної площині	тис. грн./м ²	
	на 1 м ³ будівельного об'єму	грн/м ³	
6	Вартість загальнобудівельних робіт: всього	тис. грн.	3
	на 1 м ² загальної площині	тис. грн./м ²	
	на 1 м ³ будівельного об'єму	грн/м ³	
7	Трудомісткість будівельно-монтажних робіт по об'єкту		
	кошторисна	тис. люд.- год.	7
8	Витрати праці при виконання БМР на 1 м ² загальної площі		
	кошторисні	люд.-дн.	
9	Витрати праці при виконанні БМР на 1 м ³ будівельного об'єму		
	кошторисні	люд.-дн.	
10	Кошторисна заробітна плата: на виконання БМР	тис. грн.	7
	на виконання загальнобудівельних робіт	тис. грн.	5
11	Договірна ціна: на будівництво об'єкта	тис. грн.	.
12	Кошторисна заробітна плата на 1 грн. договірної ціни при виконанні БМР	грн.	6
	при виконанні загальнобудівельних робіт	грн.	
13	Рентабельність: загальнобудівельних робіт	%	
	БМР по об'єкту будівництва	%	

Розділ VII

Охорона праці

7 ОХОРОНА ПРАЦІ

Охорона праці на проектованому об'єкті будівництва полягає в забезпеченні безпеки життя і здоров'я працівників в процесі трудової діяльності. Що включає правові соціально-економічні, санітарно-гігієнічні, технічних, психофізичні, лікувально-профілактичні, реабілітаційні та інші заходи. Забезпечує безпеку і збереження здоров'я і працевдатності людини в процесі праці. Вона включає виробничі небезпечні фактори, пожежну безпеку.

Функціями охорони праці є дослідження санітарії та гігієни праці, проведення заходів щодо зниження впливу шкідливих чинників на організм працівників процесі праці. Основним методом охорони праці є використання техніки безпеки. При цьому вирішуються дві основні задачі: створення машин і інструментів, при роботі з якими виключена небезпека для людини і розробка спеціальних засобів захисту, що забезпечують безпеку людини в процесі праці, створюються умови для безпечної роботи.

7.1 Аналіз небезпечних і шкідливих виробничих факторів

При зведенні багатоповерхової автостоянки виникає ряд небезпечних і шкідливих для людини факторів. За природою впливу на організм людини небезпечні і шкідливі виробничі фактори (ОПФ і ВПФ) поділяються на групи: фізичні, хімічні, психофізіологічні.

До фізичних ВПФ відносяться рухомі частини машин: гострі кромки; підвищений рівень вібрації, шуму; аномальне значення мікроклімату; підвищена запиленість і загазованість, випромінювання і т.д.

Хімічні чинники діляться на токсичні, канцерогенні, мутагенні, які проявляються при малярних роботах, застосуванні різних лакофарбових матеріалів і розчинників.

Психофізіологічні ОПФ: нервово-емоційний перевантаження, монотонність праці; не облаштованість місця роботи і тяжкість виконуваних процесів; статична, динамічна навантаження; робота в нічну зміну і т.д.

Особлива увага приділяється працівникам інженерно-технічних спеціальностей і медичного персоналу на різнохарактерність шкідливих виробничих факторів на будівельних майданчиках, які ретельно підходять до питань поліпшення умов праці та оздоровлення виробничої обстановки на кожному об'єкті, що будується. Навіть при дотриманні технологічності процесів, мимоволі в навколишнє середовище надходять шкідливі речовини, які завдають шкоди організму людини.

7.1 1 Параметри мікроклімату

Мікроклімат це сукупність наступних параметрів: температура повітря, відносна вологість повітря, швидкість руху повітря, атмосферний тиск повітря, а також теплове випромінювання і електромагнітні поля надвисокої частоти.

Створення на робочому місці належного мікроклімату сприятливо впливає на організм людини, сприяє хорошому самопочуттю, підвищує безпеку роботи, забезпечує високу працездатність. Температура, вологість і швидкість руху повітря при певних відхиленнях від оптимальних значень негативно впливають на процес теплообміну з навколишнім середовищем терморегуляції організму людини, що призводить до швидкої стомлюваності, перегріву або переохолодження та інших несприятливих наслідків.

Нормування мікроклімату здійснюється в залежності від періоду року і важкості виконуваних робіт.

Залежно від енерговитрат, всі роботи діляться на три категорії тяжкості: легкі, середньої тяжкості, тяжкі.

Легкі фізичні роботи провадяться стоячи, сидячи або пов'язані з ходьбою, але без систематичних фізичних напружень, підняття і перенесення ваги.

Фізичні роботи середньої важкості пов'язані з постійною ходьбою, але без перенесення ваги. Наприклад, малярні роботи та лакофарбові, а так само обробка поверхонь різними матеріалами, оштукатурювання поверхні, що включаються в оздоблювальні роботи.

Важка фізична робота пов'язана із систематичними фізичними напруженнями, а також підйомом і перенесенням ваги більше 10 кг. Зварювання металу і різання металу, бетонні роботи, в'язка арматури, земляні роботи в які включається ручний недобір ґрунту.

При нормуванні мікроклімату враховуються оптимальні умови.

Оптимальні умови - це таке поєднання параметрів мікроклімату, яке забезпечує повний тепловий комфорт і високу продуктивність праці. Допустимі умови - це такі умови, які можуть призводити до деякого тепловому дискомфорту і навіть тимчасового зниження продуктивності праці, але не виходять за рамки адаптивних можливостей людини.

Людина постійно перебуває в процесі теплового впливу з навколоишнім середовищем. Щоб фізіологічні процеси в його організмі протікали нормально тепло, що виділяється організмом повинно відводитися в навколоишнє середовище.

Здатність людського організму підтримувати постійну температуру тіла при зміні параметрів мікроклімату і при виконанні різної по тяжкості роботи, називається терморегуляцією. Для хорошого теплового самопочуття важливо визначити співвідношення параметрів мікроклімату, і навпаки аномальне значення мікроклімату призводить до перегріву або переохолодження. Середньомісячна відносна вологість повітря задовольняє вимогам нормативів, середня швидкість вітру приблизно 6 м/с, що більше допустимих 0,5 м /с, тому необхідно передбачити додаткові страхувальні пристосування, оскільки роботи проводяться на досить великій висоті.

7.1.2 Шкідливі речовини

Шкідливими називаються такі хімічні речовини, які при контакті з організмом людини викликають виробничі травми, профзахворювання, а також відхилення в стані здоров'я, які виявляються сучасними методами.

На будівельному майданчику шкідливі речовини знаходяться в газоподібному, рідкому і твердому станах, при виробництві малярних робіт із застосуванням лакофарбових матеріалів і розчинників, при монтажі і зварювальних роботах металевих конструкцій, оброблених спеціальними корозійними складами.

Шкідливі речовини, які відрізняються одна від одної різноманітністю складу і токсичністю, застосовуються в будівництві, і поділяються на кілька груп:

1. За хімічним складом (рідкі та газоподібні);
2. За характером токсичності (що діють на органи дихання).

При різних процесах на будівельному майданчику в навколоишнє середовище виділяється найменьш тверді частинки, здатні деякий час знаходитися в повітрі - пил. Пил піднімається в повітря при виробництві земляних робіт (риття котлованів, улаштування піщаного підґрунтя і т.д), при виробництві зварювання і розпилювання металевих елементів і т.п. Пил характеризується хімічним складом, розмірами, формою часток і їх щільністю та іншими складами. Під його впливом можуть виникнути такі захворювання, як екзема, дерматит, і інші. Пил погіршує видимість на будівельному об'єкті, знижує світловіддачу освітлювальних пристрій, підвищує знос засобів механізації. Роботи ведуться на відкритому повітрі, а так само в добре провітрюваних приміщеннях, робочі забезпечуються респіраторами та захисними окулярами, в зв'язку з чим перевищення ГДК не передбачається.

7.1.3 Шум і вібрація

Вібрація - це механічні коливання матеріальних точок або тіл. Джерелами вібрацій є виробничі обладнання, ручні віброінструментом, бульдозери. Причиною вібрації є виникаючі при роботі машин ударні навантаження; зворотно-поступальні рухи і дисбаланс. Причиною дисбалансу є неоднорідність матеріалу, розбіжність центрів мас і осей обертання, деформація і т.п.

Вібраційна техніка широко використовується на виробництві: ущільнення бетонної суміші, буріння свердловин перфораторами, розпушування ґрунтів, і ін. Під впливом локальної вібрації відбувається зміна нервової, серцево-судинної та кістково-суглобової системи: підвищення артеріального тиску, спазми судин кінцівок серця. Особливо шкідливі коливання частотою 6-9 Гц, частоти близькі до власних коливань внутрішніх органів і призводять до резонансу, в результаті відбуваються переміщення внутрішніх органів (серце, легені, шлунок) і їх подразнення. На будівельній ділянці ведуться роботи з інструментами генеруючими вібрацію, тому вони повинні проводитися не більше половини робочої зміни.

7.1.4 Виробниче освітлення

Природне освітлення краще використовувати в приміщенні, тому що сонячне світло найбільш сприятливий для людини. Сонячне випромінювання дає видиму частину випромінювання і невидиму - ультрафіолетову і інфрачервону. Згідно з санітарними нормами всі приміщення з постійним перебуванням людей повинні мати природне освітлення.

На даному об'єкті здійснюється наступне освітлення:

Верхнє і бічне (комбіноване) - поєднання верхнього та бокового освітлення.

Штучне освітлення виконано комбінованою системою (сукупністю спільног з місцевим). Для освітлення приміщень передбачені газорозрядні лампи (люмінесцентні, металогалогенові), допускається застосування ламп накалювання.

За призначенням робоче освітлення ділиться на робоче, аварійне, евакуаційне та спеціальне.

В системі штучного комбінованого освітлення загальне освітлення створює не менше 10% від нормованої освітленості.

Безпека, здоров'я та умови праці в більшій мірі залежать від освітленості робочих місць і приміщень. Незадовільне освітлення стомлює не тільки зір, але і викликає стомлення організму в цілому. Неправильне освітлення може бути причиною травматизму: погано освітлені небезпечні зони, різкі тіні погіршують або викликають повну втрату зору. неправильна експлуатація освітлювальних установок в пожежонебезпечних зонах може привести до вибуху, пожежі і нещасних випадків.

7.1.5 Електробезпека

Вибір засобів захисту від режиму електричної мережі, виду, електричної мережі і умов експлуатації. Засоби електробезпеки бувають: загальнотехнічні, спеціальні засоби індивідуального захисту. Для оцінки ізоляції використовують такі критерії:

- Опір фаз електричної проводки без підключеного навантаження;
- Опір фаз електричної проводки з підключеним навантаженням

Подвійна ізоляція.

Роботи ведуться з електричними пристроями і на висоті, тому ведеться контроль безперебійної подачі струму, який повинен бути нижче порога відчуття (0,5mA). Поруч з місцем розташування крана зроблено обов'язкове його занулення, а так само заземлення всіх кабелів щоб запобігти ураженню електричним струмом ділянок робочого місця. Передбачено захисне відключення при безперебійної подачі ел. струму до пристрій.

7.1.6 Пожежна безпека

Причинами виникнення пожежі є: несправність електропроводки, несправність електрообладнання, потрапляння матеріалів на розпеченні поверхні технологічного обладнання.

Пожежна безпека об'єкта забезпечується системами запобігання пожежі і протипожежного захисту, в тому числі організаційно технічних заходів. Системи пожежної безпеки характеризуються рівнем забезпечення пожежної безпеки людей та матеріальних цінностей, а також економічними критеріями ефективності цих систем для матеріальних цінностей, з урахуванням всіх стадій життєвого циклу об'єктів і виконує завдання:

- виключати виникнення пожежі;
- забезпечувати пожежну безпеку людей;
- застосування автоматичних установок пожежної сигналізації;
- пристрії забезпечують обмеження поширення пожежі;
- застосування засобів протидимного захисту;
- пристрії аварійного відключення і перемикання установок та комунікацій.

Для зменшення небезпеки виникнення і поширення пожеж важливе значення має раціональне облаштування приміщень з точки зору необхідності забезпечення міцності і стійкості будівель і споруд, в нормальніх умовах і в умовах пожежі.

Основною характеристикою, що визначає здатність будівель і споруд протистояти виникненню і поширенню пожежі є ступінь їх вогнестійкості, що залежить від межі вогнестійкості основних будівельних конструкцій і межі поширення вогню по них. Здатність конструкцій в умовах пожежі зберігати свої експлуатаційні властивості називається вогнестійкістю. Застосовувані матеріали відносяться до II ступеня вогнестійкості.

Важливе значення при проектуванні і будівництві будівель і споруд, надається безпечній евакуації людей у разі виникнення пожежі. Це досягається улаштуванням евакуаційних виходів, число яких визначається відстанню від найбільш віддаленого робочого місця до найближчого евакуаційного виходу,

регламентованим в залежності від ступеня вогнестійкості будинку, обсягу приміщення.

Будівля відноситься до категорії пожежонебезпеки - Г, оскільки проводяться роботи пов'язані із застосуванням вогнетривких речовин і матеріалів в гарячому стані. Наприклад, при виробництві зварювання і різання металу, при цьому супроводжується виділення теплоти іскор.

Виходячи з аналізу можливих джерел загоряння і площі приміщення, застосовані сплінкерні установки по усунення пожежі, також пожежна шафа. Так само передбачені порошкові вогнегасники, як засіб первинного пожежогасіння.

У будівлі передбачена ширина шляхів евакуації не менше 1 м. Ширина дверей на шляхах евакуації не менше 0,8 м, ширина зовнішніх дверей сходових кліток - не менше ширини маршу сходів, а висота проходу на шляхах евакуації - не менше 2 м.

7.2 Заходи щодо забезпечення безпечних умов праці

Для забезпечення зниження впливу шкідливих і небезпечних виробничих факторів рекомендуються такі заходи.

7.2.1 Захист робітників від переохолодження забезпечується теплим одягом і взуттям, встановленням режиму праці з періодичними перервами для обігріву в спеціальних приміщеннях. Організація раціонального питного режиму і особливий режим праці та відпочинку допоможуть попередити порушення терморегуляції. Захист робітників від опіків досягається забезпеченням їх брезентовими костюмами і рукавицями.

7.2.2 Оптимальні параметри внутрішнього мікроклімату споруди і чистота повітря підтримується системами вентиляції. Шкідливі речовини, пил знаходяться в межах допустимих значень (ГДК). Для захисту від шкідливого впливу пилу рекомендується: максимальна механізація і автоматизація процесів;

застосування герметичного обладнання, герметичних пристрій для транспорту що пилить; використання сипучих матеріалів в зволоженому стані; застосування в якості індивідуальних засобів захисту респіраторів, окулярів і спецодягу. Для очищення повітря передбачають ряд заходів знепилювання: встановлюють уловлювачі зваженого в повітрі пилу, забезпечують відсмоктування пилу з під укриттів і в місцях її утворення, передбачається вентиляція з механічним спонуканням.

7.2.3 Найбільш раціональними заходами профілактики отруєнь та професійних захворювань є створення оптимальних умов праці, які зводять до мінімуму контакт зі шкідливими речовинами. Це досягається широким впровадженням засобів механізації виробничих процесів, заміну шкідливих речовин на менш шкідливі або повністю нешкідливі.

7.2.4 Для захисту робочих місць від вібрації застосовується віброізоляція та динамічні гасителі вібрації. Як індивідуальні засоби від шуму використовують навушники.

7.2.5 Для створення нормальних умов праці освітлення повинно відповідати таким вимогам: забезпечувати рівномірність освітлення, не викликати сліпучої дії, блякости і змін яскравості в поле зору працюючого, не утворювати різких тіней на робочих поверхнях.

7.2.6 До організаційних заходів, які забезпечують безпеку роботи на електроустановках відносять оформлення наряду на допуск до роботи, нагляд за виконанням робіт, прийом місця виконання робіт та закінчення роботи. Відповідальність за безпеку робіт покладено в законодавчому порядку на технічних керівників будівництв.

7.2.7 До технічних заходів, які забезпечують електробезпеку, відносяться: встановлення попереджувальних плакатів; огорожу місця роботи; перевірка відсутності напруги. Неізольовані струмоведучі дроти, закріплені на ізоляторах, повинні бути розташовані на певній висоті, де вони будуть не доступні для випадкового дотику. При роботі на електроустановках з метою захисту від ураження електрострумом застосовують електрозахисні засоби. До них відносяться діелектричні гумові рукавички, інструменти з ізольованою ручкою, ізоляючі і струмоведучі кліщі. Так само рекомендується використовувати додаткові ізоляючі засоби: діелектричні калоші, килими та ізоляційні підставки. При виробництві електрозварювальних робіт слід сувро дотримуватися діючих правил електробезпеки і виконувати вимоги щодо захисту людей від шкідливого впливу електричної дуги зварювання.

7.2.8 При розміщенні тимчасових споруд, огорож, складів і лісів слід враховувати вимоги щодо габаритів розташованих поруч споруд по відношенню до рухомих механізмів та транспорту. Подача матеріалів, будівельних конструкцій на робочі місця здійснюється в технологічній послідовності, що забезпечує безпеку робіт. Складати матеріали та устаткування на робочих місцях слід так, щоб вони не створювали небезпеку при виконанні робіт і не обмежували проходи. Улаштування тимчасових автомобільних доріг, прокладка мереж тимчасового електропостачання, водопроводу. Улаштування кранових шляхів, місць складування матеріалів і конструкцій. Всі територіально відокремлені ділянки повинні бути забезпечені телефонним зв'язком або радіозв'язком.

Земляні роботи в зоні розташування діючих підземних комунікацій можуть проводитися тільки з письмового дозволу організацій, відповідальних за їх експлуатацію. Технічний стан землерийних машин повинен регулярно перевірятися зі своєчасним усуненням виявлених несправностей. Екскаватор під час роботи необхідно розташовувати на спланованому місці. Під час роботи екскаватора забороняється перебування людей в межах призми обвалення і в зоні

розвороту стріли екскаватора. Завантаження автомобілів екскаватором проводиться так, щоб ківш подавався з бічної або задньої сторони кузова, а не через кабіну водія. Пересування екскаватора із завантаженим ковшем забороняється.

7.2.9 При організації монтажних робіт на висоті допускаються монтажники, які пройшли один раз на рік спеціальний медичний огляд. При роботі на висоті монтажники оснащуються запобіжними поясами. Під місцями виробництва монтажних робіт рух транспорту та людей забороняється. На всій території монтажного майданчика повинні бути встановлені покажчики робочих проходів та проїздів та визначені зони, небезпечні для проходу і проїзду. При роботі в нічний час монтажний майданчик освітлюється прожекторами. До початку робіт повинна бути перевірена справність монтажного і піднімального устаткування, а також захватних пристосувань. Вантажопідйомні механізми перед пуском їх в експлуатацію випробовують відповідальними особами технічного персоналу будівництва зі складанням акту.

7.2.10 При виробництві електрозварювальних робіт слід суворо дотримуватися діючих правил електробезпеки і виконувати вимоги щодо захисту людей від шкідливого впливу електричної дуги зварювання.

7.2.11 Пожежна безпека

Всі виробничі території повинні бути забезпечені засобами пожежогасіння. Правила пожежної безпеки обов'язкові для застосування всіма учасниками будівельного виробництва.

Протипожежне обладнання повинно бути в справному стані. Проходи до устаткування повинні бути завжди вільні і позначені спеціальними знаками.

У в'їздів на будмайданчик повинні встановлюватися (вивішуватися) плани пожежного захисту з нанесеними спорудами і допоміжними будівлями, в'їздами, під'їздами, місцезнаходженням водогонів, засобів пожежогасіння і зв'язку.

Не дозволяється накопичувати на площацях горючі речовини, вони повинні зберігатися в закритих контейнерах у безпечному місці.

У місцях, які містять горючі або легкозаймисті матеріали, куріння має бути заборонено, а користуватися відкритим вогнем можливо тільки в радіусі більше 50 м.

На робочих місцях, де використовуються або готуються клеї, мастики, фарби та інші матеріали, які виділяють вибухонебезпечні або шкідливі речовини, не допускаються дії із застосуванням вогню або такі що викликають іскроутворення. Такі робочі місця повинні провітрюватися, а електроустановки в цих приміщеннях (зонах) повинні бути у вибухонебезпечному виконанні. Крім того, слід вжити заходів, що запобігають виникненню і накопичення зарядів статичної електрики.

При будівництві будівель заввишки 3 поверхі та більше сходи слід монтувати одночасно з улаштуванням сходової клітки.

Роботи, пов'язані з монтажем конструкцій з горючими утеплювачами або застосуванням горючих утеплювачів, повинні вестися за нарядами-допусками, які видаються виконавцям робіт і підписані особою, відповідальною за пожежну безпеку будівництва.

Розділ VIII

Безпека життєдіяльності

8 . Безпека життєдіяльності.

8.1 Санітарні вимоги до вибору та організації будівельного майданчика.

Санітарними нормами визначені основні вимоги до вибору будівельного майданчика. Питання вибору майданчика для будівництва, місце водозабору, очищення, знешкодження і видалення промислових стічних вод погоджують з органами Державного санітарного нагляду та іншими організаціями у встановленому порядку.

Необхідна ширина санітарно - захисної зони визначається шляхом розрахунку розсіювання в атмосфері шкідливих викидів підприємства. При цьому враховується фонове забруднення повітряного середовища, створюване іншими підприємствами, транспортом, побутовими об'єктами та ін. Сумарне розрахункове забруднення повітря в приземному шарі атмосфери не повинен перевищувати гранично допустимих концентрацій, встановлених для повітря населених місць.

Будівельний майданчик повинен бути огороженим і забезпеченено необхідною кількістю проходів та проїздів. Повинно бути передбачено його освітлення в темний час доби. На будівельному майданчику розвішуються покажчики проходів та проїздів, а так само всі встановлені знаки безпеки відповідно до конкретних виробничих умов.

Передбачається захист робітників від несприятливих метеорологічних умов: кімнати для обігріву в холодний період року, тенти і намети для захисту від сонячної радіації та атмосферних опадів.

8.2 Особливість монтажних робіт. Причини травматизму.

Трудові процеси, пов'язані з монтажем будівельних конструкцій, є найбільш складними і небезпечними, оскільки значний обсяг робіт (до 80%) доводиться виконувати на великій висоті в умовах, коли виключена

можливість ефективного використання засобів колективного захисту працюючих від падіння з висоти.

Для поліпшення умов безпеки праці останнім часом впроваджуються найбільш прогресивні методи монтажу будівельних конструкцій: конвеєрний, великоблочний, безвивірочний, метод підрошування, поворот навколо шарніра повністю зібраних на землі конструкцій баштових споруд та ін. Тим не менш, рівень виробничого травматизму при монтажі будівельних конструкцій залишається високим.

При зведенні, наприклад, великопанельних будинків, близько 10% всіх випадків травматизму на монтажному майданчику припадає на розвантажувальні роботи; найбільша кількість травм виникає при операціях, пов'язаних з попередньою установкою елементів (до 35%); процеси з підготовки монтажного місця, подачі елемента, остаточної вивірки і зварювання закладних деталей дають приблизно рівну кількість випадків травматизму (блізько 20%); післямонтажні роботи по замонолічуванню конструкцій і заробці стиків призводять до незначної кількості травм (до 10%).

8.3 Забезпечення безпечною підйому робітників на висоту.

Нешансні випадки при монтажі конструкції мають місце в результаті падіння людей в процесі підйому їх на висоту і спуску. Висотними вважаються такі роботи, які виконуються на висоті більше 5 м від поверхні землі, з тимчасових монтажних пристосувань або безпосередньо з конструктивних елементів.

Широке застосування знайшли навісні або приставні сходи, а також скоби, встановлені під кутом більше 75° до горизонту і розташовані на висоті або глибині більше 5 м, які повинні мати дугові огороження, або бути обладнані уловлювачами з канатами для закріplення карабіна запобіжного пояса. В умовах обмеженості монтажного майданчика найбільш безпечно і доцільно

застосовувати замість приставних драбин вертикально притулені, обладнані вгорі напівавтоматичними захватами. Ці сходи знаходять широке застосування для підйому і спуску до робочих місць, розташованим на висоті до 22 м, а також для проектного закріплення ферм, балок покриття до колон і підкранових балок.

Для забезпечення підйому і спуску до робочих місць по вертикальних і навісним сходах або дужках без дугових огорож застосовують уловлювачі з канатами або напівавтоматичні верхолазні пристрої. Ці засоби індивідуального захисту забезпечують достатню безпеку працюючих. Умови їх застосування повинні бути визначені в ППР.

8.4 Організація безпечних умов праці при роботі на висоті.

Важливим фактором безпечного ведення монтажних робіт є правильна організація робочих місць, включаючи систему заходів щодо оснащення робочого місця необхідними технічними засобами: риштованням, люльками, монтажними столиками, вишками, сходами, переходними містками, а також засобами індивідуального та колективного захисту. Організація робочого місця повинна забезпечувати безпеку праці, а також безпечний і зручний доступ до робочих місць.

Для безпеки переходу працюючих по конструкціях застосовують страхувальні канати, виготовлені з гнучких сталевих тросів, до яких робітник прикріплюється карабіном запобіжного пояса.

Безпека працюючих на висоті при прийманні, установці, вивірки і проектному закріпленні конструкцій забезпечують, як правило, застосування засобів колективного захисту.

При великій висоті балок і ферм монтажнику доводиться працювати на різних відстанях від верхнього пояса цих конструкцій. Тому повинен бути забезпечений безпечний підйом на люльку, наприклад від нижнього пояса ферми на робоче місце біля верхнього пояса.

Небезпечні верхолазні операції, при розстропуванні конструкцій є нерідко причиною падіння працюючих з висоти. Тому в ППР повинні закладати і на монтажі повинні застосовувати тільки способи стропування, що забезпечують дистанційну розстроповку конструкцій із землі або робочих площацок.

При закріпленні багатьох конструкцій в проектне положення єдиним засобом захисту працюючого від падіння з висоти є запобіжний пояс.

8.5 Протипожежна профілактика.

Згідно ДБН В.1.1.7-2002 необхідні межі вогнестійкості будівельних конструкцій визначаються ступенем вогнестійкості проектованої будівлі.

Необхідна ступінь вогнестійкості виробничих будівель промислових підприємств визначається залежно від категорії вибухопожежної небезпеки виробництва, майданчики і поверховості будівлі.

Необхідна ступінь вогнестійкості житлових будинків визначається ДБН В.1.1.7-2002 залежно від площ забудови і поверховості будівлі.

Викладені в будівельних нормах і правилах вимоги до вогнестійкості будівельних конструкцій будівель і споруд засновані на аналізі поведінки будівельних конструкцій на великому числі пожеж та облік досвіду проектування будівництва та експлуатації будівель різного типу і призначення. При цьому поряд з необхідністю забезпечення максимальної надійності будівель при пожежі враховувалися також техніко-економічні міркування, вимоги брати до уваги імовірності пошкодження окремих конструктивних елементів будівлі або споруди при пожежі.

Протипожежні перешкоди.

До протипожежних перешкод відносяться протипожежні стіни, перегородки, перекриття, двері, люки, тамбур-шлюзи, вікна, зони і клапани.

Протипожежні перешкоди можуть бути трьох типів і повинні виконуватися, як правило, з негорючих матеріалів.

Несучі стіни з природних і штучних каменів, як правило, задовільняють вимогам, що пред'являються до протипожежних стін по їх вогнестійкості.

Межа вогнестійкості каркасних стін залежить від межі вогнестійкості складових елементів каркаса, а також від способу кріплення панелей до каркаса і способи зчленування конструкцій перекриття зі стіною. При використанні каркасних стін в якості протипожежних, вони повинні мати межу вогнестійкості, зазначену для протипожежних стін.

У всіх випадках перевіряють перетин протипожежної стіни і стійкість проти перекидання. Розрахунок роблять, виходячи з вимог стійкості на перекидання при дії вітрового навантаження.

Протипожежні стіни повинні зводитися на всю висоту будівлі, розділяючи покриття, перекриття та попереджати поширення пожежі по зовнішніх стінах і горючих покрівлях, перерізати всі виступаючі над дахом конструкції і підноситися над покрівлею не менше ніж на 60 см при легко займистому утеплювачі і не менше ніж на 30 см при вогнетривких та важкогорючих покриттях з вогнестійкими утеплювачем.

8.6 Забезпечення пожежної безпеки на будівельному майданчику.

Пожежі на підприємствах і будівельних майданчиках найчастіше виникають через недотримання правил пожежної безпеки робітниками і інженерно-технічним персоналом. Найбільш часто пожежі виникають через порушення правил зварювальних робіт, застосування відкритого вогню для обігрівання комунікацій, двигунів і приміщень, куріння в заборонених місцях, короткого замикання в електродротах.

Особи, відповідальні за протипожежний стан, зобов'язані забезпечувати своєчасне виконання пропонованих органами Державного пожежного нагляду заходів, стежити за дотриманням протипожежного режиму, оглядати

приміщення перед їх закриттям, після закінчення робочого дня. Виявлені при цьому порушення вимог пожежної безпеки повинні бути негайно усунені.

Основними завданнями пожежно-технічної комісії є:

- сприяння пожежній охороні в організації та проведенні пожежно-профілактичної роботи та встановлення суворого протипожежного режиму на ділянках, складах, майстернях і т.п .;
- організація раціоналізаторської і винахідницької роботи з питань пожежної безпеки;
- проведення масово-роз'яснювальної роботи серед службовців, робітників, інженерно-технічних працівників з питань дотримання протипожежних правил та режимів.

8.7 Вимушена евакуація людей з будинків.

Основна особливість вимушеної евакуації полягає в тому, що при виникненні пожежі, вже в самій її початковій стадії, людині загрожує небезпека внаслідок того, що пожежа супроводжується виділенням теплоти, продуктів повного і неповного згоряння, токсичних речовин, обваленням конструкцій, що, так чи інакше , загрожує здоров'ю і навіть життю людини. Тому при проектуванні будинків вживають заходів, щоб процес евакуації міг би завершитися в необхідний час і безпечно.

Показником ефективності процесу вимушеної евакуації є час, протягом якого люди можуть при необхідності залишити окремі приміщення і будівля в цілому.

Безпека вимушеної евакуації досягається тоді, коли тривалість евакуації людей з окремих приміщень або будівель в цілому буде, наприклад, менше тривалості пожежі, після закінчення якої виникають небезпечні для людини впливи. Короткоспеціальність процесу евакуації досягається конструктивно-планувальними та організаційними рішеннями.

Розділ IX

Екологія

9. Екологія.

9.1 Заходи з охорони навколошнього середовища при будівництві.

Проектом передбачено заходи по зміненню і покращенню природних умов, також передбачається максимальне збереження ґрунту і насаджень дерев, планування проїздів і тротуарів у відповідності з вимогами безпечного руху транспорту і пішоходів, підготовку території під забудову з наданням їй потрібних ухилів.

При виконанні будівельно-монтажних робіт передбачено дотримання наступних вимог:

- не дозволяється забруднення ґрунту паливно-мастильними матеріалами, фарбами, розчинниками;
- сипучі і пилуваті матеріали зберігати в закритих ємностях;
- відходи і сміття грузити на автотранспорт і вивозити на звалище;
- машини, що працюють на майданчику з двигунами внутрішнього згоряння повинні бути перевірені на токсичність вихлопних газів.

Перед початком земляних робіт, зокрема розробки котловану, в період будівництва об'єкта зрізають та складують у відведене для цього місце рослинний шар ґрунту, який потім використовується для рекультивації даної ділянки, а його залишки використовують для бідних земель.

Забороняється бездорожнє пересування транспортних засобів і технологічного устаткування, оскільки це супроводжується значним негативним впливом на рослинний шар, тому під час будівництва передбачено влаштування тимчасових доріг та під'їзних шляхів. Під час будівництва тимчасові транспортні шляхи для руху транспорту та переміщення технологічних вантажів, необхідно підтримувати в гарному технічному стані, а для запобігання здіймання пилу в суху погоду передбачено періодичне зволоження водою з хімічними добавками (взимку) з розрахунку 1,5-2 л/м². Після закінчення будівництва тимчасові дороги ліквідаються, а територія, на якій вони були викладені, упорядковується.

В місцях можливого забруднення поверхневого шару ґрунту нафтопродуктами влаштовується спеціальне покриття, після зняття поверхневого шару, з глини, цементу та інших прогресивних матеріалів, що попереджують забруднення поверхневих ґрутових вод та ґрунтів, що межують з ділянкою. Влаштоване покриття повинно мати тверду верхню поверхню з ущільнених або твердих насипних матеріалів.

Усі споруджені канави після їх використання, тобто розміщення в них водопровідних і каналізаційних труб, опалювальних мереж і електрокабелів підлягають засипці землею. З породи, що залишилася після засипки, формують вал безпосередньо над виритою канавою.

Переміщення ґрунту необхідно здійснювати за поздовжньою схемою.

Під час будівництва виконується значний об'єм зварювальних робіт. При роботі зварювальних приладів відбувається інтенсивне тепло-, пило- та газовиділення.

Найбільш шкідливими з газів, що виділяються під час зварювальних робіт є оксид азоту, оксид вуглецю, фтористий водень.

Основними компонентами пилу при зварюванні є:

- оксиди заліза – 41 %;
- оксид марганцю – 18 %;
- оксид кремнію – 6 %.

Крім аерозолів та пилу, променева енергія зварюальної дуги викликає опіки відкритих частин тіла.

При зварюванні і різанні у закритих приміщеннях необхідно забезпечити надходження на робочі місця свіжого повітря за рахунок природної аерації або штучно, за рахунок примусової вентиляції. Навколо будівельного майданчика є зелені насадження, що збагачують повітря киснем і зменшують вплив шкідливих речовин на людей.

З метою уникнення екологічних проблем, пов'язаних зі збільшенням скидання стоків води, ливневої та фекалійної каналізації, на момент початку робіт необхідно організувати сток з будмайданчика, реконструювати існуючі міські мережі, прив'язати зони миття коліс до мереж ливневої каналізації, встановити зони на

будмайданчику, де дозволяється користуватися водою, каналізацією для побутових і виробничих потреб. Для видалення поверхневих вод з покрівлі, запроектована система внутрішнього водостоку.

Поверхневе стікання з проїздів відводиться по лоткам запроектованих проїзних частин в лотки існуючих проїзних частин внутрішніх проїздів і далі в міський водостік.

Зниження можливості забруднення підземних вод передбачається відсутністю довготривалого складування відходів виробництва.

Після завершення будівництва з території вивозять все будівельне сміття, що залишилося, покриття тимчасових доріг, стоянок машин і механізмів, тимчасові будинки і споруди.

9.2 Вивезення будівельного сміття

З початку будівництва об'єкту на майданчику збирається велика кількість будівельного та побутового сміття, що може привести до забруднення розташованих поблизу територій. Тому необхідно налагодити чітку систему збирання та вивезення сміття. На території будівельного майданчика встановлюють окремо стоячі контейнери під будівельне сміття, в тому числі під створювані відходи, такі як металобрухт, бите скло, побутове сміття. Будівельне сміття з верхніх поверхів будівлі скидають у відкриті лотки або опускають краном у бадях після кожного робочого дня. Бажано будівельне сміття розсортувати з метою подальшої переробки для повторного використання певної його частини (пластмаси, пінопласти, паперу та ін.).

По мірі заповнення сміттєвих контейнерів передбачено забезпечення вивозу автомобільним транспортом на організовані міські звалища або на підприємства, які спеціалізуються на переробці вторинних ресурсів.

9.3 Рекультивація земель та благоустрій.

Рекультивація – комплекс робіт з відновлення продуктивності і цінності

зруйнованих земель і покращення навколошнього середовища, які дають змогу подальшого їх використання. Вихідними даними для розробки проекту рекультивації є:

- акт вибору майданчика будівництва;
- технічні умови на рекультивацію, видані земельними органами, які визначають умови приведення земель в належний для подальшого використання родючого шару стан, товщину шару, який знімається, способи зняття, зберігання;
- схема ділянки.

Будівельним генеральним планом розроблено міри і межі будівельного майданчика, які повинні виконуватися для запобігання руйнування ґрунту на прилеглих територіях.

Природній шар ґрунту до початку основних земляних робіт зрізується бульдозером, потім переміщується на тимчасове збереження в валки, на вільну територію. При знятті, складуванні і зберіганні природного шару ґрунту прийнято міри, які виключають погіршення його якостей.

Частина рослинного шару ґрунту використовується для подальшого озеленення майданчику, зайвий ґрунт вивозиться.

Після завершення будівництва на території об'єкту виконуються планувальні роботи, ліквіduються непотрібні виїмки та насипи. Ґрунт у відвалі вивозиться з будівельного майданчику автотранспортом. Прибирається будівельне сміття, виконується благоустрій та озеленення території.

Дотримання заходів охорони навколошнього середовища допомагає зберігати і раціонально використовувати природні ресурси. Необхідно контролювати виконання всього комплексу заходів по захисту навколошнього середовища від забруднення на стадії проєктування, в процесі будівництва та при експлуатації.

Роздiл X

Науковий

10 Науковий розділ.

10.1 Актуальність теми дослідження

Освоєння підземного простору є важливим напрямком у будівництві нових об'єктів і в реконструкції вже існуючих. На теперішній час, при плануванні забудови міської території, відсутній комплексний підхід до освоєння підземного простору міста для будівництва в його обсязі об'єктів з різним функціональним призначенням. У зв'язку з тим, що необхідне розширення території транспортних розв'язок, поліпшення екологічної обстановки міст, озеленення, збільшення паркувальних місць, збереження історичного та естетичного вигляду будівель, до питань освоєння підземного простору в останні роки звертають все більшу увагу.

Проблема ускладнюється тим, що разом зі зростанням світового населення, спостерігається міграція сільського населення в міські агломерації. Згідно зі статистичними даними міжнародних організацій та інститутів, урбанізація населення світу в найближчі роки буде тільки збільшуватися від менше одного мільярда чоловік в середині ХХ століття (38% населення світу), до 4,6 мільярда чоловік 2023 році (53% населення світу). За прогнозами фахівців, до 2030 року міські жителі складуть 60% від загального населення планети, а до 2050 року - 67% (рис. 1).

Освоєння підземного простору є важливим напрямком у будівництві нових об'єктів і в реконструкції вже існуючих. Одним з можливих рішень даного питання є використання підземного простору. В даний час при плануванні забудови міської території відсутній комплексний підхід до освоєння підземного простору міста для будівництва в його обсязі об'єктів з різним функціональним призначенням. У зв'язку з тим, що необхідне розширення території транспортних розв'язок, поліпшення екологічної обстановки міст, озеленення, збільшення паркувальних місць, збереження історичного та естетичного вигляду будівель, на питання освоєння підземного простору в останні роки звертають все більшу увагу.

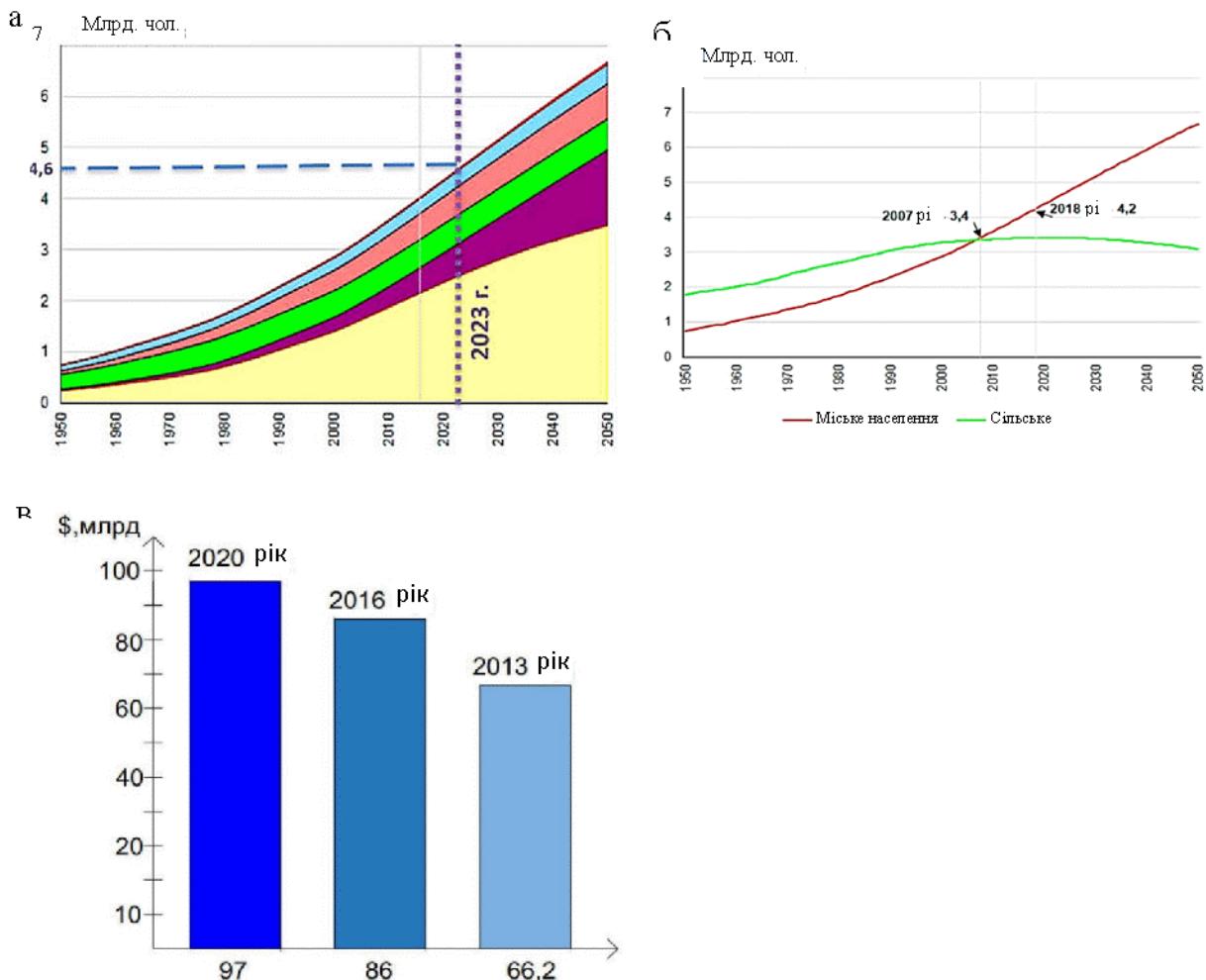

Рис. 1 - Урбанізація. а) - чисельність міського населення за основними географічними регіонами світу, 1950-2050 роки; б) - чисельність міського населення у відсотках, ті ж роки, в світі; в) - динаміка збільшення обсягу світового ринку підземного будівництва в період з 2013 по 2020рр.

За даними Міжнародної тунельної асоціації, обсяг світового ринку підземного будівництва в 2013 р. склав \$66,2 млрд, а в 2020 р. становить \$97 млрд, що на 30% більше [190] (рис. 1 в).

Комплексне використання підземного простору дає можливість спільно вирішувати питання будівництва нових будівель, інженерних комунікацій, скорочувати території надземних будівель, ефективно розташовувати допоміжні об'єкти, зберігати історичні об'єкти, підвищує економічну ефективність будівель, забезпечує «зелений дах» і звільняє простір над землею.

Комплексне підземне будівництво представляє собою споруди різного призначення, умовно їх можна розділити на три групи:

1. Транспортна інфраструктура, включає транспортні розв'язки, пішохідні переходи між будівлями, тунелі, пересадочні вузли.

2. Інженерна інфраструктура - промислові об'єкти, склади, системи водопостачання та водовідведення.

3. Соціальна інфраструктура - парковки, спортивні, адміністративні, торговельні споруди, театри, об'єкти оборонного комплексу тощо.

Знесення і знищення історичних будівель з метою забудови їх території новими об'єктами, так звана «руйнізація», привертає величезну кількість замовників та інвесторів, і часто відбувається непоправна втрата важливих і цінних культурно-історичних пам'яток.

Реконструкція і реставрація будівель і споруд представляють собою досить складний комплекс будівельних робіт, спрямованих на відновлення надземних і підземних конструкцій пам'яток. Вперше методика збереження і відродження первісного історичного вигляду будівель була затверджена на Всеросійській реставраційній конференції 12-18 квітня 1921 року у вигляді «Основних положень реставрації пам'яток архітектури». Принципи, висунуті її основоположником архітектором В.В. Сусловим і творчо розвинені П.П. Покришкіним і К.К. Романовим, не втратили свого значення до теперішнього часу. Головні з них - максимальне збереження автентичності споруди; обґрунтування доповнень, що вносяться в процесі реставрації, на основі вивчення історичних документів; здійснення всіх видів реставраційних робіт тільки з дозволу і під контролем державних органів охорони пам'яток. Справедливість цих реставраційних постулатів була також підтверджена рішеннями Венеціанської Хартії, прийнятої II Міжнародним конгресом архітекторів і технічних фахівців в 1964 році.

Важливим аспектом освоєння підземних просторів є вивчення гідрогеологічних умов.

Багатонаселених розвинених країн працюють над поліпшенням стану підземного простору. До них відносяться Канада, Китай, Японія, Фінляндія, Сінгапур, Великобританія, Швеція та ін.

У місті Гельсінкі (Фінляндія) розроблено генеральний план підземного простору міста. План включає в себе площі для цивільних будівель, спорту, транспорту, паркування, зберігання, установ та об'єктів оборони і т.п. Наприклад, в Гельсінкі до 2014 року налічувалося більше 4400 підземних бомбосховищ, що забезпечують жителів фінської столиці укриттями на 125%.

У Канаді, в покинутих тунелях, створили підземну громадську зону Монреаля, названу «RESO» або «Підземне місто». Проект дозволив об'єднати значні площі торгового простору (блізько 2000 магазинів), пішохідні простори, паркувальні місця (43 автостоянки), 200 ресторанів, 1200 офісів, 34 кінотеатри, станції метрополітену та багато іншого. Підземне місто має 190 входів, щоденний потік людей становить близько 500 тисяч чоловік, площа становить близько 12 км², при цьому на прогулочки по місту не впливає погана погода. Вихід в підземне місто мають близько 20 музеїв, безліч готелів і бізнес-центрів, шкіл і університетів.

Висока вартість землі в мегаполісах сприяє розвитку освоєння підземного простору міської території, досягаючи надглибоких рівнів, в яких розміщаються об'єкти різного призначення: мережі інженерно-технічного забезпечення, тунелі; транспортні, соціальні та оборонні об'єкти, сховища палива, вуглеводні та ін. Популярність використання власниками земельних ділянок підземного простору змусило владу Сінгапуру внести доповнення до законодавства, обмеживши право власників на розробку надр на глибину до 30 м, більш глибокі рівні залишаються у власності муніципалітету (держави). На рис. 2 представлена схема планування і розміщення підземних об'єктів різного призначення в Сінгапурі на глибину понад 150 м.

Розвиток підземного простору включається в програми містобудівного планування, для чого створюються тривимірні моделі надр.

Рівні під землею

1-3м: Інженерні мережі (водогін, телекомуникаційні кабелі, лінії електропередач)

5-10м: Тунель загального обслуговування

12-20м: простір на цокольному поверсі, який використовується під магазини, автостоянки та підземні переходи, метро, дороги та швидкісні автомагістралі

20-50м: Глибока тунельна каналізація

60м: Тунелі для кабелів електропередач

Надглибина

130-150м: Сховище вуглеводнів

>150м: підземний оборонний комплекс

Рис. 2 - Планування освоєння підземного простору в Сінгапурі (2020 рік)

Крім зменшення надземних міських територій, об'єкти, розташовані нижче позначки землі, мають наступні переваги:

- збільшення корисної площи об'єктів при збереженні існуючої забудови;
- термічна стабільність ґрунту;
- не потрібні витрати на зовнішнє оздоблення, фасадні роботи;
- значні терміни експлуатації (200-500 років);
- ізольованість від поверхневих впливів (шум, погодні умови, вібрації, радіоактивність тощо);
- особливий мікроклімат, низький вміст пилу в повітрі;
- можливість влаштування в підземних спорудах оборонних об'єктів.
- раціональне та економічне розташування промислових приміщень, інженерних мереж.

При цьому до теперішнього часу виникають складнощі при вирішенні наступних технологічних питань:

- складні ґрунтові умови;
- висока вартість і тривалість підземного будівництва;
- обмеженість за функціональним призначенням;
- відсутність природного освітлення;
- ризик деформацій або обвалення при будівництві підземних об'єктів під існуючими будівлями та ін.

10.2 Існуючи способи зведення підземних споруд

Освоєння підземного простору в обмежених умовах і щільній міській забудові вимагає застосування сучасних технологій будівництва, детального опрацювання проектних рішень, високої кваліфікації робітників і належного рівня безпеки праці. Основними технологіями для зведення підземних споруд в класичному поданні є методи «стіна в ґрунті» і декельні методи, більш відомі як «top-down».

Застосування методу «стіна в ґрунті» при розвитку підземного простору дає можливість зниження фінансових витрат, за рахунок відсутності методів по зміцненню укосів, зниженню рівня ґрунтових вод, а при обмежених міських будівельних майданчиках, може бути, єдиним зі способів виконання робіт. Технологія застосовується в разі високого рівня підземних вод, при необхідності виконання великого обсягу земляних робіт, також у разі необхідності виконання складної форми будівлі в плані. Даний метод підходить для влаштування підземних споруд в обмежених міських умовах, протифільтраційних завіс, тунелів мілкого закладення для метро.

Основні переваги методу «стіна в ґрунті» полягають в: відсутності необхідності розробки котлованів; зменшення обсягів земляних робіт; Висока несуча здатність. Недоліками даної технології є: слабке зчеплення арматури з бетоном; висока вартість технології; складність виробництва в зимових умовах.

Освоєння підземного простору в обмежених умовах і щільній міській забудові вимагає застосування сучасних технологій будівництва, детального опрацювання проектних рішень, високої кваліфікації робітників і належного рівня безпеки праці, що призводить до розвитку і впровадження нових технологій. В результаті своє широке застосування отримали декельні методи виконання робіт. У разі необхідності будівництва будівель з розвиненою підземною частиною, даний метод дає можливість прискорити процес будівництва за рахунок одночасного ведення робіт в підземній і надземній частинах. Технології ділять на два види: закритий спосіб; напівзакритий спосіб.

Найбільше застосування і розвиток дана технологія знайшла в азіатських країнах: Китай, Гонконг, Малайзія. Широке застосування обумовлено тим, що дана технологія дозволяє проводити роботи в обмежених міських умовах, скоротивши ризик негативного впливу на прилеглі будівлі і ґрунти основи.

Технології «top-down» включає в себе наступні етапи: 1) влаштування шпунтової огорожі з паль по периметру або улаштування «стіни в ґрунті»; 2) влаштування плити перекриття, що є нульовою відміткою для верхнього підземного поверху; 3) будівництво одночасно надземної частини будівлі з підземною частиною зі зведенням необхідних конструкцій.

До основних переваг даної технології відноситься:

- можливість ведення будівельних робіт в умовах щільної міської забудови;
- зниження негативного впливу будівництва на довколишні забудови.

До основних недоліків відноситься:

- прийняття складних технологічних рішень, що веде до детального опрацювання проектної документації, ретельної та відповідальної роботи з боку підрядних організацій;
- подорожчання процесу будівництва.

На шляху вирішення питання переспирання будівель на нові фундаменти заслуговує уваги досвід підйому, повороту і перенесення будівель.

Вперше технологію переміщення будівлі застосували в епоху Відродження. У 1455 році італійський архітектор і інженер з Болоньї Рідолфо Арістотель Фьораванті (1415-1486) пересунув у своєму рідному місті Болоньї дзвіницю церкви «Санта Марія Маджоре».

Далі інформація про подібний досвід у світі відсутня. Починаючи з 1870-го року зустрічаються приклади пересування невеликих будівель в США. Найбільш масштабним можна вважати пересування 552 будинків на відстань близько 2,5 км в 1925 році в Осборні у зв'язку з майбутньою повінню.

На теренах колишнього СРСР пересування активно почалися в 30-і роки ХХ століття в Москві. Тоді проходила масштабна реконструкція міста в тому числі з розширенням вулиць. Системну перебудову міст було доручено виконувати під керівництвом інженера Еммануїла Генделя (1903-1994). Він вперше пересунув трамвайну підстанцію масою 320 тонн з Тверської на 2-у Брестську. Це надихнуло новатора на те, що пересування будівель стане хорошою альтернативою знесенню будівель при масштабній реконструкції.

У 1936 році під керівництвом Генделя був створений «Трест з пересування і розбирання будівель» і були виконані пересування ряду будівель пам'яток з 1937 по 1975 роки і випрямлення історичних об'єктів з 1954 по 1988 рр., серед яких найбільш відомі: пересування п'ятиповерхового житлового будинку N 77 по Садовницькій вулиці у зв'язку з переміщенням траси Садового кільця при будівництві Великого Червонохолмського мосту - 88-метровий корпус, переміщений без відселення людей - 1937 (1938) р; випрямлення мінарету мечеті Бібі-Ханим в Самарканді, 1972 р. та ін.

У технології пересування будівель в аспекті цього дослідження переважний інтерес представляють початкові - підготовчі - технологічні операції, які застосовують до конструктивних елементів будівель:

- обстеження технічного стану будівлі;
- виконання заходів щодо підвищення жорсткості будівель;
- відключення і перемикання інженерних комунікацій;
- влаштування тимчасових конструкцій (остова), що сприймають вагу будівлі, і включення їх в роботу;
- прорізка старих фундаментів і переопирання будівлі на тимчасові конструкції.

Далі в технології пересування будівель зазвичай виконують підйом будівлі на висоту 50-100 мм за допомогою домкратів для того, щоб здійснити горизонтальне переміщення будівлі над фундаментами, що залишилися. На даному етапі важливо дотримуватися синхронності підйому, щоб уникнути нерівномірних деформацій будівлі.

На наступному етапі за допомогою домкратів або лебідок виконується пересування будівлі зазвичай на візках (іноді самохідних) на колісному ходу, або рідше по рейках, при цьому траекторія переміщення може бути прямолінійною, радіальною і з поворотом, а також зі зміною висотної позначки.

10.3 Закордонний досвід реконструкції будівель з влаштуванням нових підземних поверхів

Закордонними прикладами використання підземних просторів під існуючими будівлями можуть бути «Реконструкція в Оксфордському університеті», Великобританія, 2019 р., «Каплиця Санта-Лузія», Сан-Паулу, Бразилія, 2018 р., збереження існуючої будівлі John Lewis Partnership (JLP) Р), Единбург, Шотландія; «Національний театр Греції» - реновація з поглибленням підземного простору в 2006 - 2009 рр.; виконані підземні зали в «Мадридському королівському театрі», комплекс з 19 історичних будівель за адресою 655 Нью-Йорк Авеню, Вашингтон, округ Колумбія, 20 001, США, 2019 р. та ін об'єкти.

У Квінс-коледжі в Оксфорді під історичним садом була інтегрована нова бібліотека, що примикає до існуючої бібліотеки, що є пам'яткою архітектури (рис. 3).

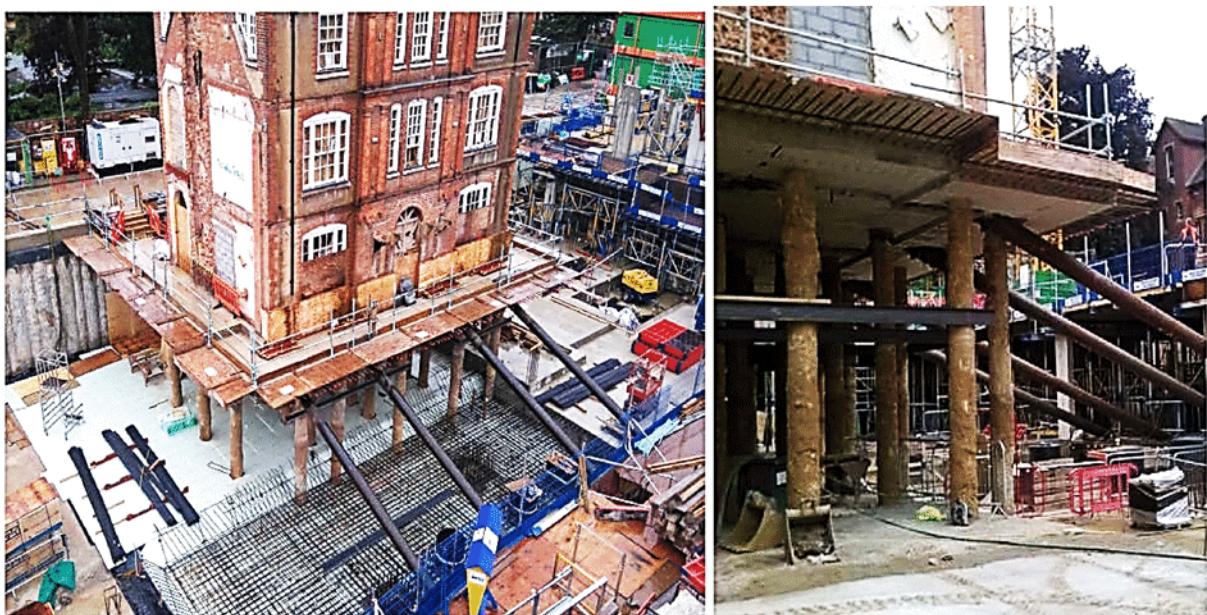

Рис. 3 - Центральна частина Acland House, розташована на плиті розподілу навантаження, Оксфорд, 2019 р.

Компанія «Praeter Engineering» брала участь в одному з найбільших будівельних проектів в Шотландії. У проекті «St. james quarter» роботи включали збереження існуючої будівлі «John Lewis Partnership», в той же час дозволяючи продовжити будівництво під будівлею що експлуатується. Було виконано 9 колон, що підтримують південну сторону будівлі, які були успішно «підняті домкратом» на тимчасові естакади, існуючі бетонні колони були прорізані під опорною пластиною захоплення і видалені.

Існуючі колони підтримувалися захватами для сталевих конструкцій шляхом натягу декількох стержнів через колону і навколо неї. Навантаження на естакади варіювалися від 100 т до 450 т, додаткові балки, що проходять між естакадами, підтримували новий конструктивний стик існуючих плит. Підрядник застосував комбінацію гідравлічних циліндрів і плоских домкратів для підтримки існуючої надбудови в поєднанні з тензодатчиками і системою цілодобового моніторингу в режимі реального часу. Після того, як

земляні роботи були завершені, навантаження від існуючих колон було перенесено на нові колони.

Завершений в 2019 році багатофункціональний комплекс в Нью Йорку включає 19 історичних будівель в новий конгломерат забудови. При реконструкції території виконувалася пересування окремих будівель, а також пересадка окремих будівель на нові фундаменти.

Технологія пересадки каплиці «Капела де Санта-Луїза» в Бразилії має деякі відмінності від загальноприйнятої технології: зважаючи на відносно невеликі розміри будівлі, пальовий ряд виконаний тільки по зовнішньому контуру будівлі, під будівлю проведені металеві балки, в їх площині виконана суцільна залізобетонна плита, яка стала новою підлогою церкви, що має довжину 19 метрів, ширину 17 метрів і товщину 1,15 метра та спирається на палі по периметру. Остання служить для сприйняття навантажень від зовнішніх і внутрішніх стін будівлі, а потім також для можливості виконання робіт з розробки та виїмки ґрунту. Вага каплиці становить 1075 тонн. Глибина паль становить 54 метри, діаметр 1 метр. Кожна з паль підтримує 500 тонн. Проектна глибина підземної споруди 31 м (рис. 4).

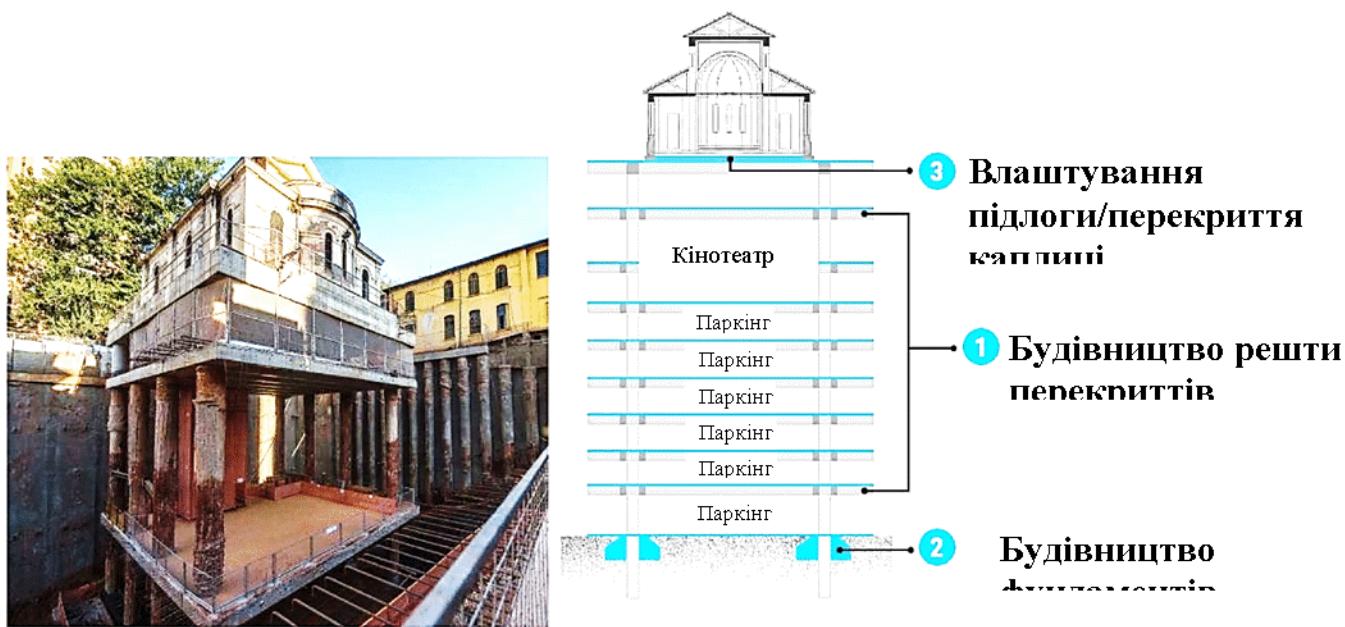

Рис. 4 - Розробка підземного простору каплиці Санта-Лузія в Сан-Паулу, Бразилія, 2018

Будинок Джона Ірвіна 1873 р - це історична будівля розташована за адресою 21 Grenville Street. У 2012, 2013 і 2014 роках квартал навколо будинку був перебудований. Поряд звели 50-поверхову висотну будівлю, і були проведені заходи збереження будинку Джона Ірвіна.

Будинок був тимчасово перенесений на бетонну платформу, підтримувану глибокими палями, які проходили через кілька підземних поверхів до скелі. Після закінчення реконструкції, проектом передбачено пристосування історичної будівлі під об'єкт комерційного призначення.

На основі аналізу реалізованих об'єктів встановлено, що технологія пересадки будівель, яка застосовується в закордонних проектах, в цілому, ідентична загальноприйнятій схемі:

1. Виконується підсилення остова будівлі, що реконструюється;
2. При необхідності, або у випадках, коли площа забудови підземного об'єкта перевершує площу реконструйованого будинку, відсікається периметр котловану підвалу тимчасовими палями, або шпунтом, що пов'язані ростверком;
3. Влаштування буронабивних паль зовні і зсередини стін будівлі з урахуванням забезпечення несучої здатності в період і після закінчення розробки підземної частини;
4. В рівні обрізу фундаменту виконується ростверк або рандалки, або суцільна залізобетонна плита;
5. Влаштовують додаткові тимчасові конструкції, що забезпечують просторову стійкість системи будівля - новий фундамент в період виконання БМР (в'язі, розпірки і т.п.).
6. Розробка ґрунту під будівлею в межах забудови підземного об'єкта.
7. Влаштування нових фундаментів будівлі, що реконструюється.
8. Тимчасові палі зрізаються на цокольній плиті і під переходною плитою, залишаючи будівлю спиратися на постійну конструкцію.

10.4 Аналіз винаходів пов'язаних з освоєнням підземного простору існуючих будівель та споруд

В області вдосконалення технологічних рішень влаштування підземних поверхів під існуючими будівлями з пересадкою будівель на нові фундаменти глибокого закладення зустрічаються винаходи вітчизняних і закордонних авторів.

У більшості винаходів при влаштуванні підземного багатоярусного простору під існуючою будівлею пропонуються різні варіанти методу «top-down», що дозволяють вести роботи в закритому просторі під захистом раніше виконаних конструкцій.

Наприклад, технологічне рішення, коли в якості фундаментів глибокого закладення виконуються трубобетонні палі, об'єднані монолітним ростверком (рис. 5). При цьому палі розташовані в проекції стін будівлі. Розробка підземного простору і улаштування перекріттів нижніх поверхів виконується методом «top-down» (патент на винахід за 2003 р.).

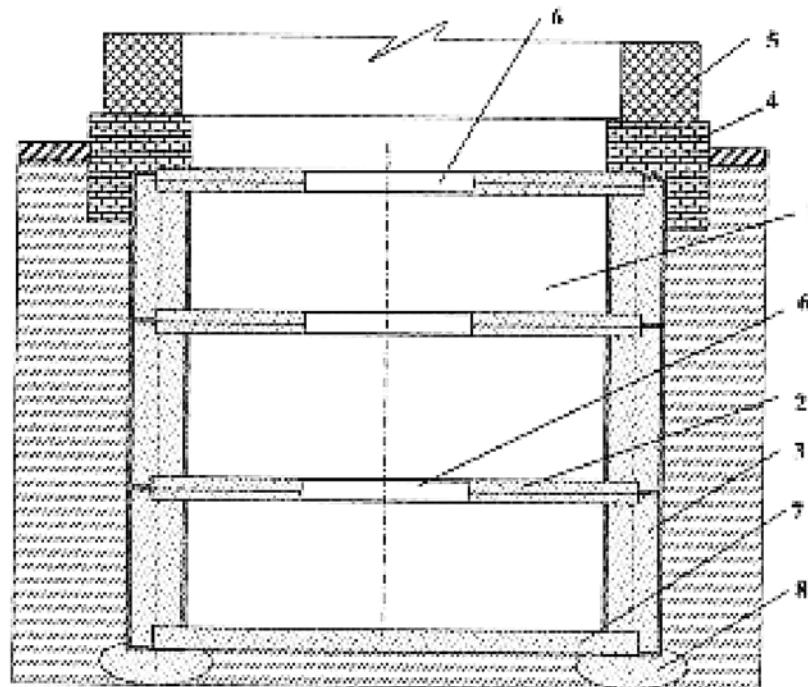

Рис. 5 - Схема влаштування підземного поверху: 1 - підземне приміщення; 2 - перекриття; 3 - палі (стіна в ґрунті); 4 - фундамент; 5 - реконструйована будівля; 6 - отвір; 7 - плита силової підлоги підземного поверху; 8 - опорна подушка

Згідно іншого винаходу пропонується виконати улаштування

зовнішнього ряду буронабивних паль, об'єднаних залізобетонною плитою під контуром стін на позначці близькій до 0.000. Розробка підземних поверхів також виконується методом «top-down» (рис. 6).

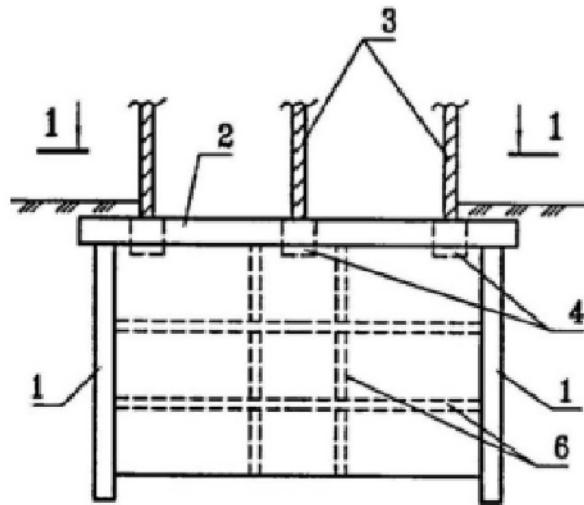

Рис. 6 - Схема влаштування підземного поверху: 1 - стіни підземної споруди; 2 - залізобетонна несуча плита; 3 - несучі стіни будівлі; 4 - фундаменти; 6 - конструкції підземних поверхів

Продовженням розвитку напрямку є технологічні рішення, описані в отриманих в інших винаходах на які були отримані патенти (рис. 7).

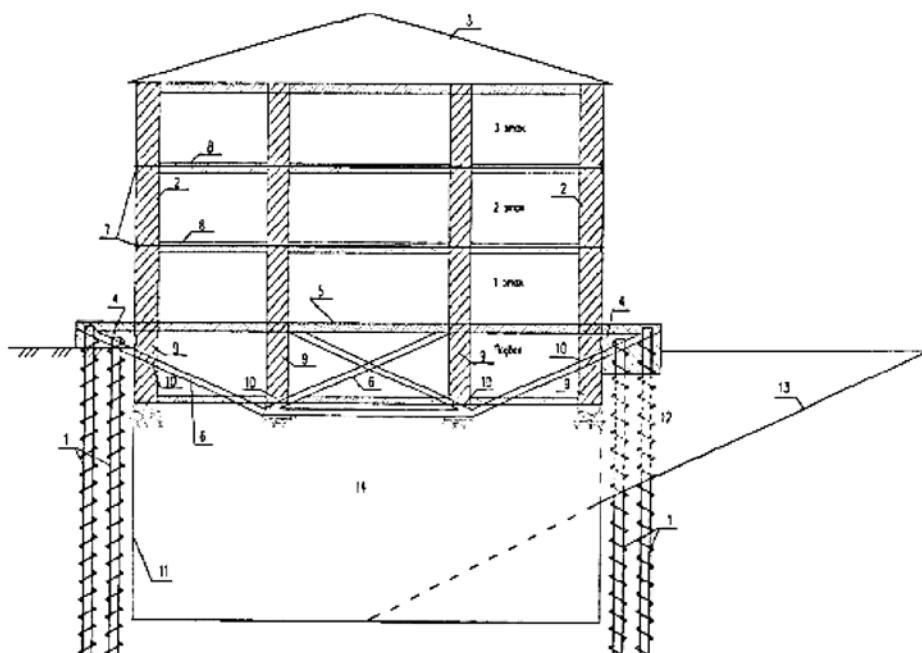

Рис. 6 - Схема влаштування підземного поверху: 1 - одинарний або подвійний ряд паль; 2, 3 - будівля; 4 - складний ростверк; 5 - ж/б плита; 6 - стержні ферм; 7 - пояси підсилення; 8 - перекриття; 9 - стіна підвалу або цокольного поверху; 10 - отвори для стержнів ферм; 11 - обсяг підземного об'єкта; 12 - порталний отвір; 13 - пандус; 14 - ґрунт

У винаході вдосконалено технологічні рішення щодо влаштування підземної частини реконструйованих будівель: пропонується влаштування одинарного або подвійного ряду гвинтових паль (за рахунок чого знижується ймовірність вертикальних і горизонтальних деформацій); опорна плита, що передає навантаження від ваги будівлі на фундаменти, підсиlena просторовою фермою; розробку ґрунту підземної частини об'єкта пропонується вести через зовнішній пандус; зроблено акцент на необхідності підвищення жорсткості власне будівлі за рахунок підсилення поясами.

Також цікавим є винахід розроблений китайськими новаторами. У винаході пропонується виконати влаштування: огорожувальних стін в ґрунті по периметру будівлі; нових фундаментів глибокого закладення що утворені з ряду гвинтових паль безпосередньо під контуром стін будівлі, яка реконструюється. Також пропонується авторська конструкція ростверків, а палі в обсязі підземної споруди підсилені в'язями. Додатково пропонуються варіанти влаштування підземного об'єкта з площею забудови, яка перевищує або менше площині будівлі (в плані) (рис. 7).

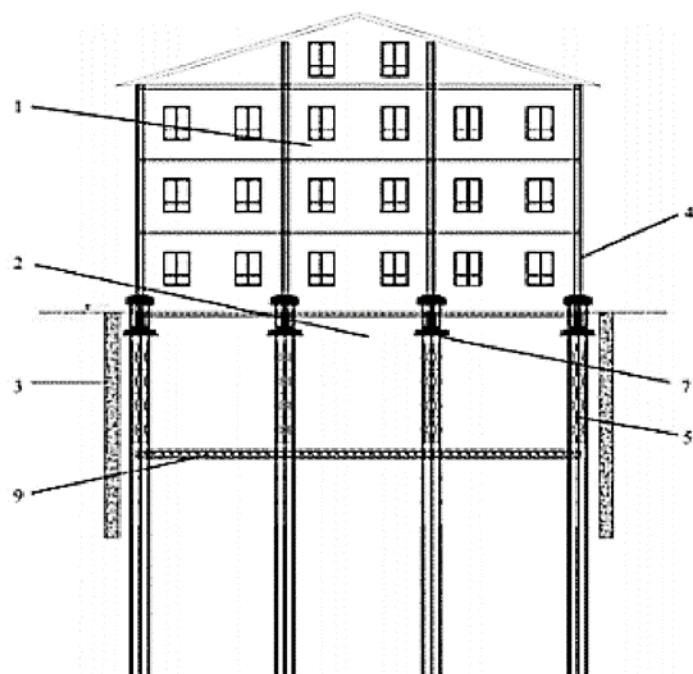

Рис. 7 - Схема влаштування підземного поверху: 1 - будівля; 2 - підземна споруда; 3 - контур огорожі підземної частини; 4 - існуючі стіни та/або колони будівельних конструкцій; 5 - в'язі по палях; 7 - оригінальний фундамент; 9 - нижня плита підземної споруди

В іншому патенті китайських винахідників пропонується улаштування тимчасових фундаментів, що підтримують стовпчасті фундаменти, виконати за допомогою буроін'єкційних паль під підошвою фундаментів в проекції колон, демонтаж тимчасових фундаментів і улаштування підземного об'єкта по новій фундаментній плиті.

Аналіз тенденцій патентних розробок, показує, що в останні роки спостерігається збільшення кількості винаходів в області улаштування підземних просторів під існуючими будівлями, що підкреслює актуальність даного напрямку.

10.5 Оптимізація організаційно-технологічних рішень при улаштуванні підземних просторів під існуючими будівлями

Зведення і реконструкція об'єктів може здійснюватися за різними організаційно-технологічними схемами, обумовленими безліччю факторів, взаємопов'язаних між собою, які по-різному впливають на процес зведення, підсумкову тривалість і вартість проекту. Кожен з факторів, у свою чергу, також може характеризуватися декількома ознаками.

Формування організаційно-технологічного рішення - це складний процес, з великою кількістю залучених учасників і зацікавлених сторін. У багатьох випадках при оцінці будівельних проектів використовують експертні методи оцінок.

Основними критеріями оцінки ефективності будівельного виробництва при здійсненні будівництва та реконструкції об'єктів є: скорочення тривалості реалізації проекту, забезпечення якості, відповідність вартості будівництва або реконструкції, забезпечення виробничої, екологічної безпеки проекту та ін. Дані показники опрацьовуються на стадії розробки проекту і передбачається їх реалізація на етапі проведення робіт. Однак, як показує практичний досвід, на стадії здійснення проекту часто відбуваються порушення графіка, що відбувається на тривалості проведення робіт,

кошторисної вартості будівництва (реконструкції), якості будівельної продукції і т.п.

Згідно вихідної інформації виконується підготовка організаційно-технологічних рішень, в яких повинні бути враховані конструктивні особливості об'єкта, зовнішні обмежуючі фактори (обмеженість умов, часові рамки, транспортне забезпечення, логістика та ін.), наявність трудових ресурсів в районі будівництва та ін.

Для оцінки організаційно-технологічних рішень застосовуються методи і способи їх вимірювання. Перспективними видаються методи оптимізації, зокрема методи оптимізації великомасштабних завдань, які успішно застосовуються за наявності всієї необхідної інформації. Основною проблемою використання методів багатокритеріальної оптимізації, зокрема методів побудови множин Парето та ін., при вирішенні задач, що дозволяють формалізувати обмежене число параметрів, є також проблема взаємної кореляції різних критеріїв.

Ранжування критеріїв за значимістю може бути досягнуто експертними методами, наприклад, методом Дельфі, методом експертних оцінок та ін. Результати, отримані в процесі опитування експертів, підлягають математичному аналізу, в ході якого може бути встановлена узгодженість рангів шляхом визначення ступеня збігу думок експертів.

Для вирішення задач оптимізації прийняття організаційно-технологічних рішень останнім часом спостерігається тенденція оцінки параметрів проектних рішень на основі нейромережевих моделей.

За результатами аналізу праць встановлено, що, що наявний масив досліджень в основному присвячений питанням нового будівництва: висотного, підземного, промислового та ін - і не вирішує завдання вдосконалення та обґрунтування оптимальних організаційно-технологічних рішень при влаштуванні підземних об'єктів під існуючими будівлями. Як наслідок, опрацювання даного питання є актуальним завданням.

10.6 Аналіз методів активного моніторингу та контролю якості виробництва робіт при влаштуванні підземних просторів під існуючими будівлями

Важливим етапом при контролі якості є моніторинг за станом будівлі. Одним з видів моніторингу є геотехнічний моніторинг - це комплекс інженерно-геодезичних вимірювань, які проводяться з метою виявлення деформацій існуючої будівлі до початку виконання робіт, або під час проведення будівельних робіт, для того щоб забезпечити безпеку будівництва та уникнути можливих незворотних процесів у конструкціях.

У завдання моніторингу входить забезпечення надійності системи «основа-споруда» споруджуваного або реконструйованого об'єкта, поблизу розташованих будівель і споруд, недопущення негативних змін навколоишнього середовища, розробка технічних рішень попередження та усунення відхилень, що перевищують передбачені в проєкті, а також здійснення контролю за виконанням прийнятих рішень.

До початку проведення моніторингу збирається та аналізується архівний матеріал, що містить інформацію про технічний стан будівлі, споруди або житлового комплексу, виконані ремонтні роботи, акти та приписи спеціалізованих експлуатаційних організацій про стан інженерного обладнання. На підставі цих даних вдається завдання на обстеження технічного стану будівлі з урахуванням особливостей будівель, наявних дефектів і пошкоджень, діючих експлуатаційних і зовнішніх навантажень, агресивних впливів, планованих робіт з реконструкції та майбутніх умов експлуатації. Складається програма проведення моніторингу, де повинні обути вказані методика виконання робіт, терміни їх тривалості і вид одержуваних результатів.

У процесі геодезичного моніторингу широке використання отримали електронні тахеометри, що мають похибку вимірювань до 3-5 мм залежно від моделі та умов зйомки. В електронно-оптичних тахеометрах використовується фазовий метод. Також серед останніх тенденцій,

з'являються моделі, оснащені сервоприводом (роботизовані тахеометри), який самостійно направляє вісь променю на відбивач, що робить їх схожими з лазерними трекерами.

Останнім часом для робіт з моніторингу широке поширення отримали 3D сканери різних типів. За принципом дії дані типи приладів поділяють на контактні і безконтактні. Найбільш широко поширені безконтактні типи сканерів. Такі сканери отримали назву наземні лазерні сканери, або 3D сканери.

Відомі дослідження застосування приладів наземного лазерного сканування при моніторингу в процесі будівництва будівель і споруд. Отримані за результатами сканування хмари точок спрощують проведення обмірних робіт і підвищують їх точність, дозволяють вирішувати завдання реверс-проектування з отриманням 3D-моделі об'єкта (що також дозволить відтворити об'єкти культурної спадщини в разі їх повної або часткової втрати), проведення контролінгу будівельно-монтажних робіт в тому числі з технологією доповненої реальності, а також створювати масштабні моделі будівель на 3D-принтерах.

У відповідності з технічними характеристиками, точність сканування 3D-сканерів становить близько 2 мм на 10 м, 3,5 мм на 25 м і до 5 мм на 50 м. На практиці, при складній конфігурації об'єкта, за несприятливих умов сканування, великої кількості віддалених об'єктів і нейкісному зрівнюванні даних, похибка часто перевищує зазначені величини. У зв'язку з цим потрібен пошук більш точних методів моніторингу для своєчасного і оперативного коригування організаційно-технологічних рішень.

Таким чином, здійснення контролю технологічних процесів збільшення підземного простору реконструйованих будівель при влаштуванні підземних об'єктів під існуючими будівлями, є актуальним, і необхідно розробляти більш досконалі методи інструментального контролю технологічних процесів.

10.7 Висновки

1. Високі темпи глобальної урбанізації вимагають вирішення питань широкого і всебічного розвитку комплексного освоєння підземного простору в аспекті збереження об'єктів культурної спадщини в історичних центрах і стимулювання безперервного зростання міських територій. При цьому підземні об'єкти володіють широким спектром експлуатаційних переваг.

2. В результаті аналізу нормативної, науково-технічної літератури встановлено, що існуючі методи збільшення підземного простору під існуючими будівлями не завжди можуть бути застосовані на практиці. Необхідно вдосконалювати питання оптимізації та пошук нових організаційно-технологічних рішень при виробництві робіт.

3. Аналіз розглянутих технологій дозволяє зробити висновок, що технологічні процеси розширення підземного простору існуючих будівель повинні включати в себе наступні етапи: 1) підсилення основи, фундаментів, стін існуючої будівлі, підвищення жорсткості основної будівлі; 2) вибір способу влаштування тимчасового і нового фундаментів (підбір буронабивних паль: довжини, діаметра, також обладнання та спеціальної техніки); 3) вибір способу влаштування підземного простору; 4) підготовка спеціальних заходів щодо захисту території від підземних вод і нерівномірних просадок; 5) постійний моніторинг в процесі проведення БМР, взаємодія і, при необхідності, коригування організаційно-технологічних рішень. Сукупність виділених етапів вимагає вдосконалення організаційно-технологічних рішень, які дають можливість розширити підземний простір існуючих будівель, при цьому зберігаючи економічну ефективність будівлі, знижуючи трудомісткість робіт, скорочуючи тривалість проведення робіт і зберігаючи цілісність і надійність існуючих будівель.

4. За кордоном в останні роки спостерігається тенденція збільшення кількості винаходів в області улаштування підземних просторів під існуючими будівлями.

5. Необхідно вдосконалювати методи контролю якості технологічних процесів при збільшенні підземних просторів існуючих будівель, застосовуючи більш досконалі методи інструментального контролю.

Перелік використаної літератури

1. Будівельна кліматологія / ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010. Мінрегіонбуд України. – Київ, 2011. – 127 с.
2. Навантаження і впливи / ДБН В.1.2-2:2006. Мінбуд України. – Київ, 2006. – 63с.
3. Житлові будинки. Основні положення / ДБН В.2.2-15-2005. Державний комітет України з будівництва та архітектури. – Київ, 2005. – 46 с.
4. Теплова ізоляція будівель / ДБН В.2.6-31:2006. Мінбуд України. – Київ, 2006. - 70 с.
5. Основні вимоги до будівель і споруд. Захист від шуму / ДБН В.1.2-10-2008. Мінрегіонбуд України. – Київ, 2008. – 11 с.
6. Інженерне обладнання будинків і споруд. Природне і штучне освітлення / ДБН В.2.5-28-2006. Мінбуд України. – Київ, 2006. – с. 96.
7. Пожежна безпека об'єктів будівництва / ДБН В.1.1.7-2002. Держбуд України. – Київ, 2003. – 87 с.
8. Байков В.Н., Сигалов Э.Е. Железобетонные конструкции. Общий курс.- М.:Стройиздат,1985.
9. ДБН В.2.6-98:2009. Бетонні та залізобетонні конструкції. Основні положення. Міністерство регіонального розвитку та будівництва України. – Київ, 2011. – 75с.
- 10.Пособие по проектированию бетонных и железобетонных конструкций из тяжелых и легких бетонов без предварительного напряжения арматуры/к СНиП 2.03.01-84/ЦНИИПромзданий Госстроя СССР, НИИЖБ Госстроя СССР.М.:ЦИТП Госстроя СССР,1986
11. Пособие по проектированию напряженных предварительно железобетонных конструкций из тяжелых и легких бетонов/к СНиП 2.03.01-84/ЦНИИПромзданий Госстроя СССР, НИИЖБ Госстроя СССР.М.:ЦИТП Госстроя СССР,1988
12. В.Сурдін, В.Астахов, В.Вербицький . Розрахунок залізобетонної колони прямокутного перерізу середнього ряду одноповерхової виробничої будівлі : Навч.посібник для студентів вищ.навч.закладів, що навчаються за фахом «Промислове та цивільне виробництво» .-Кривий Ріг,1998.-29с.
13. Методичні вказівки до виконання курсового проекту «Розрахунок і проектування фундаменту на природній основі під колону промислової будівлі» з дисципліни «Механіка ґрунтів, основи і фундаменти» для студентів спеціальності 2903 усіх форм навчання/Укл.М.М.Татаренко, М.В.Микула.- Кривий Ріг ;КГРІ,1993.-52с.
14. ДБН В.2.1-10-2009.Основи та фундаменти. Основні положення проектування. Мінрегіонбуд України. – Київ, 2009. – 90с.
15. Руководство по проектированию зданий и сооружений / НИИОСП им.Н.Н.Герсанова.-М.:Стройиздат,1979.
16. Дикман Л.Г. Организация и планирование строительного производства: Управление строительными предприятиями с основами АСУ: Учеб.для строит.вузов и фак.-3-е изд.перераб.и доп.-М.:Высшая школа,1988.-559с.

17. Камзин С.К., Карасев А.К. Технология строительного производства.Курсовое и дипломное проектирование.Учеб.пособие д/строят.спец.вузов.-М.:Высш.шк.-1989.-216с.
18. ЕНиР. Сборник Е1.Внутринастроочные транспортные работы/Госстрой СССР.-М.:Прейскурантиздат,1987.-40с.
19. ЕНиР. Сборник Е2.Земляные работы .Вып.1.Механизированные и ручные земляные работы/Госстрой СССР.-М.:Стройиздат,1988.-244с.
20. ЕНиР. Сборник Е3.Каменные работы/Госстрой СССР.-М.:Прейскурантиздат,1987.-48с.
21. ЕНиР. Сборник Е4.Монтаж сборных и устройство монолитных ж/б конструкций.Вып.1.Здания и промышленные сооружения/Госстрой СССР.-М.:Стройиздат,1987.-64с.
22. ЕНиР. Сборник Е7.Кровельные работы/Госстрой СССР.-М.:Прейскурантиздат,1987.-24с.
23. ЕНиР. Сборник Е11.Изоляционные работы/ Госстрой СССР.-М.:Прейскурантиздат,1988.-64с.
24. ЕНиР. Сборник Е19.Устройство полов/ Госстрой СССР.-М.:Прейскурантиздат,1987.-48с.
25. ЕНиР. Сборник Е22.Сварочные работы/ Госстрой СССР.-М.:Прейскурантиздат,1987..
26. Расход материалов на общестроительные работы: Справ. / С.И.Дніпровський,В.І.Лубяної, В.А.Прохоровский ,Г.С.Таций.-2-е изд.,перераб.-К.:Строитель,1986.-559с.
27. Голубенко В.В.Методические указания по проектированию строительного генерального плана в составе дипломного проекта.-Кривой Рог.-1980.
28. Методические указания к расчету потребности во временных административных и санитарно-бытовых зданиях на стройплощадке при разработке курсового и дипломного проектов/Сост.В.В.Голубенко
29. Методические указания к проектированию временного водоснабжения при разработке дипломного проекта/Сост.В.В.Голубенко,С.Ф.Пасько.-Кривой Рог:КГРИ,1985.-20с.
30. Проектирование временного электроснабжения при разработке курсового и дипломного проектов. Методические указания /Сост.В.В.голубенко, О.И.Ильченко.-Кривой Рог,1985
31. И. А. Шершевский. Конструирование гражданских зданий и сооружений; Учебное пособие для студентов строительных ВУЗов – 3-е узд. Переработ. И доп. М. Стройиздат. Ленинградское отделение, 1982. – 255 с.
32. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дипломниками «Економіка будівництва» для студентів спеціальності 2903 ЗПЦБ/А.Г.Темченко,С.В.максимов.-Кривий Ріг,КТУ,1995 .-39с.
33. Ресурсну елементи норми та будівельні норми (РЕСН)ДБНД2.2-99,збірники 1,7,9,10/Держбуд України.-К.2000
34. Задачи и примеры их решений по курсу «Охрана труда» /Сост.В.П.Исаев.-Кривой Рог:КГРИ,1991.-36с.
35. Орлов Г.Г. Охрана труда в строительстве.-М.:Высшая школа,1984.

36. ДБН А.3.2-2-2009. Охорона праці і промислова безпека у будівництві. Основні положення. Міністерство регіонального розвитку та будівництва України. – Київ, 2012. – 122с.
37. Методические указания по определению нагрузок при расчете строительных конструкций.- Кривой Рог: КТУ,2010. - 29с.
38. ДБН В.2.6-198:2014. Сталеві конструкції. Норми проектування. Мін регіон. – Київ, 2014. – 205с.
39. ДБН В.1.2-14-2009. Общие принципы обеспечения надёжности и конструктивно безопасности зданий, сооружений, строительных конструкций и оснований. Минрегионстрой. – Киев, 2009. – 45с.
40. ДСТУ Б В.2.6-193:2013. Захист металевих конструкцій від корозії. Вимоги до проектування. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – Київ, 2013. – 70с.
41. ДБН А.2.2-3–2014 «Склад та зміст проектної документації на будівництво»
42. ДБН А.3.1-5 :2016 «Організація будівельного виробництва»
- 43.ДБН А.2.2-3–2014 «Склад та зміст проектної документації на будівництво»
44. ДБН А.3.1-5 :2016 «Організація будівельного виробництва»
45. ДСТУ Б.Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва»
46. ДСТУ Б.Д.1.1-2:2013 «Настанова щодо визначення прямих витрат у вартості будівництва»
47. ДСТУ Б.Д.1.1-3:2013 «Настанова щодо визначення загальновиробничих і адміністративних витрат та прибутку у вартості будівництва»
- 48.ДСТУ Б.Д.1.1-4:2013 «Настанова щодо визначення вартості експлуатації будівельних машин та механізмів у вартості будівництва»
49. ДСТУ Б.Д.1.1-5:2013 «Настанова щодо визначення розміру коштів на титульні тимчасові будівлі та споруди і інші витрати у вартості будівництва»
50. ДСТУ Б.Д.1.1-6:2013 «Настанова щодо розроблення ресурсних елементів кошторисних норм на будівельні роботи»
51. ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013 «Визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва»
52. ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 «Правила визначення вартості проектних робіт та експертизи об'єктів будівництва» зі змінами
- 53.Кадол Л.В., Ковальчук В.А. Економіка будівництва у схемах, формулах та таблицях. Навчальний посібник. – – Кривий Ріг.: ДВНЗ «КНУ», 2012. – 442 с.
- 54.Кадол Л.В. та ін. .Економіка будівництва. Навчальний посібник. – Кривий Ріг.: ДВНЗ «КТУ», 2011. – 473 с.
- 55.Кадол Л.В., Ковальчук В.А. Проектно - кошторисна справа. Навчальний посібник. – Кривий Ріг.: ДВНЗ «КНУ», 2012. – 311 с.
- 56.Кадол Л.В., Ковальчук В.А. Проектно - кошторисна справа (зі змінами і доповненнями згідно ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва»). Навчальний посібник. – Кривий Ріг.: ДВНЗ «КНУ», 2016. – 360 с.

57. Кадол Л.В., Астахов В.І. Управління проектами в будівництві. Навчальний посібник. – Кривий Ріг.: ДВНЗ «КНУ», 2018. – 241 с.

58. Методичні вказівки до виконання економічної частини дипломної роботи для студентів спеціалізації «Будівництво та цивільна інженерія» денної, заочної та заочної скороченої форми навчання в т.ч. перепідготовки / Укл. доц., к.т.н. Л.В. Кадол. – Кривий Ріг. – ДВНЗ КНУ. – 2018. – 50 с.